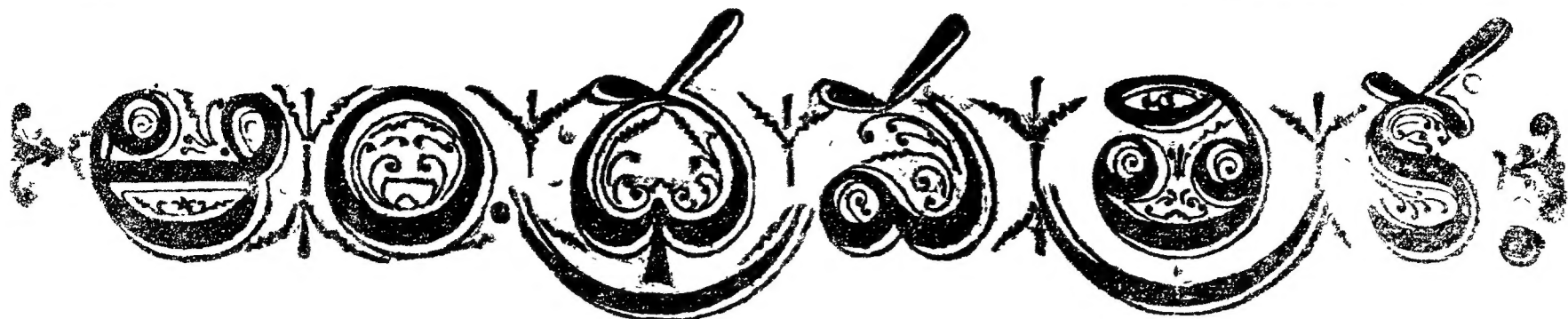

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివరిక 1-8 0-1-8

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11
సంపుటము 111

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 21-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస బహుళ పంచమి గి.

సం. 70
సంచిక 20

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొప్పి, గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిదబ్బీతో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియుంట నుండకగన
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కొలదివ్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంభీర:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు
నిండుక్యాలికోబైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు

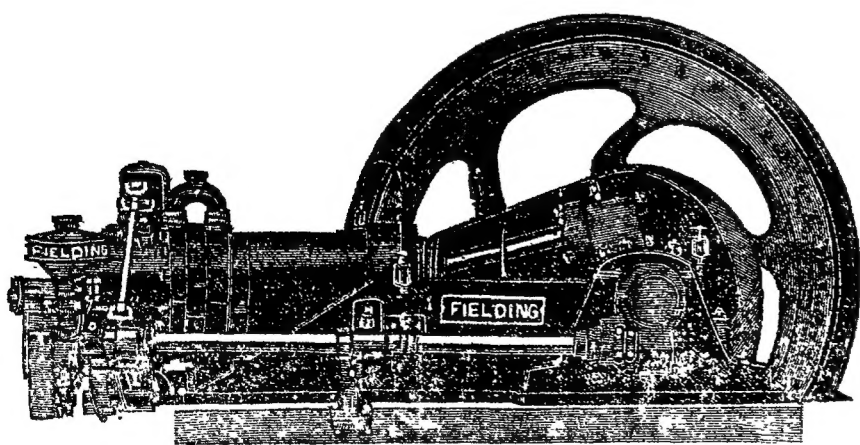
ధర రు 2 8 0
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు
క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ వీల్ తే 1 ని నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని సిలిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగిల
ఈ యింజనులను కొనుటల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు
అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టార్టులో
నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

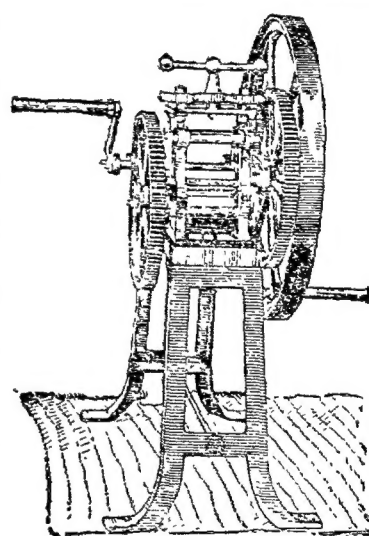
Telegrams:—
MACHINISTS

Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co.,

Post Box
No. 403

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

రేకుల మిషనులు

అన్ని విధములయిన
వెండిబంగారు నగల
పనులు చేయువారికి
రేకులుతీయుట కుప
యోగపడు పలురక
మల మిషనులు వేము
యూరపు అమెరికా
నుండి దిగువతి చేసి
యితరులకంటె చౌక
ధరలకు అమ్ముచు
న్నాము. కావలసిన
వారు క్యాటలాగుకు
వ్రాయవలయును.

సి. హెచ్. శోభనాచలం అండునన్స్

చిలకపూడి పోస్టు, మచిలీపట్నం.

Siromani NARAYANACHARYA
Chaukhamba, Benares City.

మాచ్యక అన్నిరకముల పట్టుబట్టు, దివ్రాక, బెల్లు

S. U. N. & CO.
BENARES CITY.

అవలగిన సామానులు మొదలయి వుండిరిని
వాటిని సరిఅయిన దరలకు వి. మానుచుగా
పంపబడును. పాగాలు 12 బూరకి రు 12
నుంచి 20, దివ్రాకీ 108 వుండే 40 1-కి
అజాలు 6 నుంచి రు 10, సోఫాచున్నాయి
7, 8 వూరకి రు 7 నుంచి 11, పట్టుపం
చలు 10-12 వూరకి రు 14 నుంచి 25.

బెంగళూరురకం వీరలు జీవనిదేయబడినది. 12-16 వూరకి
రు 46 నుంచి 150, బనారసు జీవ పట్టుచీరలు వూర 1 కి 16
కి 25 నుంచి 150, యింకా కావలసిన సామానులకు మాకే
లాగు వుచితము.

యన్. యు. నారాయణాచారి కంపెనీ, కాశీ.

రూ 75,000

మేలైన డాడ్జీ బ్రదర్స్
విడి భాగములు గల

డాడ్జీ - గ్రహము బస్సులు

మతియు

డాడ్జీ బ్రదర్స్ కారులు మావద్ద స్టాకులో నున్నది.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,

ADDISON & Co., Ltd.,

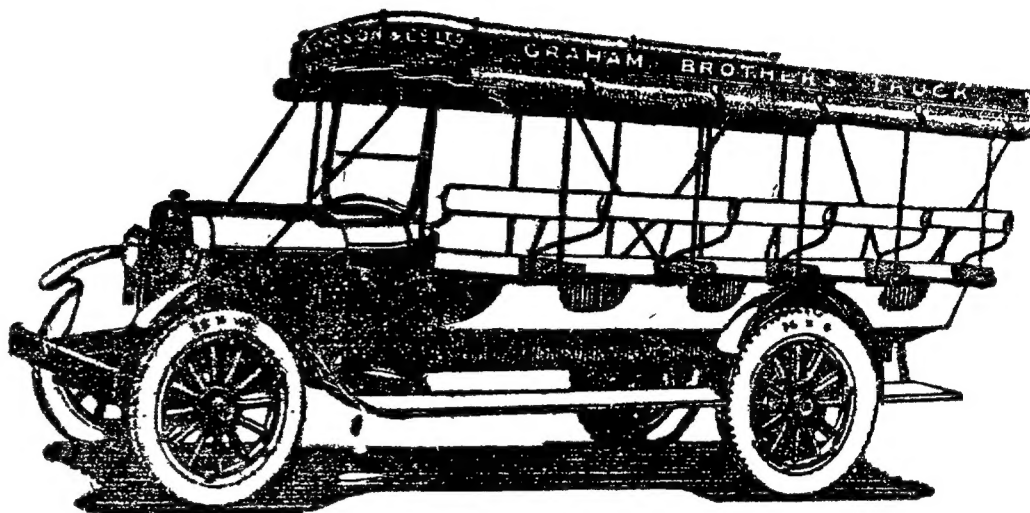
Sole Importers of
Dodge Brothers Cars
MOUNT ROAD, MADRAS.

DEPOTS AT BANGALORE

Carter & Co., Trichinopoly

T. James & Co., Ltd., Coimbatore

George Oakes, Ootacamund.

శాశ్వతముగ నుండునది, నిశ్చయముగ నుండునది, స్వయాధారముపై నుండునది.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

వీర్యవ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

నూతన ప్రచురములు

జమ్మిర పోతనామాల్యప్రణాళి

ఆంధ్ర భాగవతము 1-8 8-0-0

డిటో మేలువ్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-8 5-0-0

ఆనందరంగ రాట్నందము 1-8 1-8-0

ఆనందనిధిందము 1-8 0-14-0

అర్చకవీయము 1-8 2-8-0

అధర్వాకారికలు, ఫటీక 1-8 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దకు వచ్చినవి. క్యాటలాగును చూడకోరినాము.

వావిళ్ల - రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్.కె.రోడ్, చెన్నై.

పెండికి బంగారు

బహుమానము

లాటరీ లేకున్న అద్భుతమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు

వీధైన రాకపోవుటలేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 82 ఆతంక నిగ్రహ మార్కెట్ ను కొనుగడు. బలహీనము, అల్పబలము, మానవ శారీర సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాపంచలై పోవును. దానిని పరిమోసించినవారు "దానియొక్క నిజమైన బంగారు నటు" సమానముని తెలుపుచున్నాడు.

పూర్తి క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధశాల,

28 బ్రాడ్వే మదరాసు.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగున నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో నున్నూ, ఖద్దరునూలులోనున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమ చేతనున్నూ, సకలమైన పట్టు, ఉన్ని, ప్రత్తి, వగైరా దారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైన ధరలకు భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలునేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్గజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీలేకుండా ఖరీదులపట్టీ పంపెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మానేజరు: ఆంధ్రప్రదేశ్ బీరీమిల్సు, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రప్రదేశ్.

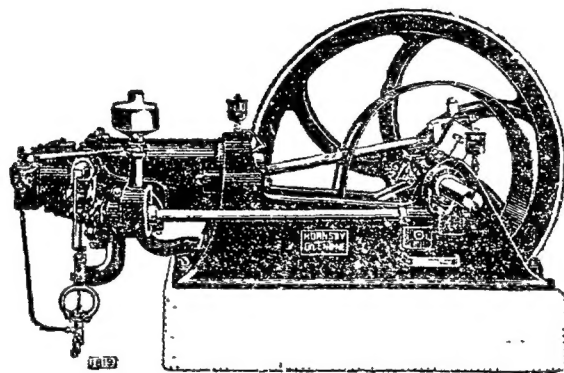
7-4-1924 తేదీనండి

మరల ధరలు తగ్గించబడినది

రెస్టన్ - హార్న్స్ బై

స్టాండర్డు పైపు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రాత్త ధరలు పట్టికిని

నెం ఎ 4423 రు

చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకును

ఇప్పుడే వ్రాయుడు.

ఆ యి ల్ ఎం జి ను లు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

MADRAS.

హనుమాన్ బిల్డు

లోక ప్రసిద్ధమైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 బందరువీధి, మదరాసు.

చుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలుగాను. ముఖము కాంతిభారి, మన్నగా అద్దమునలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాచాకు లేదును.

ఈ తైలము మంచినూనానక గలిగి మిగడవలె నుండును.

గజికి తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖమున చిన్న పిల్లలకు విశేష భాధను గలిగించుచున్నవి. ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జీల మొదలగునవి నశించును. తప్పుకపనిచేయును. వెలకన్న పోవుఖర్చు లధికమగును. గాన ఇతరమందులతో కలిపి తేప్పించుకొనుట యుక్తము.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బీ 1 కి 1-4-0

ఈదంతచూర్ణముతో పండ్లతో ముటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లనుండి రక్తము కారుతుండును. నోటదుగ్ధంధములేక యుండును. పండ్లుముత్యములలె తెల్లగా నుండును. సుగంధాహారముగ వాడుటకు దగియున్నది.

అమృతాంజనం దీపో, 6, 7 తండు శెట్టివీధి నుద్రాను లేక, బొంబాయి.

பெருந்தோட்டம் (பெருந்தோட்டம்) அமைந்துள்ளது.

ఆంధ్ర నాటక సాహిత్య పరిషత్తు

సన్నివేశము

ఈమధ్య బందరులో జరిగిన ఆంధ్రనాటక సాహిత్య పరిషత్తునకు ఆధ్యక్షతవహించిన కాశీకన్యమాయలు గారిని నొకవిలేజిరి సారస్వతసంబంధమున కొన్నివిషయములను గురించి ప్రశ్నింప నందులకు వారు ప్రత్యుత్తరముగ నిచ్చిన స్వాధిప్రాయములను (ఆంధ్రపత్రికలో నా. 12, 16 తేదీలకు ప్రకటింపబడినవి) నేను వాఙ్మయ విషయముల గూర్చి స్పష్టించు వారును వ్యాసములు వ్రాయువాడను గమనంతురుగాక.

కృష్ణమాయలవారి ప్రత్యుత్తర భోగణి, ఆసంభాషణలై పరిశీలించిన వివేకదృష్టి పరిశీలించునని వారి స్వతంత్రతా ప్రయత్నమును దెలియజేసెడిది. ఉత్తరపు లంబలి భావములు సహృదయవిశాలవిచారక దృష్టినిగ్న కృపించును. పాండిత్యమునకు దోడు విశాలదృష్టినుచ్చిన బంగారువకుదావి యల్పివల్లుంగనా! వారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరములందలి భావములను విపులీకరించినవో నొక గ్రంథమునకు చాలింత కవితృత్వ త్వ సాగ్రీ యందిమిడి యున్నది. అలంకారము, నాటకరచన, కావ్యానందము నాటకమున సంగీతము వగైరా, అంశములను గురించిన వారి యభిప్రాయములను ఈనవ గమన, ఈ సందర్భమున నేడాంధ్రలోకంబున వాఙ్మయాభివృద్ధికై కావింపబడు కోలాహలముయమున. తదభిమానులు కృష్ణమాయలవారి యభిప్రాయములను పఠింతురు గాక!

పాత్రోచిత భావ

ఈపక పాత్రోచితభావనుగూర్చి గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారిొక కెద్రవాసమును "కారడ" చూర్చి సంచిత యందు ప్రకటించియున్నారు. పాత్రమునకు దగినట్లు భావ యుండవలయు య ఆధారపూర్వకముగ జాలగ జెప్పిచూపి నాటక కర్తలకు, తత్ప్రదర్శకులకు పాత్రోచితభావ నుపయోగింపుడని యొకమనవిచివర చేసికొనిరి. అట్లు కానివో నాటకకళ దృష్టచుగుననియే వారంతగ మనవిచేసికొనిరి. మా సంస్కృతాలంకారికలశాసనముల ప్రకారము నడుమకొనక పోయినట్లయిన రసభంగము కలుగునట.

అలంకారికులును వారికి దాసోహ మ్మరియెడి కవులు మాత్రమే మనకు మార్గదర్శకులుగ నెప్పుడు నుండలేరు. వారి నే తీసికొన్నవో నెప్పుటికి బైటికి వాలేని గోతిలో పడియుండవచ్చును. అది యిట్లుండనిండు.

శాస్త్రిగారు శ్రీపాత్రముల విషయమున చేమియు మనవి చేయలేదేమి? లాక్షణికుల మార్గమున, కాళిదాసు శామంతులను గ్రహముగ, మన-యాంధ్రనాటకములందు కథానాయికలు, చెలియు ఎటువంటి భావను ప్రయోగించుట యుచితమో చెప్పలేదేమి? అని యధ్యాహరమా? నీచపాత్రములకు వారు వారు వాడుకొను భావమందులయే యర్హమయినవో, ప్రధాన పాత్రములు, వాడుకలోలేని పద్యభాషను నాటకరంగమున నుపయోగించుట, యది యెట్లు సమంజసము నగుననియున్నది? ప్రభువులు, పండితులు మున్నగు కెద్రవారు వాడుకలో వ్యవహారమునందు గ్రాంథికభాషనే యుపయోగించుచున్నారా మనలో? ఇది రసమిచ్చి, యిది రసమివ్వకపోయినదా? ఎందఱు? గమమున గ్రోలుటనుం దీపక్షప్రభుత్వంబుయే?

అన్నియు తెలిపియుండి మీరు నాటకచిక్కినవలెను అలంకారికశృంఖలములందు బంధింప నెందునని బొగుగ నున్నది కాదు.

ఎ వి రత్నం

కొవ్వూరు 19.6.24.

జాన దీ పి

ఇది మతవిషయమైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయమందు భక్తిశ్రద్ధలుగలవారికెల్లరకు నుపయుక్తముగానుండును. ప్రతిగ్రంథాలయమునందును పఠనమందిరమునందును ఉండవలసి నది. భక్తిజ్ఞాన కర్మమార్గములందలి నూత్నవిషయముల చర్చించును, మహాబుఖలచరిత్రలు, ఆర్యవాక్యములు, ఆభ్యాసరహస్యములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును. సంవత్సరమునకు నందా రూ 2-8-0 లు. ఆరుమాసములకు చందా రూ 1-8-0 వలయునారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

మేడూరి శ్రీరామమూర్తి

జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం.

సాతించియన్ రైల్వే

సానికనలహాసంఘనభ

ఈ వైసంఘముయొక్క మూడవసభ మద్రాసు ఎగ్జ్యూరువ్లేవనులో 1924 సం॥ మే 24 తేదీన జరిగెను. అప్పుడీ దినవ నువాసారింపబడినవారు వచ్చియుండిరి.

బి. సి. స్కాటు (పూర్వపురైర్వే) ఎ. డబ్లియు ఏకర్న (జెనరలు ట్రాఫిక్ మానేజరు), డబ్లియు. ఆర్. హెచ్. వెయిలు, రావుబహదూర్ నూరా లక్ష్మయ్యచెట్టి, ఆర్. ధనకోటిపిల్లే (తిరువాన్కూరు, టి. సోమసుందరంయెదలియారు, వి. అహమ్మద్ సుల్తాన్ మారుకాసు యం. యల్. సి. (కీ॥ కే॥ సర్ అహమ్మద్ రెహమాన్ కాగూరు ఎదులువచ్చిన ప్రముఖ్యుడీయ (ప్రతినిధి)గాడు.

ఈక్రింది విషయములు చర్చింపబడెను

(1) రి-వ తరగతి శ్రీ ప్రయాణికులకు ప్రత్యేక విశ్రాంతి గదులు.

మద్రాసు ఎగ్జ్యూరు వైవచలోవలె ప్రత్యేక గదులు ప్రస్తుతమవరము లేదు. కాని మూడవతరగతి విశ్రాంతిగృహములో నొక భాగము లంజావూలోవలె బల్కన్స్ ఆడ్రముగా పెట్టి శ్రీ ప్రయాణికుల సౌకర్యములకొరకు ఏర్పాటు చేయవలెను. ఇట్టియేర్పాట్లు తిరుమనాపల్లిజంక్షన్, ఈరోడ్డు, నేలం, పోదనూరు మొదలగు పెద్దస్టేషనులలో నుండవలెను.

(2) మద్రాసు ప్రాంతములలో తిరుగు రైలుబండ్లు ఎట్లుండవలెను. 60 అడుగులపొడవు గలగి మధ్యనడుమకు మార్గముల కొత్తపద్ధతి ఆమోదించబడెను.

(3) తక్కినచోట్ల స్థానిక సలహాసంఘములు ప్రస్తుత మిది అనవసరమని తోచెను.

(4) మీటరుగేజిబండిలో మధ్యమార్గము లేని కొత్త పద్ధతి కమిటీనామి యీ కొత్తపద్ధతి నామోదించుదు మరుగు దొడ్డిలో కొళాయి ఇప్పటికంటె ఎత్తుగా నుండవలె నని నూవించిరి.

(5) మధుర ట్యూటికొరక్ బండ్లలో ఉన్న తరగతుల యొక్కవసతి మధ్యమార్గములున్న నెంబరు 28 బండ్లుగాక అట్టిమధ్యమార్గములు లేనిబండ్లుండవలెననియు, మనుష్యు

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where

the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 . . . . . MADRAS.

లు జాస్తిగా వచ్చినచోట కొత్తబండ్లు తగిలించుచుండవలెననియు తీర్మానించబడెను.

(6) లంజావూరు జిల్లాలోగ్గు రైల్వేలో ఆగస్టిరుపల్లె మా య వ ర ము తి మ ధ్య అ డి వ న తో బండ్లు ఇవ్వడున్నబండ్లకు అధికముగా సిండ్లెక్స్ రైలుమోటారు కొచ్చి యొకటి చూడు నెలలవరకు ఉపయోగముగనోకాదోచూచుటకై నడుపవలెననియు, నిదియే తిరువల్లూరు ఆగస్టిరుపల్లె మధ్య ఉదయము రాక పొకలకు చివరకు ఉపయోగముగననియు శిఫారసుచేయబడెను.

(7) లంజావూరు జిల్లాలోగ్గు రైల్వేలోను నాగోరు శాఖలోను మూసియున్న నాగనలను స్టేషన్లు చేయవలెను. ఐ. ఐ. రైల్వేకంపెనీవారు వ్యాపార పెప్పటికప్పుడు సీదగా చేయుటకు చేసిన యేర్పాట్లయొక్క ఫలితములు చూడవలెనని అంగీకరింపబడెను.

(8) మంచినీళ్లను పోయవారిని శూద్రులను తీసివేసి బ్రాహ్మణులను పెట్టాలెను. వైవచువద్ద తక్కినజాతులవారి కంటె దొరికెయెడల బ్రాహ్మణులకే ఉంచవలెనని తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె)

సక్సన్ దంత చూడము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యము.

పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మాలికల ఔషధముతోను బేషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది

1 డబ్బీ 0.2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. డజను- 1.4-0

నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిళ్ళేపిడి తిరువల్లికేణి మద్రాసు.

ప్రతాపక సూరి మూర్తిలు

భూటుసు సుమాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రత్యాఘాతమువలె పనిచేయును.

250 మాత్రల సీసారు 0.4-0 డజన్ రు2-8-0 వి.పి ఆ 6 (మి.శి. వ. అండు కంపెనీ. పెరిచేపే. నెల్లూరుజిల్లా.

గరిమెల్ల సత్య నారాయణ గారు

మదరాసునందు ఆంధ్రుల సన్మానము

గరిమెల్ల సత్య నారాయణ గారు గడచిన గురువారము ఉదయము ఎగ్జ్యూరు స్టేషను లో దిగినప్పుడు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు పలువురు వారిని కిటికీకి పిలిచి శ్రీరామనివాసమునకు తీసికొనిపోయిరి. అందు టిడినము సత్య నారాయణ గారు ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము నకేతెంచి కొంతసేపు సంపాదకవర్తమలో ముచ్చటించిరి. ఈ కందుచినములును విశ్రాంతి పుచ్చుకొనిరి.

హిందూయవతి ఆశ్రమము

తిరువల్లి ప్రెజిడెంట్ హిందూయవతి ఆశ్రమమున నిన్ను సాయంకాలము సత్య నారాయణ గారికి సన్మానము సగవడెను. ఈనాటికి సంఘాభ్యుదయమునకై కృషి సలుపుచున్నట్టి శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మ గారి కార్యక్రమమును నడపుచున్నారని పాఠశాలలోయూ తెలుపబడుచున్నది. నిన్నటి స్వాగత సభను తిలకమ్మ గారి ఆహ్వానము నంగీకరించి పలువురు ఆంధ్ర మహిళయులును, కొంతమంది ఆంధ్ర నాటికావలయును విచ్చేసిరి. కాన్యావ్యాకరణ తీర్థము ప్రతిపదాన్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రి గారు అగ్రాసనాధిపత్యము నొందిరి. ఆశ్రమపాఠశాల ప్రతిపాదన గావించి బాతీయగీతములను మహాహారముగ బాడుటతో సభ 5-30 గంటలకు ఆరంభమయ్యెను.

స్వాతంత్ర్యము

ఆంధ్రక్షులు సభాదేశ్యములను దెలిసినప్పుడు యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మ గారు ఈక్రింది స్వాగతపద్యములను చదివిరి. మ. గరిమెల్ల సత్య నారాయణ గారికి సన్మానము! స్వాతంత్ర్యసంగర సాహసవీర్యములతో సామర్య భాగ్యము! కార్యక్రమము! సరసాధీశ్వర సత్య విత్తవరచన సామర్య భాగ్యము! సిద్ధి రాజ్యనిత నిత్య సత్య సుగళా! శ్రీ సత్య నారాయణ! గీ. పతిరులను పావనులతో పాటుపడెడి మాదుకరణాలయమున నీ పావములను చెట్టి, మాయద్యమును నభివృద్ధి చేయ మత్స్య తాపశ్యమును పుడంచుము! మహాత్మ్య.

ఉ. నంతలు బావుతావు గురుభక్తియు, కక్షియు కార్యదీక్షయు! సంతముగాగ నేర్పగలగలము, దివ్య విశాల భావ మర్చితము గూర్చుచోట, పరమాదుభితాంతము నేర్చు, సద్గ్రహ! భగవంతునిను, భయమును, నచ్చట నీవు వసించ నేగితి.

గీ. భయముగావడి; మనమీద కరుణగలిగి పాలనముచూపగూర్చు స్వర్ణాలయంబు! అచ్చు బుట్టినవాడు మహామహండు! అచ్చులైనవాడు మహామహండు.

గీ. అచ్చటి తేనెవచ్చిన పవిత్రాత్మ్యుడవను నిన్ను నీసుగుములను, నీపవిత్ర త్యాగ కక్షిని వర్ణింప దరమే మాకు శ్రీనివాసుండు నిన్ను రక్షించుగాక.

పిమ్మట వెదురుమాడి కేమగిరిరావుగానను, ఉప్పు బూరి లక్ష్మీ నారాయణ శాస్త్రి గారును సత్య నారాయణ గారు. ఆంధ్రదేశమునకు గావించిన మహాపాపకారమును ప్రశంసించిరి కేమగిరిరావు గారు సంపర్కనశమున నిట్లు చెప్పిరి: గాంధీమహాత్మునిబోధనలను సర్వజనులకును వాటివైపునందు నాటు కొనినటువలెనని మనసత్య నారాయణ గారు. వారిసేవ ఎల్లరకును ఉపకరించినది. మహాత్ముని తత్త్వమును ప్రజలకు నూరిపోసినందులకై ప్రభుత్వము వారు ఆయనను చెఱసాలకు బంపినారు. ఆయన అచ్చట ను మారు 2 1/2 సం॥ కాలముండి విడుదలయై వచ్చిన సంవత్సరమున నేడు మనము స్వాగత మొసగుచుంటిమి. సత్య నారాయణ గారు చెఱసాలకేగినప్పటి పరిస్థితులకును నేటి పరిస్థితులకును ఎంతో తారతమ్యముగలదు. గాంధీమహాత్ముడు చెఱసాలనుండి విడుదలయైనాడు. ఆయన యాదేశములను తెలిసికొనినాని సమసరించు భాగ్యము మరల దేశమునకు గలిగినది. సత్య నారాయణ గారు కొంతమిత్రాంతి బడసినప్పుడు మరల వెనుకటివలెనే దేశసేవ చేయగలుగుదురని నాయోశయము.

ఉప్పులూరు లక్ష్మీ నారాయణ శాస్త్రి గారు ఇట్లు చెప్పిరి: సత్య నారాయణ గారు అత్యంతత్యాగముచేసి జైలుకు వెళ్లినవారు. ఎంతకాలము జైలుకు వెలుపలనుండి నిస్తారముగపనిని జేయదగినో ఆయన ఆలోచింపవలెనని నేనుకొరుచున్నాను.

గాంధీమహాత్ముడు ఓపికతో, పట్టుదలతో అసహాయద్యమును నడపుచు, ఉద్యమమును ఉన్నతస్థితికి చేర్చినాడు. దేశములో కొన్ని అభిప్రాయ భేదములుగలవు. కొందరికి తత్త్వము ప్రధానము. మరికొందరికి తత్త్వమును సాధనము ప్రధానము. ఈలాటిస్వల్ప అభిప్రాయ భేదము తెన్నియున్నను, కాంగ్రెసు పనియందు పరిపాలనాపద్ధతిని ఓడించి, స్వరాజ్యమును స్థాపించు నవసరమున, దృష్టి అందరకును ఒకేవిధముగ నుండును. ఎవరిపద్ధతులను వారు పనిచేసినను, కార్యము సేయవలెను. సత్య నారాయణ గారిట్టి సంవత్సరములలో, విడుదలయై వచ్చుట శుభసూచకము. ఆయన వ్రాసిన గీతములను ఆంధ్రదేశమునందలియు ఆచార్యగోపాలము పాడుచుండును. ఆయన తనకాలమును దేశసేవకై మరల వినియోగించునని నేను నమ్ముచున్నాను.

ప్రత్యుత్తరము

అంతట సత్య నారాయణ గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి: నేను వ్రాసిన జాతీయగీతములవలన దేశమునందు ప్రబోధము గలిగెనని చెప్పిరి ఆపాటలను అప్పటి ఆవేశమునందు వ్రాసియుంటిని. ఇప్పుడు మార్చిని వ్రాసినయెడల అట్లు కుదురునో కుదురనో చెప్పజాలను. అదియునుగాక ప్రభుత్వమువారు భయపడవలసినంతకే గొడు ఆపాటలయందు లేదు. కాని వానియందు శక్తియున్నను కేతున్ననుగూడ సర్కారువారు బొట్టుచెట్టినారు. నేడు మనలందర నిలకు సమావేశపరచిన శ్రమితి యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మ గారు సంఘాభివృద్ధికై అత్యంతకృషి సలుపుచున్నారు. దేశమునకు శ్రీలే ప్రాణము స్వాతంత్ర్యమందు, దేశమునందు, గౌరవభావము గలిగి శ్రీలు పురుషులతోపాటు పాటుపడుచున్నారు, సుగుణముగలవారు శ్రీలయినను పురుషులయినను పూజింపదగినవారు. అట్లే అస్పృశ్యులును. అస్పృశ్యులు అనగా జాతివండాలుగారు. సుగుణులును స్పృశ్యులు. దుష్గుణముగలవారు అస్పృశ్యులు. చండాలరలో, సుగుణములుగలవారున్న వారినిపూజింపవలెను. అగ్రవర్ణములని వ్యవహరింపబడెడి వారిలో దుష్గుణములు గలవారుండిరని, అట్టివారిని నిరాకరింపవలసినదే. సంఘసంస్కరణము ముఖ్యము, దేశభివృద్ధి ముఖ్యము, యన వాదములు మునుపు ఉండెడివి. ఇప్పుడట్లుగాక, రెంటియందును దృష్టి నుంచుకొని పనిచేయుచున్నార. ఆభాగ్యత అందరైనను గలదు. రాజకీయములందు ప్రచారము గావించిన యామినీపూర్ణ తిలకమ్మ గారు సంఘ సంస్కారమునకు బూనుకొని ఈ యాశ్రమమును నడుపుచుండుట యుత్తమమైన విషయము. కావున ఇట్టియాశ్రమము పక్షమున నొకగడి స్వాగతము నా కనేకరట్లు ఆనందదాయకముగ నున్నది.

కార్యవాదికి కడులులేవు

సత్య నారాయణ గారు తమ జెములు అనుభవమును క్లుప్తముగ దెలిపి తరువాత తమయువనాశ్రమము నిట్లు ముగించిరి: దేశములో అనేకకక్షులు గలవనియు, అభిప్రాయ భేదములు గలవనియు నేడు చెప్పుచున్నార. జెములులో నుండినప్పుడు మాకప్పుడప్పుడు గాలివార్తలు వినవచ్చుచుండెను కాని జెములులో నుండినందున బయటి వ్యవహారములు తప్పెను గదాయని ఆనందించుచుంటిని. ప్రభుత్వమువారు 36 దినమును రెమిషను ఇచ్చినవిషయంబు కొంచెము ముందుగ విడుదలయైతిని. అభిప్రాయ భేదములన్నను కార్యముచేయ బూనుకొనువానికి ఎట్టిసంబంధములును అడ్డుపడవు. కార్యమునకు బూనుకొనక ఆలోచనలతోను ఉపన్యాసములతోను గడపువారిని సందేహము తెల్లప్పుడును బాధించుచుండును. ఏపక్షము నుంచిది అను సందేహము కార్యవాది కుండదు.

సత్య నారాయణ గారును అధ్యక్షులును పుష్పమాలాలంకృతులైరి.

సత్య నారాయణ గారు రాజకీయ రంగమునందేగాక, సాహిత్యవిషయములందుగూడ సేవచేసి రని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

అధ్యక్షులకును ఉపన్యాసకులకును వందనముల నర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

కార్యక్రమము నింత జయప్రదముగ జరిగినందులకు హిందూయవతి ఆశ్రమమువారు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

సత్య నారాయణ గారు నిన్నటిరాత్రి వార్తల ప్రకారము జరులో మదరాసునుండి ఫయనమై పోయిరి.

వెల్లింగటన్ సినిమా

21.6.24 తేది శనివారమునుండి 27.6.24 తేది శుక్రవారమువరకు, దినమునకు రెండుసార్లు, సాయంత్రము 6-15 రాత్రి 9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గంటలకును యూనివర్సల్స్ స్టూడెంట్సు సీరియల్ 2 డేనియల్ బూని అద్భుత ధైర్యసాహసకృత్యములు గల చిత్రాత్మకకథ, ఉపకథలు 13, 14, 15 కడపటివారము. 6 భాగములు. ఫెడ్ థామ్ యూనివర్సల్స్ గ్రేట్ బాక్సింగ్ సీరియసు 3 లెడర్ ఫుక్స్ నుడ మాచబడును.

నో టీ సు

ఇందువల్ల సకలమయినవారికి తెలియ చేయడం యేమనగా:— కావలి డిస్ట్రిబ్యుషన్ మన్యుఫ్యాక్చర్లలో వుండు కున్న నా తాలూకు వ్యవహారముల విచారణ నిమిత్తం మా గ్రామకాపురస్థుడున్నా, నాగుమస్తాయున్నా అయిన అన్నదారు సుబ్బయ్య గారు నాతరపున 1-4-1924 తేదిన కావలికి వెళ్లి 1-2-3-4 తేదీలు కావలిలో వ్యవహారములు విచారించుకొని 4 తేదీ సాయంత్రం కావలినుండి వింజమూరుకువెళ్లి మోటారు బస్లో సదరు వ్యవహారములకు సంబంధించిన రికార్డుతోటి వింజమూరుకు ప్రయాణము అయిరమ్మటలో సదరు రికార్డు నా విరోధులవల్ల గమీపరచబడినది. అట్లా గమీపరచబడిన రికార్డులో వైచెప్పబడిన వ్యవహారములకు సంబంధించిన కాకితములు, దస్తావేజులు పైరాలతోపాటు నాచేవ్రాలు కాకితములు సహా కొన్ని వుండివున్నవి. నాకు యామగ్య దేహాగృత యేర్పడి కావలికి పోజాలని కారణంతో వ్యవహారములకు అవసరమగు నేమోనను తెలంపుతో కొన్ని చేవ్రాలుకాకితములు ప్రస్తావన నాగుమస్తాద్వారా పంపివుండినాను. ఈవల నాకు తెలియటలో యితరకాకితములతోపాటు నాచేవ్రాలు కాకితములు సహా నావిరోధుల చేతిలో చిక్కినట్లున్నా వాటినిబట్టి వారు కొన్ని అక్రమరికార్డును సృష్టింప ప్రయత్నించుచున్నట్లున్నా నాకు తెలియవచ్చినది. ఒకవేళ అట్టివి జరిగివున్నను జరుగ నున్నను అవి చెల్లతగినవి కాని, నన్ను బద్దపరుపతగినవి కాని కావు. ఈతేదీవరకు నేను వింజమూరు గ్రామకాపురస్థులగు మార్తల కొండయ్య, నీలం సుబ్బయ్య, అనువారలకు భూమి విక్రయ అగ్రిమెంటుజాబులు రెండున్నా, నేమన పాపానాయకుడు, చిట్టెమూరు వెంకట్రెడ్డిగార్లు కు చెరియొక ప్రాసోటున్నా కావలి పాబోలు సుబ్బయ్యకంపెనివారికి అన్నలారు సుబ్బయ్యగారు యివ్వవలసిన తాలూకు నేను అవలాలయినమొత్తం రు 100 నూరురూపాయలకు వొకజాబున్నా దామెర బంగారయ్య పేరటకు ముక్కునాయుడి తోట సాగు బడి విషయమును గురించి వొకజాబున్నా నేను వ్రాశి యిచ్చి వున్నాను. ఇవితప్ప యింక యేలాటిలిఖితములున్నా యితరుల కెవ్వరికీగాని నేను వ్రాశియిచ్చి వుండలేదు. ఒకవేళ నేను వ్రాశియిచ్చివున్నటు యెవరయినను చెప్పెయెడల అట్టివా ఆలాటి లిఖితములను 30.6.24 తేదీలోపల నావద్దకు తెచ్చి నా అంగీకారమును సదరు లిఖితములపైన వ్రాతపాలముగా పొందనిచే అట్టివి నన్ను బద్దపరుపజాలవు. ఇకముందు నాయా వజ్జీవపర్వంతం నావల్ల యేవిధమయ్యు లిఖితములనుకాని పొందకొరువారు నాచేవ్రాలును, వ్రేలిముద్రను రెంటిని సదరు లిఖితములలో పొందవలసినా. ఈరెండునూ లేనిచే అట్టి లిఖితమునకు నేను యేలాటి బద్దపడు కాజాలను. పై రెండువర్తులకు విరుద్ధముగా నాచేవ్రాలుతోటి యేలాటి లిఖితములున్నను అట్టివి నామనస్సుగ్రిగా వ్రాశియివ్వబడినవి కావనిన్ని, వైచెప్పబడిన విషయముగా పొందబడిన నాచేవ్రాలకాకితములతో సృష్టింపబడినవి అనిన్ని నన్ను బద్దపరుపజాలనివనిన్ని భావింపవలసినదని యిందుమూలముగా యెల్లరకు తెల్పడమయినది.

గణప రామలింగారెడ్డి

17.6.1924 తేది } ల్యాండుహోల్డర్, వింజమూరు. } వింజమూరుగ్రామం, వుడయగిరితాలూకా, నల్లూరు జిల్లా.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Particulars free.

L. H. SELLER, D. Samta (Bengal)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

బోలివికు కుట్ర కేసు

అపీలు సహాయనిధి

కాన్పూరులో శిక్షించబడిన నలుగురిపక్షమునను అపీలు చేయుటకు భనమును సమకూర్చుటకు బాంధాములో (యండి) యను కమ్యూనిస్టు డి. థెన్సుకమిటి) ఒక సంఘ మేర్పరచబడినది. భారతీయులు కమ్యూనిస్టు కక్ష నేర్పరచుటకు హక్కుకలదా అను విషయమున వారు అలహాబాదు హైకోర్టువారి తీర్పును కోరదలచిరి. (ఆ. ప్రె)

పంజాబు పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు మిడిల్ టెనుగారి మరణము

లాహోరు, జూన్ 20:—పంజాబు పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు సీటిపారుదలశాఖ నూపరిం పెండింగు యింజనీరు జె. ఆర్. మిడిల్ టెనుగారు మరణించినందులకై పంజాబు దొరతనమువారి మిక్కుటైన మరణమును డెలువును రుజువుగా జేయు పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు క్రింద ప్రకటించబడినది. మిడిల్ టెనుగారి రీరాష్ట్రములో చాలకాగుగపనిచేసి యుండిరి. వీరు పోవుట పంజాబునకు నష్టము. ఈయన పబ్లిక్ వర్క్స్ లు లాభముకొరకు పనిచేయుచు తన విధులను నిర్వహించునపుడు తనకు సంబంధించినవారియెడల సామర్థ్యాతోను కడు మర్యాదతోను ప్రవర్తించెడువాడు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం జూన్ 21-వ తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ తేలికపాటి వర్షము	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ వర్షము
గోపాలపురి	87.7	81.6	...	0.26	44.59
విశాఖపట్టణము	91.5	82.5	...	0.86	87.09
కాకినాడ	99.4	82.8	...	0.29	89.09
మచిలీపట్టణము	102.0	80.2	0.04	0.88	41.69
కర్నూలు	94.5	77.9	...	0.68	26.01
బళ్లారి	87.5	74.5	...	1.22	20.51
కడప	99.4	82.1	...	0.68	81.28
నెల్లూరు	101.8	86.1	...	1.08	87.98
మద్రాసు	90.1	85.8	...	0.82	50.74
కడలూరు	102.6	81.7	...	0.04	52.91
సీలము	93.5	75.6	...	1.09	89.80
కోయంబత్తూరు	85.9	71.8	...	4.82	22.29
తిరుచనాపల్లి	99.4	79.9	...	0.08	88.18
నాగపట్టణము	98.7	79.9	...	0.88	54.98
మధుర	97.8	78.8	...	0.81	88.58
పాంబన్	93.8	81.2	...	0.05	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.44	28.84
తిరుచేరై	83.1	75.8	...	20.00	64.51
కొచ్చిన్	88.0	78.8	0.74	88.32	114.51
కాళికట్టు	85.4	78.2	1.57	88.90	117.16
మంగళూరు	77.0	78.1	4.08	86.18	125.68
తెంగుకూరు	82.2	67.6	...	8.43	25.87
మేర్ కార	68.2	62.6	1.22	17.23	125.46
కొడైకాల్	66.4	53.8	...	8.81	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో ఉరుములతో చిన్న నలు బడినది. చాలవరకు మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. దక్షిణమున పగటివేడిమి 5 నుండి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. విశాఖపట్టణము కాకినాడలో రాత్రివేడిమి 2.4, 2.6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. దక్కన్:—వేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 5.7 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 2.6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—వేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. కడలూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. తిక్కినచోట్ల తక్కువ. కడపలో పగటివేడిమి రాత్రివేడిమి 4.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. పడమటి తీరమున వామబ్బూరు గట్టిగా నున్నది. దక్షిణమున రేవునకు వచ్చునది.

ఎన్. ఆర్. చక్రవర్తి, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సంస్కరణల విచారణసంఘము

విచారణసంఘములు - సభ్యులు

సిద్ధా, జూన్ 20:—సర్. ఆర్. జాన్సన్ మద్దిమనకారి అధ్యక్షతక్రింద సంస్కరణల విచారణసంఘమును నియమించుచు, ప్రభుత్వమువారు గావించిన తీర్మానము అసాధారణగ జేయునందు ప్రకటించబడినది. ఈ సంఘమువారికి నియమించిన విచారణసంఘములు, సభ్యుల పేర్లు, ఇదివరకు ప్రకటించబడినవి;

ఈ కమిటీవారు (1) కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికిని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును సంబంధించినంతవరకు, భారత ప్రభుత్వావసరమును, దాని పనులపై గావించబడిన నిబంధనలు, ఆచరణలో పెట్టుటలోగల కష్టములను, వానియందు సహజముగ నున్న లోపములను విచారించెదరు. (2) ఈ కావసరము క్రిందగాని, లేక పరిపాలనాలోపముల సవరించుట కవసరమగు మార్పులను కావసరమునకు గావించిగాని—కావసరము కల్గిన తీర్మానమునకును, విధానమునకును భంగము లేకుండ—నివారణోపాయములను ఏర్పరచుట సాధ్యమ, వాంఛనీయమని విచారించవలెను.

సభ్యులు

సర్. మహమ్మదు మసీ, బర్హాను మహారాజ, సర్. లెజిస్లేషన్ సర్కారు, సర్. అర్థరక్షణము, సర్. శివస్వామి అయ్యరు, సర్. హైస్కోప్ క్రిస్టియన్, ఎం. ఎ. జి. డా. ఆర్. పి. వరంజిగార్లు, వైస్రంఘమున సభ్యులుగ నుండురు. హెచ్. టాంకిన్సునగార్లు కార్యదర్శిగ నుండురు. అధ్యక్షుడికి వివిధ నిర్ణయించు లేదిన సీసంఘము సమావేశమగును.

వైస్రంఘమువారి విచారణార్థము, వ్రాతములకు సాక్ష్యమును, పంపగోరువారు. ఆగస్టు 1 తేదీలోగా, మెయిరాండ్లము రూపమునగాని, పేటమెంటు రూపమునగాని సంఘమువారికి డెలుపవలెను. అట్టివారు తమ పూర్తిపేరును, చిరువాచనము, సంఘమువారుగోరుచో వారియెడల సాక్ష్య మొనగుట కంగీకరించునదియు, డెలుపవలెను. ఈ కమిటీవారు, సభ్యులయొక్క గవర్నరు జేసరమునకు నివేదిక సందెదరు.

(ఆ. ప్రె)

కార్మికుల పరిహారము శాసనము

ప్రాంత పన్నులగురించి వివాదము

బర్హా ప్రభుత్వమువారిజాబు

రంగూరు జూన్ 20:—కార్మికుల పరిహారపు భీమా కంపెనీపాలసీలలో కొంతవనిపై 8 అకౌలు ప్రాంతపులను, రెన్యూజేసినప్పుడు 4 అకౌలుప్రాంతపులను అతికింపవలె ననియు రెండుగావాలిజ్య సంఘమువారు గావించిన సూచనతో రెండుగాలు ప్రభుత్వమువారు లేకనియందున్నారనియు డెలువును బర్హా ప్రభుత్వమువారు, బర్హా ప్రభుత్వ సంఘమువారికి వ్రాసిరి నవ్వపరిహార మొసగినప్పుడు కార్మికులకుండి పుచ్చుకొను రసీదులను, ప్రాంత పన్నునుండి విసహాయంపవలెనని గూడ వీరు గోరియుండిరి. కాని భారత ప్రభుత్వమువారు, ఈ సూచనలు అంగీకారము గవ్వములు గావనియించి, అట్టిభీమాపాలసీలపై మొత్తమునుసరించి ప్రాంతపుల నతికింపవలెనని డెలివీరి. అనగా ప్రతి చెయ్యిరూపాయిల పాలసీకిని ఒకరూపాయి ప్రాంతపు ఉండవలెను. కాని పరిహార మొసగినప్పుడు రసీదులను ప్రాంతపులనుండి విసహాయించుటకు తమకు కారణము గవ్వపలేదని డెలివీరి.

బర్హా వాలిజ్య సంఘమువారు వైజాముకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, కార్మికుల పరిహార కావసరముయొక్క యుద్ధేయము వివరించి, ప్రభుత్వదాయముకొరకు కావసరము మపయోగించుకొనుటకు నిరసించిరి. కొత్తపాలసీల సంవర్ధమున మొత్తము 5 శేకు మించనంతవరకు ఎనిమిదకాలప్రాంత పాలసీలను తిరిగి హెచ్చించినపుడు వైజాము తమలో సగముప్రాంతపులనునే విధింపవలసివచ్చెననియు, బర్హా వాలిజ్య సంఘమువారు గోరిరి.

(ఆ. ప్రె)

ఇండియా గెజెటు - శాసనశాఖ

సిద్ధా, జూన్ 20:—శాసనశాఖ:—భారత కావసరపు అధ్యక్షుడుగా పనిచేయుచున్న సర్. చిమన్ లాల్ హెచ్. టెల్లూనగారి రాజీనామా అంగీకరింపబడినది.

(ఆ. ప్రె)

బి. యస్. రైల్వే ప్రమాదము

కుంభవర్ణమువలన యునుపదారి అరమెలుదూరము తెలిపాయెను

ఇంజను గండ్డి పడెను

భోలా, జూన్ 19:—బి. యస్. రైల్వే మేనేజర్ టిల్లు తంజిచేయుచున్నాడు:—18 వ తేది రాత్రి కురిసిన కుంభవర్ణముచే బి. యస్. రైల్వే ప్రధానమార్గము 48/16, 44/8 మైళ్లలో గింగా ఉజర్ వాపు స్టేషనులమధ్య అరమెలు దూరము పూర్తిగా తొట్టుకొనిపోయెను. సరాసరి రాకపోకలను తంజిచేయుచున్న వచ్చుటనుకూడ అభ్యంతరము కలిగెను. రైలుజాబు తెలిపాయినసంగతి తెలియక నింగాలా స్టేషను మాస్టరు తంజివార్ల కభ్యంతరము కలుగుటచే 4-20 నిమిషములకు సంగతి తెలిసికొనినప్పుని ఒక గూడ్సుబండి యింజనును పంపెను. 44/8 మైలుదగ్గర యేర్పడినగండ్డిలో పాపమయింజనుకూలెను. ద్రోవను చనిపోయెను. బొగ్గు పనివానికిని కలాశీకిని డెబ్బలు తగలెను. దేశమంతయు వరదలతో నిండియుండుటచే ప్రయాణికుల సీవలనుండి మూలకు గొంపోవుటకు శీటికి వీలులేదు. రేపటినుండి పగటిమధ్యకు మాత్రము యావలనుండి యావలకు కేరవేయుటకు వీలుగను.

ఒకవారము దివములలో తాత్కాలికముగ నేర్పరచు ఒకచుట్టు మార్పులను బండ్లు సరాసరి నడుచుటకు వీలుగను. వాతావరణస్థితి సరిగా నున్నయెడల కలిగిన నష్టమును సరిచేయుటకు పదునైదు దినములు పట్టును. (ఆ. ప్రె)

మెట్టుపాలెం రైల్వే ప్రమాదము

గ్యాంగు కూలీల సీటి విషమముగ నున్నది

కూనూరు జూన్ 20:—హిల్లగ్రోవువద్ద జరిగిన రైల్వేలో ప్రమాదమును గురించి విచారించుటకు లోకోడిస్ట్రిక్టు నూపరిం పెండింగు, రెనాల్సు, ఇం. ఎ. జె. కెన్సెల్లీ (ఇంజనీరు) హాక్సిగార్లు (అసిస్టెంటు ట్రాఫిక్ నూపరిం పెండింగు) ఏజంటుచే నియమించబడిరి. ఈ దినముననే వీరు విచారణను ప్రారంభించిరిగాని, పై లోకోలో ప్రయాణముజేసిన గ్యాంగుకూలీ లిద్దరును ఇంకను మెట్టుపాలెము వైద్యశాలలో విషమస్థితియందుండుటచే విచారణ నిలిపివేయవలసివచ్చెను. హిల్లగ్రోవు స్టేషను మాస్టరును విచారింపగా, రైల్వేలెను తాళముచెవిని, కుప్పస్వామి అనునతడు తనకొసగననియు, ఆతడు తాళముచెవిని, కి. శే. గణపతి అయ్యరు కోటుజేబులోనుండి తీసికొనెననియు అసిస్టెంటు పర్యవేంటు చే ఇన్వెస్టిగేషను లాతేయును మెట్టుపాలెంవర వేగముగా ఆడ్డరై వైపునకు వెళ్లిరనియు మాత్రము డెలుపగలిగెను. ఆ. ప్రె

ఆనందాశ్రమ గ్రంథశాస్త్రముల విక్రయమునకు సిద్ధముగారుండు గ్రంథములపట్టిక

శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోరైండు గిల్లు	
పేరు గలది.	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణావృత్తం క్యాలికోరైండు గిల్లుపేరు	1 18 0
సహస్రనామస్తవకం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళి సహితం	0 3 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
శ్రీరామసహస్రనామ స్తోత్రం	0 3 0
మకుండమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షము సామురైండు	0 8 0
” క్యాలికోరైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీచండకం	0 2 0
అమరకోశము కాలికోరైండు	1 12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోరైండు	1 8 0
” అట్టరైండు	1 0 0
బల్లలేతుం శేషురైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరీణము	0 8 0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెని, 286 చైనాబజారుగోడు, మద్రాసు.

జి యా ప జ య ము లు

ఆంధ్రవచారి: గ్ర ధనిలయమువారి 36 వ నవల

సుప్రసిద్ధులగు శ్రీయశోలు వేంకట పార్వతీశ్వరకవుల
చే ననువదించబడి ఆంధ్రప్రచారిణీనిలయునువారచే (కాకినా
డ) ప్రదురింపజడిన తిరి వివలయగు 'జయపజయములనుగ్రం
థరాజము మాతార్యాలయము నలంకరించినది. కృతజ్ఞతతోనం
దుకొంటిమి. ఇది తొలుత వంగభాషయందు శ్రీపాంచకొరీ
దేవుగారిచే వ్రాయబడిన ఆపరాధాన్వేషణ సంబంధముగు (డి
టెక్స్టు) నవల. దానిని మనకవులు సహజ వృద్ధుమధురశైలి
ని కడుమనోహరముగ నాంధ్రీకరించి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పో
తులైరి. ఆమృతప్రవంతివలె ధారావాహనిగ ప్రవహించు వీరి
మృదువనవరచనా ప్రావీణ్యమునుగూర్చి నేడు క్రొత్తగాజలేభే
షని ప్రశంసింప దొరకొనుట చిరుతలలక్షణమే యగును. చిర
కాలమునుండి వీరినవలలు ఆంధ్రదేశమునం దంతటను వ్యాపించి
మహారాజులు రాజులు పండితులు పామరులు ధనికులు వీరలు
మున్నగు నెల్లరిచే నత్యధికముగ నాదరింపబడుచున్నవి.

ఈనవలలో మనసు నరికట్టు కుట్టును లత్యధికముగనుం
డినను చివరకు దుష్టశిక్షణమును సాధురక్షణమును నిర్మలనిద
మనసహ జా ను రా గ భ రి తు ల గు యునతీ యునకు
లకు కళ్యాణమును జరి గి కు భ ప రి చా మ ము గా
నియ్యది ముగింపబడుచున్నది. ఆంగ్లవిద్యాపారంగతులై దుఃఖాం
తనవలలనే క్రేమించు కలివయ ఆంగ్లవిద్యాధిపతులకు తక్కు
వత్తుంగల ఆంధ్రలోకమున కంతకును యీనవల హృదయాపం
దరమైన నీతిబోధకమును సద్భావప్రసరకమును కాగలదు.

గొప్పయింటబుట్టి రెండేండ్లు ప్రాయమున నే చోరులచేసవ
పొక్కియైవారిమధ్యనే పెరిగిన సుషమ లేకకుంజయును అత్యద్భు
త ప్రజ్ఞతో దోపిడీల నొనరించుచున్న గజదొంగలను పట్టుకొ
నుటకు ప్రతిపబూనిన పద్వంత సంగాదుడగు అమరేంద్రనాథు
డును విశిష్టయ్యమున అప్రయత్నముగ తారసిల్లి గ్రహింపకుం
డనే ప్రేమావిష్టులై సహకారులై కృతార్థులై దొంగలగుంపును
యాత్రమాడితరు. పెక్కుసారులు కుంజఅమరేందుః ప్రాణముల
ను కాపాడును. మధ్యకుంజయైన సుషమ అమరేంద్రాదుల ప్ర
యత్నములన నిజబంధువర్ణముచే గుర్తింపబడును. సుషమామ
రేందులకు పరిణయము జరుగును. అత్యద్భుతముగ తిండిపాటు
నొనరించిన వ్యక్తి అమరేందునిచే పట్టుబడును. అన్యక్రిపురు
షుడుగాడనియు మనియుబీదీయును సుప్రసిద్ధగాయకురాలనియు
లేలను. ఆమెగూడ పరిశీలనమున న్నాదొంగలచేతనే అపహరింప
బడి వారినే కుటలతకు విక్రయింపబడివారి నిర్బంధముననేయిట్టి
దారుణకృత్యముల నొనరింపవలసి వచ్చిన విషయము మరణకాం
మున నామెవలననే వివరింపబడును. ఆమెను దొర్లనమ్మున వశప
రుచుకొనిన కాహియాయను విపరీతబుద్ధియును వానికి సహకా
యగు లోచనుడునుగూడ పట్టువడి శిక్షింపబడుచురు. దీక్షింప
రు 1-8-0 ప్రతులువలయువారు ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయి
ను, కాకినాడ అన్ని వాయవరెను.

తాత్కాలికముగ యేర్పాటుజేయు కోర్టులను
తీసివేయుట

ఉదాహరణము, జూను 20:—మద్రాసు సివిల్ కోర్టు
చట్టమును సవరించుచు మద్రాసు శాసనసభలో మద్రాసు
ప్రభుత్వమునా రోకలిల్లును కొడికొలుములూ ప్రవేశపెట్టెదరని
అన్వేషించేదగుపెన్నును తెలియుచున్నది. పని బాకీలో నున్న
దు తాత్కాలికముగా స్థాపించు కోర్టుల నెత్తివేయుటయే
దీనియందేక్ష్యము. దానికి బదులు ఇప్పుడు కొంతమంది న్యాయ
ాధిపతులు కొద్దిహంతుతో అవసరమైనచోటి కల్ల పోయి
అక్కడపని ముగియుటతోడనేమరొకచోటికి పోవుచుందురు.
సెప్టెంబరునెలలో ఈకొల్లును ప్రవేశపెట్టెదరని తోచుచున్నది.

(అ॥ వె॥)

సికింద్రాబాదు, జూను 21:— ఇదివరకు ఖలీఫాగ నుండిన ఆబ్దుల్ మజీద్ ఖానుగారికి 1924 జూలయి మాసము నుండి బ్రతికి యున్నంత కాలము నెలకు 300 పానులన ప్రాదాబాదు నైజాముగారు గ్రాంటుచేసిరి. అట్లు.

२२ २३ २४ २५

మాముద్రాయంత్రమునవలె ఒక భాగము ఆకస్మికముగా విరిగిపోవుటచేతను అది యీ ప్రాంతములందు దొరకక చెన్న పురినుండి రావలసివచ్చుటచేతను ఈవారపు “పల్లెటూరు” పత్రిక ప్రచురింప వీలులేకపోయినది. వచ్చేవారము ప్రచురింపగల మను ధైర్యమున్నది. మాచదువరులు యీ ఆసివార్యమైన ఆపుడలకు మన్నింతురగాక యని కోరెదము.

శనివారపు సుబ్బారావు,
సంపాదకుడు, పత్రికాధికారి.

[illegible]

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥రం జూన్ నెల 21-వ తేది

శనివారము

నిజ సారాంశము

మహాత్ముని సందేశపు పరిమాణమును గ్రహించుటకు, హిందూపత్రికలె యులికిపడి అంతయు మునిగిపోయెనని గగ్గోలుపెట్టుట ప్రాజ్ఞలకు పాడిగానేరదు. మహాత్ముడుకెప్పిన దేమియని స్పష్టపాఠబుద్ధితో నాలోచించుట యవసరము. బొంబాయి కాంగ్రెసుకమిటీసభలో భద్రాచాగారు సూచించినట్లు, గాంధీమహాత్ముడు తన కార్యక్రమమును ఒక సంవత్సర మయినను నిర్వహించక ముందే కారాగృహమునకు పోవలసివచ్చెను. ఆ సంవత్సరమునందు మహాత్ముడు ఆసేతుహింసాచల పర్యంతమును ఎట్లు సుష్టూతలూగించెనో వివరింపవసరములేదు. ఎందరు న్యాయవాదులు, ఎందరు విద్యార్థులు అసహాయకార్యక్రమము నడలించించిరో శిక్షాశిక్షారేదు. కద్దు నిర్మాణమున కెట్టి ప్రోత్సాహము గలిగెనో, స్వరాజ్యనిధికి ధనమె తత్వంలో వసూలయ్యెనో, కారాగృహముల భయము దేశమున కెటులదొలగెనో, హిందూ మహమ్మదీయసంయోగ మెటుల బలపడెనో, గ్రామములకును అసహాయోద్యమసందేశ మెటుల బ్రాకెనో, తెలిసినసంగతియే. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు బిమ్మట, నిరాకరిణ నిర్మాణకార్యక్రమములను దేశమెక్కుడుకష్టతో నిర్వహించవలసి యుండెను. నిరాకరిణభావమును సంగ్రహించుటకు, కంచాయతులను నిర్మించియు, జాతీయ పాకశాలలను స్థాపించియు, కద్దునిర్మాణమును పూర్తిచేసియు, స్వరాజ్యస్థాపనకు తోడ్పడవలసి యుండెను.

అట్టితరి స్వాధీనభారతవర్షమే మహాత్ముని జయలును డి వెలుపలకుదెచ్చి గౌరవించియుండెడిది. అందుకు మారుగ, మహాత్ముడు జయలునుండి వచ్చునప్పుటికి, తనకి వ్యాధిభాధకన్నను దేశదస్థితి ఎక్కుడు వివాదము గలుగజేసెను. చిన్న జయలునుండి పెద్ద జయలుకు రావలసివచ్చెనని మహాత్ముడు ఆశ్రయించి నేత్రములతో బలికెను. మహాత్తరభావమును మోయవలసివచ్చినందులకు చింతించెను. ఎటుల యీ బరువును దొలగించుటయను శ్రేష్టయే మహాత్ముని మనమును అప్పటి నుండియు బాధించుచుండెను. ఈ బరువు పెరుగుటకు కారణ మేమియని విచారించునడఁ, మహాత్ముని యుద్దేశ్యమును గ్రహించుటకు వీలగును. అతని కారాగృహనిర్బంధమునకు పిమ్మట, కార్యోత్సాహము ప్రజ్వలించుటకు మారుగ చల్లబడెను. అసహాయము నవలంబించిన న్యాయవాదులు మెల్లమెల్లగ జారిపోయిరి. వెనుకటి కార్యక్రమము బనికరాదనియు, క్రొత్త దేదియైన మొలప వలెననియు, దెలుపుట ప్రారంభమయ్యెను కద్దువలన ప్రయోజనము లేదనియు, నిర్మాణకార్యక్రమము రాజకీయముగ నిర్దేశమనియు, కాసన సభలలోను తీర్మానములలోను మోక్షము గలదనియు, వెలిబుచ్చుట య కారమయ్యెను. వాగ్వివాదములు పెచ్చుపెరిగెను. రాధాంతములతో కాలము గడువ జొచ్చెను. జాతీయ నిర్మాణము వెనుకబడ్డెను.

కాసనోల్ల ఘన సేంపు మొకటి బయలుదేరి దేశమందంతటను పర్యటనమునలిపి, తుదకు ప్రతిపక్షుల కన్నను నెక్కుడు శ్రీవముగ మహాత్ముని కార్యక్రమమును నిరసించెను. కాసనసభల మూలమున నయినను స్వరాజ్యము సిద్ధించునా? అందు విషయమై నిశ్చితాభిప్రాయము లేకజామెను. కాంగ్రెసు ఎటుల తీర్మానించినను సరియే, కాము కాసన సభలకుబోయి తీరకమనియు, కాంగ్రెసుకన్నను దేశమెక్కుడనియు లికి స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రత్యేక నిర్మాణము నేర్పరచి, ఆందోళనము నలుపసాగిరి. కాంగ్రెసుసభవా రేదోవిధముగ రాజకీయములమీలనియెంచి, స్వరాజ్యపక్షమువారికికాసన సభలలో బ్రవేశించుటకు నిరోధము జరుగకుండ నేర్పాటుజేసిరి. కాని డిల్లీ కాంగ్రెసుసభయం దేమి, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభయందేమి, బహిష్కార ధర్మమును మాత్రము నిలిపియుంచిరి. రాజకీయపిమ్మటనయినను, కాంగ్రెసుకార్యక్రమము ఎప్పుటి స్థితియందే యుండెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాసనసభలలో ప్రతిష్టంభనము నలుపనెంచి విఫలమనోరథులయిరి. పర్షిక్వెట్టు ప్రయోగము ముందర, వీరి ప్రయత్నములు సాగిరావని బోధపడెను. ఇటీవల నిర్మించిన నిబంధనలలో ప్రతిష్టంభనమును వడలుకొని, సహకారపద్ధతులతోనికిదిగిరి. కాసన సభలలో జేరి కోరగనే స్వరాజ్యము లభించుననుభవమదగ్గిపోయెను. అక్కడ జేయదగినవని లేదని తెలిసెను.

నిర్మాణకార్యక్రమము ముఖ్యమని వీరు మొదటినుండియు శిష్టమన్నను దానిని గూర్చి క్రద్ధవహించరయిరి. ఇటు స్వరాజ్యపక్షమును, అటు బహిష్కారపక్షమును ప్రధానకార్యమును మరచి, నిర్విర్యముగ మెలగుచుండెను. మహాత్ముడొక్కడు వచ్చునను ప్రశ్నలతో దేశము నిండిపోయెను. ఎట్టవాదజయలు తాళపు చెవులకొరకు వెతుకుచున్నానని మహమ్మదాలీగారు తెలుపసాగిరి. ఈ రీతిని అసహాయ కార్యక్రమమును అడుగున బడవైచి అసవసర కార్యములతో దేశము ప్రొద్దు బుచ్చుకొనుచు, అసహాయమునుండి సహకారమువంకకు మరలుచు, చిటిచు కక్షము లేరీతిని అనుగ్రహము జూపునని విలపించుచున్న సమయమున మహాత్ముడు కారాగృహ విముక్తుడయ్యెను. దేశస్థితిగాంచి, అతని మనస్సెంత ఊళకడియెడునో యూహించుట సులభసాధ్యము. మరలదేశమును యుపేక్షాభావమునుండి మరల్చుటెటులను ప్రశ్ని ప్రాముఖ్యము వహించెను. మహాత్ముడు పని ప్రారంభించవలయుననిన మొదలెత్తుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమము మాట యెటుండ, మరల హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యములు బెరుగుటయు, తుదకు అహింసాధర్మము గూర్చి గూడ వెనుకముం దాడుటయు గమనించుచుండ, ఎంత కష్టపడిన స్వరాజ్యభవనమును నిర్మింప వీలగునో దెలుపవలయునా?

సామాన్యులకీటి పరిస్థితు లెట్టినినకాసనము నయినను కలిగివకమానవు. కాని, మహాత్ముని పూర్వవిశ్వాస మనుమాత్ర మయినను తిగుటకు మారుగ తురింత బలమయినది. అసహాయోద్యమమే ముక్తి హేతువని స్థిరపడినది. కాసనసభల నిర్దేశిత బయల్పడిననాటినుండియు, ఎల్లరకును ఈ వంగతి సులభముగ గోచరింపకమానదు. కాను జయలులోనున్నపుడు జరిగిన కాంగ్రెసుతీర్మానములను మహాత్ముడు కదలింపదలచుట లేదు. మరల ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను జరిపి సూర్యతీర్మానమును తేముపవలెనన్నిట్లరకు రలపెట్టుటలేదు. కాంగ్రెసు తీర్మానముల నడచురీతి, కార్యసిద్ధి ర్విధియుగ

గలుగుటకుసాధన మేమియనియే మహాత్ము డాలోచించుచున్నాడు. బహిష్కారధర్మమును కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ బలపరచినది. నిర్మాణ కార్యక్రమమును చదుకుగ కొనసాగించవలయునని కోరినది. ఇదియే కాంగ్రెసు కార్యక్రమము. దీనియందు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలవాడు కార్యనిర్వహణమును ఎక్కుడుచురుకుగ కొనసాగింపగలరని, మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. ఇందు విరుద్ధమేమయిన కలదా? స్వరాజ్యపక్షమువారికిగాని మరి యేవక్షమువారికిగాని దీనివలన న్యూనత గలుగుననుట, ప్రాస్వద్ధప్తినిమాత్రమే సూచించును. స్వరాజ్యపక్షమునందే గాదు రెండవపక్షమునందుగూడ కాంగ్రెసుతీర్మానముల నామోదించుచున్నను నిర్వహించనివారు గలరు + ట్టివారిని సైతము మహాత్ముని తీర్మానములు బాధించును.

కాని, కాంగ్రెసుతీర్మానములను నిష్కర్షగ నిర్వహించగల వారెందరో జూచుకొని, తగిన సంఖ్య యున్నచో మహాత్ముడు తన సంకల్పమును నెఱవేర్చు బ్రయత్నించును. కొందరు దీక్షాపరులు తదేక దీక్షతో పాటుబడుచు, మార్గదర్శకులై అసహాయకార్యక్రమము వలన కలిగెడి లాభమును కనుపరుపగలుగుచో, మిగిలిన వారు ఆమార్గము నవలంబించుట కుద్వక్తులగుదురు. కార్యనిర్వాహకులే పెడమార్గముల ద్రొక్కుచో తడితెరులు నిరుత్సాహము జూపుట వింతగాదు. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక పదవులను హోదాలక్రింద భావించుచు, వానిబాధ్యతలను గ్రహించక గౌరవములను మాత్రమే కలికించునంత వరకు, హిందూపత్రికకు గలిగిన విచారమున కవకాశముండును. ప్రభుత్వోద్యోగ పదవులవలెనే, కాంగ్రెసు ఉద్యోగపదవులును స్వర్ణకును అసూయకును కారణములగును. అటులగాక కార్యనిర్వాహకులు దేశముకొరకు నిర్వస్వము నర్పించవలసిన యోధులనియు, అట్టిబాధ్యతను ప్రతివారును నిర్వహించుటకు సమర్థులుగారనియు, నియమబద్ధులే అట్టిపదవులను వహించుట కర్హులనియు, గ్రహించుచో వాదమున కవకాశముండదు. స్వరాజ్యవాదులు కార్యనిర్వాహక పదవులనుండి కమన్నను కడలరని, హిందూపత్రిక దెలుపుచున్నది. మహాత్ముడు గోరెడి నియమములు ఉభయపక్షముల వారికిని వర్తించునని, హిందూపత్రిక గ్రహించుట మేలు.

ఎవ్వరు అసహాయ కార్యక్రమమును నిష్కర్షగ కొనసాగింపజాలరో, వారు కార్యనిర్వహణ బాధ్యతను వహింపజాలరు. రాటుముపట్ల ఉపేక్ష వహించెడి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ్యులకు గూడ యిట్టి నియమములు వర్తించును. చిన్న పెద్దయనుభవములేక, ఎల్లరును తమ ధర్మమును నిర్వహింపవలయుననియే మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. లేనియెడల, పనులెటుల చురుకుగ జరుగును? రెండు సంవత్సరముల మాంద్య మెటుల తొలగిపోవును? దేశము మరల కార్యదీక్ష నెటుల వహించును? సార్లమెటు సభాకార్యపద్ధతి ఏల యను సరణియుగాదో తెలియదు. కాంగ్రెసుపద్ధతులను నిర్వహించువారు లేనియెడల, బహిష్కారమును నెత్తివైచుట లాభకరముగాని బూటకముమాత్రము వలదని మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. దీనియందు అసహాయముగాని, చేదస్తపు కర్మకాండగాని, కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్నతగాని, ఏ మూలను గనుపింపదు. నిజ సారాంశమును కనిపెట్టక, స్వల్పవిషయముల గూర్చి గోరంతలు కొండతెలు జేయుటవలన నిష్ఫలమయ్యు ప్రయోజనముండదు. ఆరు మాస

ముల పాటు సంవత్సరము నిష్కర్షణ జరుగవలయునని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. అందుకు తన కవకాశమీయవలయునని సూచించుచు, వలసిన సాధనముల సత్యనిరూపించియున్నాడు. కాంగ్రెసు తీర్మానముల సత్యభగ్నుపరుచుట లేదు. అవి త్వరితగతినీ సఫలముగుటకే తన వ్యవస్థాని వినియోగించ నెంచి నాడు. విశ్వాసములును, కార్యములును సమైక్యము జేందవలయునని, అలని దృఢాభిలాష. నిర్మాణకార్యక్రమమువలన నినుమంతయుప్రయోజనము లేదనువారుగాని హిమ్మరములు నిరర్థకములనువారుగాని మనస్ఫూర్తిగ పనిజేయుట దుర్లభము. మహాత్ముని తీర్మానములవలన, కాంగ్రెసు పని చురుకుగ జరుగుచో, వెనుక ముందాడు చున్నవారందరును మరల తొంటియుత్సాహము నుజుపి, తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుదురు. సత్వర కార్యసాధనకై రాబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు మహాత్ముని కవకాశము నీయవచ్చును, అవకాశము నీయకపోవచ్చును. కాని లేని ప్రానినిదారోహణ లక్ష్యవైగామించి, దూరాల చన లేకుండ విమర్శించుటమాత్రము పాడిగాదు. మహాత్ముని నిజోద్దేశ్యమును గ్రహించినచో, అతడు దెలిసిన కార్యకర్తలకి స్వరాజ్యపక్షమువా రయినను సంతృప్తిగనుపరుపక విలులేదు. ఇందు వివాదము పకుగాని కయ్యమునకుగాని, ఎట్టితావు గనపించదు.

పాత్రోగారు: సంస్కరణములు

తిరునల్వేలి జిల్లాలో శ్రీవైకుంఠమునందు నేడు ప్రారంభమయిన భూస్వాముల సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, సర్ పాత్రోగారు పెక్కు విషయములగుర్చి ముచ్చటించిరి. సంస్కరణముల గూర్చి ప్రసంగించుటలో, సంస్కరణ నిబంధనలు బాధ్యతను పెంపొందించుట కవకాశ మొసగవనియు మంత్రులగీతి చాలకష్టముగ నున్నదనియు, వీరు సూచించిరి. మంత్రుల అవజయమునకు, సంస్కరణముల స్వభావమీ కారణమని వీరు దెలుపుట వింతగాదు. పెక్కు చిక్కులమధ్య మద్రాసు మంత్రివర్గము అధికారవర్గముతో ఎట్టిసంఘర్షణము లేకుండ నడువ గలిగిరిని వీరు గత్యవశుచున్నారు. అధికారవర్గమున కత్యంతానుకూలముగ మంత్రులు నడుచుచుండ, సంఘర్షణము నకు తా వెలులుతుందను? రాటము నిరుపయోగ మనియు మద్యపాన సమ్మేళము సాధ్యపడదనియు, సర్విసులు దేశమునకు మహాపకారము గావించుచున్నవనియు, బలుకుచు అధికారుల నిర్బంధములకు తోడ్పడుచుండ, మంత్రులకును నిజయ్యుడు శాఖవారికి కలహముదయింపజాలదు. స్వతంత్రాభిప్రాయమును కొనసాగింప దలచిన దప్పు, ఉభయశాఖల వాదనలు ఏ కుసుమములై ఎంతకాల మయినను హాయి మొగచ్చును. ప్రాచుర్యము శాఖలలో జరిగిన యభివృద్ధి యత్యల్ప మని దెలుప నక్కరలేదు. సంస్కరణ నిబంధనలు సత్వరాభివృద్ధి కవకాశ మొసగవని చెప్పి, వీరు తమ చర్యలను సమర్థించుకొనుచున్నారు. కారణ మేదియనినను, క్రజలకు గావలసినది ఫలితమే స్వరాజ్యపక్షమును నిందించుటలో, పాత్రోగారు అతి చాచ్యము జూపిరి. వారు చెప్పియున్న చేయలేదని వీరు నిరసించిరి. కాని, చేరినధికారమునుకొనియు దేశాభివృద్ధి కక్షము దగిలిన జస్తిసుపక్షమున కన్నన, స్వరాజ్యపక్షము చేడిపోలేదు. జస్తిసుపక్షమువారు అధికారవర్గ నిరంకుశత్వమునకు తోడ్పడక, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై తోడ్పడినచో, చెన్నరాష్ట్రమునం

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పూజానిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

21.6.24

ఇదివఱకు చందాలు రూ 40076-4-7 ఇదివఱకు రూ 16075-9-
పూజానిధికి సామ్యునుబుపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

దింటిటి కుస్థితి యుదయింపదు. జస్తిసు పక్షము వారు తమ ఎదుటకున్న అవకాశములను దుర్వినియోగము చేయుటయగాక మీదుమిక్కిలి యితర పక్షములను స్వరాజ్యసంపాదకట్ల తగినంత శ్రద్ధ వహింపలేదని నిందించుట, అప్రశస్తము.

జెంగాలు కాంగ్రెసుసంఘము జెంగాలు కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులగు తరణి కాలదత్తుగారు, సిరాజగంజి తీర్మానమును నిరసిం చుచు తీర్మానము నొకదానిని కాంగ్రెసుసంఘ సభవారికి బంపిరి. కాంగ్రెసు సంఘము వారు దత్తుగారి తీర్మానమును అంగీకరించి, రాష్ట్రీయ మావేశమువారు జేసిన పొరబాటును సవరించు కొనుచో దేశగౌరవమును కాపాడగలుగుదురు. మహాత్మునికి సంతృప్తి గలిగింపగలుగుదురు. దత్తుగారి తీర్మానము సంగీకరించుటవలన కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ కెట్టినష్టము గలుగజాలదు. అయ్యది మరిత వృద్ధి కుగును. దత్తుగారి తీర్మానపు పర్యవసాన మే మగునో చూడవలయును

భారతకాంగ్రెసు సంఘసభ

మహాత్ముని ఉపదేశము

అవసరకాంగ్రెసుసభ అవసరము
అవసర కాంగ్రెసుసంఘసభను జరుపవలెనను తీర్మానమును భారతకాంగ్రెసుసంఘసభలో నుప పాదించెదనని డాక్టరు భోగరాజు, పట్టాభిసీతా రామయ్యగారు తెలియజేసిన విషయమును గూర్చి గాంధీమహాత్ముని 19 వ తేదీని వెలువడిన యంగు యిండియా పత్రికలో నిటుల వ్రాసెను.
“అవసరసభను జరుప నక్కరలేదు. వాని అగత్య మేమియును కనబడదు. కాంగ్రెసుతీర్మానములు మనకు తెలిసియేయున్నవి. వాని అర్థమును గూర్చి భిన్నాభిప్రాయముల కెడములేదు. ఉన్నను అభిప్రాయ భేదము లుండుటకు రెండుపక్షముల వారు నొకపక్షాని ఎవరిపనికి వారు గడింగవచ్చును. నేడు మొదలు ఆరునెలల వరకును జరుపవలసినపనిని గూర్చి నిర్ధారణ చేయుటయే యిప్పుడు జరుగదగిన ముఖ్యకార్యము. కాంగ్రెసుసభలో పద్ధతులు (పోలీసీ) నిర్ణయింపబడవచ్చును గాని ఉపేక్షను, సంతయమును, ఉదాసీనతను పోగొట్టుటకు అవసర సభ సహాయకా కాలము. ఎదుటిపక్షమువారే జేశాభివృద్ధికి నిరోధకులుగా నున్నారని రెండుపక్షములవారు నెంతకాల మొందొరులపై నెరముల వారోపించుకొనుచుందురో అంతకాలమును యీ యుపేక్షాది భావములు పీటలు పెట్టుకొనియే యుండును. తమకు తోచినరీతిని ఏపక్షమువారై నను ఏదో యొక కార్యమును చేయుచుంపినచో

అభివృద్ధికి వారు నిరోధకులు కారనియే నాలభిప్రాయము. స్వతంత్రముగా నాలొచించుటకును పని చేయుటకును గూడ శాంతములేని సామరులును తామటులచేసిన ఎవరికేని కోపము వచ్చునో అని భయపడుభీరువులునే అభివృద్ధికి భంగము కలిగించువారని నేను తెలిపెదను. మనము నిజము చెప్పుటవలన యితరులకు కష్టముగ నుండిననుసరే మనము చెప్పుచునే యుండివలెను.” అని మహాత్ముడు వ్రాసెను.

మహాత్ముని తీర్మానములు

మహాత్ముని వ్యాఖ్యలు

“నేను మహానుభావుడను అద్భుతకార్యములను చేయుగలుగుదునని కొందరు దుర్భ్రమ నుందు చుందురుగాని నాకట్టి దుర్భ్రమ లేకమైననులేదు. మీ అందరివలెనే నేనును ఒక శాంతిసైనికుడనే అని మూలమే నేను చెప్పగలను. శాంతిసైనికులే సేనానిని ఎన్నుకొనవలసియున్నది. గాన సేనానిగా నుండవలసినవాడు తన్నేవరతులపై ఎన్నుకొందురో తెలిసికొనుటవసరము. అనుభవ మధికమైనకొలదిని నాకు నమ్మక మధికమగుచున్నది, ఎట్టిని తల వెండ్రుకలుగలవాడును కిర వీడ్ల వయసువాడును రిక్త అడుగుల పొడగరియు కావలెనని ప్రకటించి నప్పుడు ముగ్గువలె నెరసినవెండ్రుకలు గలిగి కూర్చుండి లేవలేని బోసినోటి ముసలివాడు కిర వీడ్ల వాడు సిద్ధపడిన నేమగును? గాన నేనే ఈనాలుగు తీర్మానముల రూపమున నాలిర్హతలను తెలుపుచు దరఖాస్తును పంపితిని. ఇక మీరు మీశక్తులను మీభావములను తెలిసికొనవలెను. నన్ననుసరించుట చాల కష్టమనియు పనిపాలులు చేయించుటలో నేను చాల కఠిన్యమును పూనెన ననియు మీరే సరికే తెలిసియుండగలదు.

ఖద్గరువలన స్వరాజ్యము రాదనువాదమును నేను చదివితిని. ఈవాదము చాలకాలము నాటిడే గాని క్రొత్తిదిగాదు. మీకు సన్నని మెల్లని మిల్లు బట్టలే కావలెనని యున్నచో మాంచెస్తరు మిల్లులలోనో బొంబాయి మిల్లులలోనో తయారైనవాని నేగాని మీరు కట్టజాలనిచో భారతజనసామాన్య మనకు చేరిన కోట్లకొలది స్త్రీలును పురుషులును కోరుకట్టిస్వరాజ్యమును కొలుటకు మీకర్హులేదు. రాట్టమునందు మీకు నమ్మక మున్నచో మీరు స్వయముగా నూలు వడుకవలెను. ఆపని చాల ఉత్సాహకరమని నేను చెప్పగలను. చార్జన్యవిరహితములగు ప్రయత్నములవలన మనము స్వరాజ్యమును బడయగోరుచున్నచో అందులకు చార్జన్యవిరహితముగు అవిధేయత అవసరము. అందుకు పరిస్థితులుగూడ చార్జన్య

విరహితములుగా నుండవలెను. బహిరంగసభలలో (నుపన్యసింతులకు బదులు) రాట్టములపై నూలు వడికి సభ్యులకు చూపించి ప్రోత్సాహపరుప నారంభించినచో శాంతియుత మగు పరిస్థితు లేర్పడును. వాకే ఆ ఆధికారమున్నచో స్వరాజ్యమువచ్చువరకును నేనును బహుశా పోకతాలిగారును తప్ప కాంగ్రెసుసభ్యు లెవ్వరూ గూడ ఘాటలాడగూడదని నేను శాసించియుండును. తక్షణవారందరును రాట్టములపై నూలువకుచుండివలసినదే యని గూడ నాజ్ఞాపించియుండును. నీరసముగ రాట్టము వలన సమృద్ధియు శ్రేయము ఆశమున్నగునవి తమకు గలుగకున్నచో సభ్యు లావిషయమును స్పష్టముగా తెలుపవలసినదేగాని మిన్నగుండగూడదు.

గోపీనాథమా తీర్థానమునుగూర్చి దేశబంధు బాసుగారు క్రకటించిన సమాధానమును నేను చదివితిని. నేను గతవారమున ప్రసించినదాని కిది సరియగు సమాధానము కాదు. కాంగ్రెసువారికి అహింసా విధానమునందు సమృద్ధియు తొలగ కన్నంతవరకును మధ్య మార్గమున కవకాశమే లేదు. అని మహాత్ముడు ప్రాసెయ.

(యంగుయిండియా.)

మణిక్రొలా బాంబు కేసు

ఆరీపూరు జడ్జికోర్టు తీర్పు

ఈ కేసులో నిన్న 20 వ తేదీని తీర్పు చెప్పబడెను. ఈ కేసులో యశోదారంజనపాలు, ఉపేంద్రనాథ భట్టాచారి అను వారిద్దరును ముద్దాయాలు వారిగదిలో మార్చి 15 వ తేదీని ఆరుబాంబులు పోలీసువారికి దొరికినవి. అప్పుడు ముద్దాయా భిద్దరునాగదిలోనే యుండిరి. "ఈ కేసును పోలీసువారు కల్పించిరి. వాకే బాంబుల నాగదిలో పెట్టిరి." అని ముద్దాయాలు చెప్పిరి. తాము నిర్దోషులమనిరి. అగది మొదటిముద్దాయ దిగియు తామరక ఆలన చూడబోయితినియెడలముద్దాయ భట్టాచారి తెలిపెను. తాను బెంగాలీ రెజిమెంటులోనుండి వచ్చినవాడ నగుటచే తనపై పోలీసువారి కాగ్రహము కలదని మొదటిముద్దాయ పాలు చెప్పెను. మొదటిముద్దాయకి రెండు శక్కులకును ఒక్కొక్కదానికి 10 ఏండ్లు ప్రవాసమును రెండవ ముద్దాయకి మాడు శక్కులకును ఒక్కొక్కదానికి 7 ఏండ్లు ప్రవాసశిక్షను జడ్జి విధించెనుగాని మొత్తము 10 ఏండ్లును 7 ఏండ్లును మరలెవరూ శిక్ష ననుభవించవలెను. ఆర్డరు అపె షరులలో నలుగురు జడ్జికో నేకీభవించిరి. ఇద్దరు భిన్నాభి ప్రాయము లైరి. అ. ప్రె.

జంషెడ్పూరు రాజీనామాసంఘము

స్థానిక కార్మికసంఘమును గుర్తించుట కంగీకరించిరి. జంషెడ్పూరు, జూన్ 20:— రాజీనామాసంఘసభ్యులు నిన్ను జరిగిన కార్మిక ప్రతినిధులతో చాలసేపు మాట్లాడిరి. శ్రేణియూనియను పద్ధతులపై పనిచేసేయెడల స్థానిక కార్మిక సంఘమును కంపెనీవారు గుర్తించుట కంగీకరించినది. ఆకా: దాసుగారు ప్రభుత్వ శ్రేణియజేసిరి. ప్రస్తుతము యిప్పుడు స్వసంఘమే గుర్తించబడును. కాని సభ్యులు 2000 మంది అగు ల్లతోడనే కార్మిక రాష్ట్రపాలులు వారిలోనుండియే ఎన్నుకొనవలయును. (అ|| ప్రె||)

అస్సాము గవర్నరు

కలకత్తా, 20:— అస్సాముగవర్నరు జూలై 2 వ తేదీన కలకత్తాకువచ్చి తిరిగి 4 వ తేదీన కలకత్తాకు బయలుదేరి పోవును. (అ|| ప్రె||)

భోట్టు మునికి నీ గురు చనిపోవుట

కలకత్తా, జూన్ 20:— నిన్నటిరాత్రి ఈపానులో చుగ్గినదిలో ఒక భోట్టుమునిగి 5 గురు భూమిపూజియులు చనిపోయిరి. భోట్టుగొట్టము కాటువియ్యలనుండి ఒకబోటు చాళిమడ దిగి తీసికొనిపోవుచు చుగ్గినదిలో సగముదూరము వచ్చి మునిగిపోయెను. 5 గురు తప్ప అందరూను రక్షింపబడిరి. (అ|| ప్రె||)

పాట్నా హైకోర్టు

పాట్నా, జూన్ 20:— పాట్నా హైకోర్టు సర్జిస్ట్ జిల్లా కోర్టులో 28-వ తేదీనుండి 2 వారములు భార్యసత్తుల పోషణమునూరి ఆదామిగారును నేనుగాతకు నేను కల నువకు బంధుల దేరి. (అ|| ప్రె||)

విదేశవార్తలు

నవ్వపరిహాసమస్య

కుదురనుండుట- పరాసుల నూతనవిధానము

లండన్, జూన్ 20:— ఉదయం 12-25 నవ్వపరిహాసమస్య పరిష్కారమున కుభూచన లు నేడు కన్పించు చున్నట్లు. రూసుల తక్షణము హెరియటుగారు ఖాళీజేయనిమాట నిజమే. కాని పోయింకేరుగారిదోషమండి హెరియటుగారు మరలిరి. జర్మనులు పరిహారముల నిచ్చినగాని కడలను పాటపాడుట లేదపుడు. ఆర్థికనిపుణుల విధానమును అమలులో తెట్టినగాని రూసులు ఖాళీజేయబాలమని పాడు చున్నారు. నిపుణులవిధానమును హెరియటుగారు పూర్తిగ అంగీకరించెద ననుచున్నారు. విశాలముగ ఈవిధానముననుసరించియే రాసుబారములను హెరియటుగా జరిపెదరు. ఇది కుభూచనము.

దక్షిణాఫ్రికాన్ని కలు

కేపుటౌన్ జూన్ 19:—

ప్రభుత్వపక్షము	52
కార్మికులు	18
జాతీయవాదులు	59
ఇండిపెండెంటుస్	1

అప్పుడు ఎన్నిక ఫలితములు 2 రోజులలోపుగ రావు.

జాతీయవాదుల కార్మికులపైడంబడిక

లండన్ జూన్ 19:— స్వల్పప్రభుత్వమును కూల్చిన జాతీయవాదుల కార్మికవాదుల ఒడంబడిక ఎన్నికలనిమిత్తమే జరిగెను. కార్మికపక్షమువారు చాలమంది ఓటిపోవారు. జాతీయవాదులు నెగ్గినచో క్రొత్త పార్లమెంటు కాలములో సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవుననుస్థానైత్తుకోనబాలమని అభయమియుడని కార్మికపక్షమువారు గోర జాతీయవాదు లంగీకరించిరి. జాతీయవాదులు డచ్చినారు ఆతివాదులు రిపబ్లికను సిద్ధాంతముల ననుసరించువారు. వీరి రాజకీయ సిద్ధాంతములు కార్మికవాదుల సిద్ధాంతములకు పూర్తిగ వ్యతిరేకము. క్రొత్త పార్లమెంటులో కార్మికవాదులు జాతీయవాదులకును దక్షిణ ఆఫ్రికాపక్షమువారికి మధ్యగా నుండురు.

స్వల్పగారి సహాయకవర్గమువారు రంజరిని స్వల్పగారు కోల్పోయిరి. ఆర్థికమంత్రిగూడ ఓడిపోయెను.

హెర్బాగూ ప్రభుత్వము తప్పదు

అని అనుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా పత్రికలన్నియు విషయులను ఆభినందించుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు ఆభివృద్ధి కరముగ పనిజేయుటకు అందరును దోడ్పడవలె ననుచున్నవి.

లండన్ వత్రికాభిప్రాయము

స్వల్పగారి పరాజయమునకు లండనుపత్రికలు వగరు చున్నవి. కాని స్థానిక సమస్యలనుగూర్చి వ్యక్తికరించుచున్నవి. దక్షిణాఫ్రికా రాజకీయభాగ్యదయ మెట్లుండునో చెప్పబడుట మిలరడనుచున్నది. రిపబ్లికు జాతీయవాదులను వెనుకకు లాగుటకు తొందరపడకుండ కార్మికుల బంధుగోపడుదురనుచున్నవి. ప్రాతప్రభుత్వమువారు రెట్టకే అదరించిరో తప్పకను జాతీయవాదులుగూడ కార్మికులను ఆయులనే అదరించెదరు. అంతకంటె ఎక్కువజేయురు అధికారభూమిదబడుట తోడనేని దానమురాక మానదనుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాకు క్రొత్తమనుష్యులను పంపి క్రొత్తపద్ధతులను లాగియుండుననుచున్నవి.

భారతదేశ అధినివేశ సంఘమువారు

24 వ తేదీని అధినివేశ. కార్మికులయమువారితో కలసి కాని మాట్లాడెదరు.

హైకోర్టులో వైస్రొ అనువాదనిజంపెనని నిందితులుగజేయ బిన్న ఇద్దరుబిడ్డలలోను ఒకరిని పదర్శింపెరి. రెండవవానికి 15 సంవత్సరముల కంటవరక ముగ్గురు విధివిధి వైస్రొకానము రక్షయింపబడినది రాజకీయపార్టీలు విచారణయగుట కిదే మొదటిది.

తురుష్క-సంఘ సంస్కరణములు

కాబ్బాతి కీడ గూడదు

లండన్, జూన్ 19 రాత్రి 8/45:—17 ఏండ్ల లోపు గల విద్యార్థులు తరీరద్దాన్యముగలవారని వైద్యులు తెలియ జేసినగాని కాబ్బాతి కీడలందు (పుల్ బాల్) ప్రవేశింపరాదని తురుష్క విద్యార్థాభిమాన్యు డు తరువుజేసెను. పదిమందిలో తురుష్క-స్త్రీలుకలిసి స్నానముచేయగూడదని చేయబడినట్లైతరువు ఎటు ఆనాచరణీయముగ నుండెనో ఈకీ తరువుగూడ అటులే ప్రజలకు ఇష్టముగనుండునని మైన్సుపత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. స్త్రీలు స్నానమువిషయమై పోలీసువారు అమలులో తెట్టునటుల జేయుడని ఆజ్ఞాపించబడిరి. స్త్రీ లట్లు స్నానముచేయుచో కనిబెట్టెద మని పోలీసువారు తెలియజేసిరి.

విదేశీయులు ఉపాధ్యాయులుగ నియమింపబడుట

కాన్స్టాంటిన్పోలిస్ తురుష్కపాఠశాలలందుపాధ్యాయులుగనుండుటకు ప్రభుత్వమువారు 11 గురు ఫ్రెంచివారిని, 4 గురు ఆంగ్లేయులను ముగ్గురు జర్మనులను నియమించుటకు ద్వేషించినందులకు వసీపు బేగారిని అభినందించుచున్నారు.

క్రొత్తజర్మను నిబంధనలు

విదేశములకు సంచారముపోవలెనన్న ప్రజలు పన్నులను వసూలుచేయు అధికారులకు 10 నుండి 60 మార్కులవరకు కప్పము గట్టవలెను. అప్పుడు వారు అధికారపత్రముల నొసగెదరు. ఆచీటి యున్నగాని కడలులకు వీలులేదు. విదేశీయులకు గూడ జర్మనీలో ఇదే వర్తించును.

పడమటి ఆఫ్రికా లియా

గవర్నరు పదవి

కార్మిక అభ్యర్థి లేడు

క్రొత్తజర్మను నిబంధనలు

పడమటి ఆఫ్రికా లియా కు కన్నకేసేపు అభ్యర్థిని గవర్నరుగ నియమించుటకు కార్మికపక్షమువారి క్షేమము లేదు. కార్మిక ప్రతినిధిని నియమింపవలెనని పార్లమెంటు కార్మికపక్షము వారు తీర్మానించుకొనిరి గాని వారిప్రయత్నములు నెగ్గనని తెలిసికొనిరి. లెఫ్టినెంటు కర్నలు క్యాంపియను గారిని పడమటి ఆఫ్రికా లియా వారు గవర్నరుగ నుండుట కంగీకరించెను.

హెరియటు ప్రభుత్వము

మెల్లగవ్యవహారములను ఎత్తుకొనుచున్నారు

కప్పము లుండ వనకొనుచున్నారు

లండన్, జూన్ 19 — రాత్రి 9 - 25 కొత్తమెంచి ప్రభుత్వము వారు తమ విమర్శకులను కలవర తెట్టుచున్నారు. తమదేశములోను విదేశీయులను తమరి నెదొర్కొను కష్టపనులను పరిష్కారము చేయుటకు క్రొత్తప్రభుత్వమువారు మొదటిది ప్రభుత్వమువారి కాటకమునుగలగజేయుటకు ఎవరను ఉద్దేశింపలేదు. ఎట్టిప్రభుత్వమును ప్రవేశబెట్టితిమని ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు తెలిసిన గోరుచున్నారు. వారు చేయుపనులన్నిటి వారిని పరీక్ష జేపెదరు. వారి కబుర్లతో పని లేదనుచున్నారు. కాన హెరియటుగారి కట్టికట్టులను తెచ్చి తెట్టురు. జర్మనీనిగూర్చి ఫ్రెంచి ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమువారు ఒక వీర్వాటము జేసికొనుటకు సమయ మేర్పడినది. తమ ఒడంబడికను బహిరంగముగ ప్రకటించవలసిన సమయము గగ్గినది.

సాంఘిక వాదుల నీయు. రి.

స్వార్జన్, జూన్ 20:— సాంఘిక వాదులు తమస్వాతంత్ర్యమును నిలబెట్టుకొనెదరు. ప్రభుత్వమువారు తమస్థానం తమలను యదార్థముగ అమలులో తెట్టునంతకాలము ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడెద మనుచున్నారు.

అదానుపుపన్నును పూర్తిగ పలు స్థానములకు వ్యయమును తగ్గించుటకును హెరియటుగారు ఏర్పాటుజేసి నిరట.

రకాక్షి సం॥రం జ్యేష్ఠ మాస బు॥ ౫, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము: మూలము. (నాగరిలిపి)

ప్రకాశకులు. — పి. ఎస్. కృష్ణస్వామి. (1) 18, పిలాతోపు, మైలాపూరు, మదరాసు. (2) బ్రాహ్మ సం 12, తుకారామ బిల్డింగ్ సం 2, టార్డియోరోడ్డు, గ్రాంటురోడ్డు పోస్టు ఆఫీసు, బాంబే సం 7. ఇది ప్రథమసంపుటము. (మచ్చునకు పంపబడినది.) మేలైన కాగితములపై సింగిల్ క్రాను 16 పేజీల పైజున శ్లోకములు నాలుగుపాదములు వేరువేరుగా ముద్రింపబడినది. కొత్తనుబైండు. సంపుటము ముద్దులు మూడుకట్టుచున్నది. ఇట్టి సంపుటములు ముప్పదిరెంటితో రామాయణము ముగియ గలదు.

శ్రీరామచంద్రు డశ్యమేషమును జేసిన 82 దినములలో నొక్కొక్కనాడు కుశలపులచే గానము చేయబడిన గ్రంథ భాగ మొక్కొక్క సంపుటముగా బ్రకటింపబడును.

ప్రక్షిప్తపునర్వక్ష భాగములు కథాలోపములు లేకుండు నట్లు పెక్కుమాతృకలతో బరిశీలించి ప్రకాశకులు దీనిని బ్రకటించెదరు. ఇది పారాయణము చేసికొనువారల కనుకూలముగ నుండునను ప్రకాశకుల యభిప్రాయము సమంజస మనియే తలపనగును.

చందాదారులగువారల కొక్కొక్కసంపుటము రు 1-8-0 అగును.

ఇతరులకు రు 0.12-0 మొదలు రు 2.4-0 వఱకు సంపుటమునుబట్టి వెల మాటుచుండును. తపాలాఖర్చులు కొనువారలే భరించుకొనవలెను.

సంపుటములు వెల కొక్కటియొప్పన బ్రకటింపబడును. చందాదారులు కాగోరువారు గ్రంథ ప్రకాశకులకు వ్రాసికొనవలెను.

పల్నాటియుద్ధము (వచనము)

గ్రంథకర్త : పంగనామముల రామచంద్రరావుగారు, బొను హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు, గుంటూరు. ఈ గ్రంథము చక్కనితైలిని రచింపబడినది. బ్రహ్మనాయని ప్రభుభక్తి, శాంతగుణము, బాలచంద్రుని నిర్వక్ర పరాక్రమము, నాగమ దేవి కుతంత్రములు మున్నగునవి చక్కగా జదువరులకు బోధపడగలవు. ఈగ్రంథనే గ్రంథకర్త పద్యములుగా రచించి "పల్నాటియుద్ధ కథాసంగ్రహ" మనుపేర గ్రంథముతోడ జేర్చి యున్నారు. వెల రు 1 గ్రంథకర్తగారి గ్రంథము నమ్ముదురు.

కురంగి: — గ్రంథకర్త: పంగనామముల రామచంద్రరావుగారు, బొను హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు, గుంటూరు. ఈ చిన్నపుస్తకమున ప్రేమబద్ధులగు కురంగి రామమోహనులను యువతీ యువకులయొక్కవియోగావధులు వర్ణింపబడినవి. దీనిని బద్ధరూపముగనున్న నవలయనదగును. కల్పన, పాత్ర పోషణము సముచితముగనున్నది. కవిత్యము రసవంతముగనే యున్నది. గ్రంథకర్త గారియొద్ద నీ గ్రంథము వెలకుదొర్లకును. వెల 0—6—0

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త: — పారనంది. రామశాస్త్రిలుగారు వెల రూ 0-12-0. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. మేనేజరు, ఆంధ్రవక్తరికాకార్యాలయము-చెన్నపురి

చాల భారతి

మాసపత్రిక

సంపాదకుడు, జి. ముక్త్యాయము బి. ఏ. రి వ సంపుటము. దీనియందు హైందవనాటకముల విషయమై మంచి విమర్శింపఁబడియున్నది ఓమ్మట నీతిబోధకమగు అనార్యపాత కాల విద్యార్థుల సంభాషణలు, దుర్భాగములు, పాకశాస్త్రము, కాళహస్తీశ్వర కేతికమునండి పద్మరత్నావళి శ్రీవిద్య, పశ్చాత్తాపము నొందినవారే, నీతివాక్యములు మున్నగునవి యెల్లరకు ప్రవర్తన చక్కగ గలుగుట కనుకూలముగ నున్నవి. దీనికి సంవత్సరమునకు రు1-4-0 మాత్రమే చందాగా నేర్పరుపబడినది. ప్రత్యేకముగా మాసమాసము కొనువారలకు. 0 2-0 మాత్రమే వెల బహుములభిము. ఫల వ దికము. గాన దీనియందధికప్రేమ నంపగలని మానస్సుకము వెలయువారు ఎం.పి. శర్మకంపెనీ మద్రాసు, 2:2 నెంబరు, తంబుకెట్టిపి. అని వ్రాసి తెప్పించు కొనవలయును. — మె. కు. కా.

జ్ఞాన దీపిక

పక్ష పత్రిక

1924 సం॥ మే 15 తేది మూడవసంచిక. దీనియందు వైరాగ్యము, సత్యమార్గము, తులసీదాసుచరిత్ర, ఏకాంతము, ఆర్య వాక్యములనువ్యాసము లనుభవనిద్ధముగా బాలరకుచుండ బెలియు నటుల చక్కగ వివరింపబడి యున్నది. దీనిని జనువువారికి భక్తివైరాగ్యములు చక్కగనట్టి, సన్మార్గప్రవర్తకత్వ మబ్బును గాన వెలయువారలు, సంవత్సరమునకు 2.8 0 లును అర్థ సంవత్సరమునకు 1 8.0 లును ప్రతిసంచికకు ప్రత్యేకము 0-2-0 లును. మేడూరి శ్రీరామమూర్తి బి. ఏ. మేనేజరు, జ్ఞానదీపిక విజయనగరము, అను పోటికి వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును. అచ్చు మంచిదిగా నున్నది. తప్పలు విశేషములుగ లేవు కాగితము మంచిది. — కెం. కు. కా.

వివేక చంద్రిక

సి. కుమారస్వామి అండు సన్న్య-మదరాసు

వివేకచంద్రిక యను పేరుగల నీతిబోధక గ్రంథములలో చేరిన మొదటిపుస్తకమున, రెండవపుస్తకమును మాకు చేరినవి, ఆర్య అను నిగ్గీ ఘోషపత్రికా సంపాదకులగు బ్రహ్మశ్రీ టి. ఏ. స్వామినాథస్వామిగారిచే నివి రచియింపబడినవి

నీతిబోధనము పాఠశాలలలో నావశ్యకమని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. ఈ రెండు పుస్తకములును ఆ కొఱింతెను దీర్చు ననుటకు సంశయములేదు. వీనిని పాఠము లన్నియు నొక్కొక్కనీతి నాధారముగాగోని చక్కని కథలరూపముగా వ్రాయబడినవి. అకథలు పురాణేతిహాసములనండి తీయబడినవి. మరియు అడకువతో మాటలాడుము, కపటముకూడదు మొదలగు కీర్తికలతో పాఠములన్ని. వీనియందు వాడినభాష నులభముగను భావగాంభీర్యముగను, బాలరకు సువ్యక్త మగు నట్లును నున్నది.

ఈ పుస్తకములు, ప్రసిద్ధపుస్తకవ్యాపారు లగు సి. కుమారస్వామి నాయుడు అండు సన్న్య వారిచే ప్రచురింపబడి యున్నవి. మొదటిపుస్తకము వెల రు 0.7-0, రెండవపుస్తకము వెల 0-8-0

మతకోకిల

[అశ్వ కూరి హనుమంతరావుగారు]

కవి. శ్రీరాధామాధవ శృం గారోజ్వలవనవిహార కాతుకలీలాం కూరంబు: లాపఁగుఁ గాత శు భారంభోదయములను ద్విజావళి కెప్పుడున్. మ. నిరతిం గాంచిన వెంచినట్టి తలిఁదండ్రుం బాసి నిర్భాగ్యులం బృపువత్సదశం బలాశనిచయఁపాలబిలై ధాత్రీం బరువైపోయితిఁ బట్టుగ్రడ్డలకు నెబ్బంగిం బొసంగుం దయా దరఁగింపితుణరతుణ క్రమగుణాధారప్రభ వొన్నతుల్. మ. పురుటింటన్ ఛదకీటకకృధల వాపోంగ నాతిల్లిని మృదుణం జల్లుపలార్చిక్రొథభయ దృష్టాల్పాగ్నితోవక్రగ వ్యూర కాకారవభీషణధ్వనిఁ గులాయంబెల్లఁ గంపింప ను ధురుతింద్రోచెనుఁ ధాత్రిధాత్రియగు నేతుంబూరమంబూరమేమి మ. పరశ్వైక్యదృగాత్మహోమములు బల్లలాటలై మీరు సో దరచంచాపుటకోటికట్టన నితాంతక్షేభాహ్వాంబుని ర్విశీమజ్జనగాత్రనై వనిత పించు గల్గె నా కక్కటా? యరణోల్కాక్షి వనప్రియోద్ధరప వాదాలాపముల్.

భూస్థలిన్ (?)

గీ. ప్రాగ్భవాదృష్టవశత సంప్రాప్తమైన వర్షసాదృశ్య మలరునె? వరరవాసు కలన మాధవస్మరణ పల్లకులకును గుణము రూపంబుకంటె నెక్కుడు ఘనంబు.

గీ. ఘనవరాహహీనమా గమానయము అత్తవాఁల్లు నవమాస మరిగె నచట కన్న వెంచినెల్లి లేకున్న నురి పుట్టినింటు గడపితి మూడు నెలలు.

మ. ధర సన్మాదృశపల్లవాధర ప్రమోదస్ఫూర్తి ధాతీగృహ భిరతిం బో భగినీకుభగమనసం శ్రీతాత్మ్య లోచుండ్రు సో దరులే దుర్దినమందుఁ బుట్టితిని? సంధింపఁ బల్కంగ నో ర్వరు తోబుట్టులు మాత్రిహీన లనజపాలంబముం గాంతుకే.

గీ. అస్మదాలాపలక్ష్యవిహారతరణ మస్మదీప్సిత సంచరవార్తావేళ నస్మదానంద విభవ మోహోపసథము చైత్రవైశాఖ శుక్రమాసత్రయంబు.

మ. సరసామోదపరాగ పూర సుమనస్సంఘాత నిర్వత్సృధో త్కరించిండుపులకబాలపల్లవ క్షౌగ్రాస ప్రతాప్తినో శుభ స్వంము న్నివృణకుఁ బల్లవాధరకు నేర్పం జాలితి న్మాధవ స్మరణన్ మంజులకేళి కా వనశరశృంధాతిపోల్కానై.

మ. గున్నల బంచమకృణనకూటిము ల్పచరింపఁ జైత్రమం చమ్ములు పయ్యెద ల్బరువులై తపియింపఁగ వేటలాడఁ జే కొన్ననవింటిజోగు రతిగుబ్బచనం గవ దూసి పోవుబ ల్లన్నవిసాన దీరిననికాతలతాంత కీలీమఖంబులన్.

గీ. తలఁపు లొకటియై కేబన లలసి మెలగు కీరకారికాశ్రమర మయూరపాళి మద్యయస్యలు నకుఁ బాసి మరగుచుండు రరుగుచుంటిని వత్తుఁ దొల్కొడికి ముందు.

హిందీ - తెలుగు బాలశిక్ష 0-6-0 మొదటి వాచకం 0-6-0 హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦. ఆంధ్రవక్తరికాకార్యాలయ, 7, తంబుకెట్టిపి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర గీతి

[శ్రీరామమూర్తి గారు]

నూతనోద్యమము లన్నిటితోపాటు గానవిద్య పునరుద్ధారణజేసి వృద్ధిపరచి విజృంభింపజేయుట ఆత్మవ్యవస్థాపకముగా నున్నందునను, ఆంగ్లేయపత్రికలలోను అరవపత్రికలలోను దీనిని గురించి బహుత్వముగా పండితులు పాఠకులుపాడ వ్రాయుట జూచి “ఆంధ్రగీతి” యను శీర్షిక క్రింద రెండుమూడు ప్రథమ వ్యాసములు సారస్వతానుబంధములో వ్రాయ బూనియున్నాను. సంగీతశాస్త్రజ్ఞానము ఆంధ్రభాషా పాండిత్యము లేని పాఠకులందఱను ద్రవిత కష్టాటకజేతములలో యీ విద్యయందున్న శ్రద్ధయు అభిరుచియు చూచి యున్నందున మనయాంధ్రులలో యిందువిషయమై యిదివరకు దానిని విశేషశ్రద్ధయు ఉత్సాహమును కలిగించుట యీ రోజులలో అత్యవసరమని తోచి కేవలము జాత్యభిమానమువల్లనే నాకు యీ వ్యాసములు వ్రాయ నుద్దేశము కలిగినది. కొంచెం మనఃసాధనముగా నున్న సంగీతవిద్యానుబంధము గానకళయందభిమానముగల పెద్దలందఱును యీ పత్రికలో సదరువిషయము చర్చించి శ్రద్ధవహించి యీవిద్య పునరుద్ధారణముచేయు మార్గము లాలొచింపటమే నా యుద్దేశ్యముగాని, వాణిజ్యపరమ తేలియని కొత్త సంగతు లిందుములముగా తెలియజేయగలుగుదు నని నా అభిప్రాయము.

చెన్నపురి రాజధానిలో తమిళ కేరళవాసులకంటె ఆంధ్రులు స్వభావవిషయమై యెక్కువ ఉత్సాహము కనబర్చుచున్నారని ఆంధ్రేతరులకూడా అంగీకరించిన విషయమే. ఈ మధ్య అనగా 10 సంవత్సరములనుండి ఆంధ్రదేశమునందంతటను తరుచుగా జరుగుచున్న సారస్వతమహాసభలు గ్రంథాలయసభలు మొదలగునవి దీనికి శుభప్రాయములు. ఇందు విషయమై ప్రజల కభిరుచి కలుగుటకు ఆంధ్రభాషలో యిప్పుడు ప్రచురింపబడుచున్న వాస్తవత్రికలే పధానాధారములుగ నున్నవి. ఇదిగాక గత రెండుసంవత్సరముల నుండియు నాటకరంగమును అభివృద్ధిచేసి ప్రజలకు నీతిబోధకము చేయుటకు అనేకచోట్ల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దీని విషయమై 10 రోజులక్రిందట బందరునగరమున ఆంధ్రజట సాహిత్యసభలు జరిగియున్నవి. ఈ రెండు సంగతులలోను ఆంధ్రులు ముందంజ వేయుచున్నారన్నమాట నిజమే. కాని ప్రజారంజకమునకు ముఖ్యధారమైన సంగీతవిద్యయందు మన యాంధ్రులు ప్రస్తుతము మన తమిళసోదరులతో సమానముగా నిలుచుటకు అర్హులుగా నున్నారా లేరా యనుసంగతి మాత్రము విచారణీయము. సంగీతమునందు కీర్తనములు జానకీలు మొదలగు “పల్లము” విశేషముగా నాంధ్రరచయిత యున్నప్పటికి గానముచేయుటయందు గాని ఆకంఠించుటయందుగాని మెప్పుకొనుటయందు గాని తమిళనాడునందున్న యభిరుచి ఆంధ్రదేశమునందు అంతగా కాన్పింపకన్నట్లు అనేకమంది చెప్పుచున్నారు. తెలుగుతేలియని అరవగాయకులు కొందరచ్చుటచ్చట భావరధముగా పాడుచుండవచ్చును గాని గానకళానైపుణ్యము వారి కలవడికట్లు మనవారిలో కాన్పింపకున్నది. “మీరు పాడుకొను కీర్తనము లన్నియు మాతెలుగుభాషలోనే యున్నవయ్యా” అని మన యాంధ్రులెవరైన తమిళులవద్ద యన్నచో “నిజమేగాని మీరట్లు పాడుతరే లేకమిసార్ ?” అని జవాబు చెప్పవలయును. ఇది యాంధ్రులకు చాల నిరుత్సాహమైన సంగతియేగాని బాగుగ నాలోచించినయెడల చాలవరకు నిజమే యని తోచును. దీనికి రెండు మూడు నిదర్శనములు గనబడుచున్నవి. ఆంధ్రతమిళదేశములకు మధ్యనున్నట్టియు, రెండుభాతులవారను నివసించుచున్నట్టియు మన ప్రస్తుతరాజధాని యగు చెన్నపట్టణమున యెప్పుడు యెక్కడ గాన సభలు జరిగినను నూటికి తొంబది తొమ్మిది అరవగాయకులే ఆదరింపబడుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమున కాకినాడ మొదలగు దూరదేశములలో కూడ, సంగీతసభలు జరిగినప్పుడెల్ల విశేషముగా దక్షిణమునుండియే గాయకులను దిగుమతి చేయుచున్నారు. అదిగాక చెన్నపట్టణములోను దక్షిణదేశములోను, దివ్యస్థలములందే గాక అనేకచోట్ల పాటకచ్చేరిలు యెల్లప్పుడును జరుగుచుండును. ఆంగ్లేయభాషా ప్రవీణులు సహితము అనేకమంది సంగీతాభివృద్ధికి విషయముగా పనిచేయుచున్నారు. మన యాంధ్రదేశమందన్ననో యెక్కడో రెండు మూడుచోట్ల సంవత్సరమున కొక్క వారముదినములు మాత్రము శాస్త్రబద్ధముగ గానకాలక్షేపములు జరుగుచున్నవి. ప్రజాసామాన్యమునందు శాస్త్రీయ గానమన్న యభిరుచి తక్కువగానే కనబడుచున్నది.

ఆంధ్రగీతా వాఙ్మయము విమర్శించినచో, గ్రంథకర్తలు “అయ్యంగార్లు” “అచ్చర్లు” ఎక్కువగా కనబడుచున్నారు; అట్టిపుస్తకములను విక్రయించువారు కూడ, అరవ ప్రతులు ఖర్చిపట్టు తెలుగుప్రతులుఖర్చుగట్టలేదని చెప్పుచున్నారు. సంగీత వాఙ్మయమనగా సాహిత్యమును దానికింద స్వరలయగా వాదలను నూత్నించు పుస్తకములు మాత్రమే అట్టి పుస్తకము ఒకటి “సంగీతవిద్యాదర్శణము” అను పేరున గుంటూరు పురవాసియగు ఒక గాయకుడు పూర్వము వ్రాసియున్నాడు. తరువాత అదివిశేషముగ ప్రజలలో ఉపయోగింపబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. తరువాత లేలు శ్రీఅనందగజపతి మహారాజు వారు, కొందరు తమిళగాయకులకు విరాళము లిచ్చి నాలుగైదు సంచిలు సుదీపించిరని తెలియుచున్నది. కాని సదరు పుస్తకము లిప్పుడు విక్రయింపబడుటలేదు. “కృతిదర్శణము” అను పేరున రెండు సంచిలు, కాకినాడలో ప్రచురింపబడినవిగాని, అవి యెంతవరకు వ్యాపించినవో తెలియదు. ఇది యిట్లుండ అరవ గ్రంథకర్తలు వ్రాసిన తెలుగుపుస్తకముల నేకములుగలవు. అందులో నెప్పుడు కొన్ని వెలకు దొరుకుటలేదు. కాని నవీన పుస్తకముల సంఖ్యయే 15 వాకు ఉండునని తోచును. “గానభాస్కరము, సంగీత తత్త్వవిధి, సంగీతప్రదాయని, సంగీత సుధాంబుధి, సంగీతచిత్రాంబరి త్యాగరాజస్వానయము (నాలుగుసంచిలు మొదలయిన పుస్తకములు నవీనముగా వెలువడినవే యని చెప్పవచ్చును.

సుప్రసిద్ధగాయకుల పేర్లు విమర్శించినచో ఆంధ్రవామము ఒక శతాబ్దమునుండి కూడ తొలకుట యరుదు. కొందరు పేరు గాంచినవైతేకు లండనుచ్చునుగాని గాయకులు స్వల్ప సంఖ్యాకులుగ నున్నారు. కాని పూర్వ పరిస్థితులు విచారించినయెడల రెండుమూడు సంవత్సరముల క్రిందట తమ ఆంధ్రులు సంగీతవిద్యయందగ్రగణ్యులగు నుండటయేకాక తమిళ, కేరళ, కర్ణాటక దేశములకు మార్గదర్శకులుగ నున్నారు. తంజావూరు మహారాజుల స్థానములందు ఆంధ్రగాయకులే పండితులుగా నుండిరని తెలియుచున్నది. తరువాత నుమాగు 1½ శతాబ్దములక్రిందట, భూలోకవారసుడనియు వాల్మీకిని యవతారమనియు శ్రీబమ్మైర పోతానామాకుని వరేనే ధనాశ్రయ కేవలము నిష్కామమైన భక్తిమార్గము నవలంబించి దినములు గడిపిన మహానీయుడనియు ఆంధ్రభాషాపరిచయము లేని ద్రావిడాలను తెలుగు కీర్తనములచే విభ్రాంతులజేసిన సమర్థుడనియు, జగత్ప్రసిద్ధి తెంది ఆర్యావర్తము నందంతయు యిప్పటివరకు జనులందరి నానందని మగ్నులజేయు కీర్తనములు వేలకొలది వదించినట్టి శ్రీత్యాగరాజస్వామి కాకర్లవంశస్థుడగు ఆంధ్రుడే ఆయన తో ఆంధ్రగీతియొక్కయు, కర్ణాటకగానముయొక్కయు అభివృద్ధి నిలిచిపోయినదని చెప్పవచ్చును. ఏలమన ఆయనయేగర్వరధి పద్ధతులప్రకారమే సంగీతవిద్య యిప్పటివరకు యాదృశ్యకాని వచ్చుచున్నది. కాని ఆంధ్ర, తమిళ, కేరళ, కర్ణాటకములందెక్కడైనను శ్రీత్యమార్గము నవలంబించి గానశాస్త్రమునకు వన్నెదెచ్చు సమర్థులగల వ్యక్తి ఒకడైనను బహులుజేరలేదు. శ్రీత్యాగరాజస్వామికి పూర్వము రాగలయోధులయందతిమనోహరములగు శ్రీత్యమనదములు రచియించిన శ్రీత్యయ్య మన యాంధ్రుడే. పూర్వము గానవిద్యయందంత యున్నతస్థానము నాక్రమించియున్న యాంధ్రులు ప్రస్తుత మెట్టిస్థితిలో నున్నారో మామకొనినయెడల జాత్యభిమానముగల ప్రతియాంధ్రుడును తల వంచుకొనవలసినదే.

దీనికి కారణము లింక విచారించుము. సంగీతశాస్త్రము నభ్యసించుటకు శిగిన బుద్ధిలయు మిగిలిన జాతులవారికంటె ఆంధ్రులకు తక్కువమని యెవ్వరును అనరు. ఎవ్వరును అనలేదు. విద్యాభివృద్ధిమైన ఆధారములు 1 రాజపోషణ 2 ప్రజాదగణము. జమిందార్లు కొందరు కొంతవరకు గాయకులకు శీతములు బహుమానములు యిచ్చి సత్కరించుచున్నారు గాని ప్రభుత్వమువారు యిందువిషయమై శ్రద్ధవహించుటలేదు. ప్రజాదరణవిషయ మన్ననో, గానవిద్యయందు గణ్యత జనులలో క్రమక్రమముగ తగ్గిపోయినది. గాయకులకూడ వారి పూర్వ తేస్సరచిన యన్నతాళములను విడనాడి నీతిబాహ్యులై, ప్రజాప్రోత్సాహము తగ్గినందున క్రమక్రమమున వేళ్ళకు జావరీలు చెప్పుటయందు మాత్రము తమ సంగీతవిద్య సుపయోగించుచుండిరి. ఇంకా తరువాత కొందరు గాయకులు మేళములలో వేళ్ళువెనక తాళమువేయుచు వారికి “పిస్సాటు” (ఉపగాయకులు)గా నుండిరి. ఇంక జనసామాన్యములో సంగీతము వేళ్ళ విషయమునైతికజీవనమునకు భంగము కలుగజేయుననియు కూడ కొందరభిప్రాయపడుచుండిరి. కాని గానలోలలకు

కొంకర, నారద, అంజనేయ, భరతాదులయొక్కయు, సరస్వతి యొక్కయు జీవనములు జ్ఞప్తియందుంచుకొని సంగీతమును కేవలము జానకీలయందు మాత్రము పయోగించుటచేత అచ్చటచ్చట నైతిక జీవనములకు భంగము కలుగవచ్చును కాని నీతిమార్గమున సంగీతము సుపయోగించినయెడల మానసోల్లాసము నిచ్చుటయే గాక భక్తిమార్గమును కుదురుపరచునని యింక యొచింపరైరి. ఇప్పుడిప్పుడు మనబాలికలకు సంగీతము చెప్పించుచున్నారన్న సంగతి నిజమేగాని యదియొక సంగీతమా? రాల్పగించు విమల గాంధర్వ మట్టిపాటలకు వర్తించునా? సంగీత మనగా గాయకులయొక్క ఉల్లాసపరితాపాదులను కదరాపమగు గాగలయాది యుక్తముగా వెల్లుచుచున్నది. వాదమునందున్న శక్తి విజృంభణము, గమకము, రంజకము మొదలుగాగల గుణములు తెలియనివాడు గాయకనామమున కర్హుడు కాజాలడు.

అట్టిజ్ఞానము పరిపూర్ణముగా గలిగినవారు మన యాంధ్రులలో అనేకమంది పూర్వముండెడివారు. ఇప్పుడు కాన్పించుట యరుదు. అట్టి ఉన్నతదేశయందున్న సంగీతవిద్యను పునరుద్ధారణము చేయుటకు పండితపాఠకులందఱు కూడి గట్టిప్రయత్నములు చేసినగాని అది పూర్తిగా నశించిపోవునేమో యని భయపడుటకు గూడ కారణము కనుక గానకళయందభిమానము గల యాంధ్రులెల్లరును సంగీతాభివృద్ధికి తోడ్పడుచుగలుగులను నూచించు వారికి తోచిన యభిప్రాయములు సారస్వతాను బంధములో అపుడప్పుడు వ్రాయించు చున్నయెడల కొంత ప్రచురము జరుగగలను. ఇక ముందు వెలువడు సారస్వతానుబంధములలో శ్రీత్యాగరాజస్వామిలవారి జీవితము మొదలగు వ్యాసములను వ్రాయదలచుకొన్నాను. అట్టి వ్యాసములు ఆంగ్లేయ పత్రికలలో ఎంతయన. రామస్వామి అయ్యరు వర్ణనలు యిదివరలో వ్రాసియున్నప్పటికిరీ తెలుగుపత్రికలలో కూడ ప్రచురించినయెడల ప్రజాసామాన్యమునకు యీవిషయములు తెలియగలందులకు ఆంధ్రభాషలో ప్రచురము అత్యవసరమై యున్నది.

భారతి

న చిత్రమానవత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును
నచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతినంచిత యందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో పత్రిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0.10 0

స్తాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధన వత్సరము	„	3	0	0
విశేషపత్రిక	„	0	10	0

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికముగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన శుభార్హు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సొమ్ము మారు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును

మేనేజరు, భారతి.
తపాలపెట్టె నెంబరు 212 మద్రాసు.

వనాపధి ప్రభావము

[ఆయుర్వేద మార్గాండ, భిషగాచార్య
చండిత హెచ్. సుబ్బరాయశాస్త్రిగారు]

శ్రీ కృష్ణమూర్తి గోపీనాథసహరజానంతరము బల
రాముడు గోపకులు వెంటరాగా బృలదావనాంతముల గోవుల
మేపుచు, తీక్ష్ణమైన ఎండయందు తననీడలచేతను గొడుగులవలె
నున్నట్టి చెట్లనుచూచి గొల్లలతోడ నిట్లు పలికెను:

గో|| పశ్యతేతాన్ మహాభాగాన్ పరాశైకాంతజీవితాన్,
వాతపక్షా రుపమిమాన్ సహంతో వారయంతి నః,
పరుల కుపకరించుటకే పుట్టినట్టి యీ వృక్షముల
చూడుడు. తాము ఎండ గాలి మొదలగువాటివల్ల వైన కష్టము
లను సహించుచు ఇతరులకష్టములను పోగొట్టుచున్నవి.
పత్ర పుష్ప ఫలచ్ఛాయామూలవల్గులదారభిః
గంధ నిర్వాసభస్మాశ్శీతోక్తైః కామాన్ వితన్వతే.
ఏతావజన్మసామగ్ధ్యం దేహినామిహదేహిభుః
ప్రాజ్ఞైరర్థైర్యా వాచా క్రేయ ఆచరణం సదా.
(భాగ. ౧౦. 23)

మ. అపకారంబులచేయ మెవ్వరికి నేకాంతంబులందుండు నా
తపశీతానిల వన్న వారణములై తల్లగంధనిర్వాసభ
స్యపలాకాన్ మరందమూలకు సుమచ్ఛాయాఫలకేడిచే
నుపకారంబును చేయుకలగు నీయుక్తజన్ముల్ గంటిరే.
ము న్నొకప్పుడు పురాణపురుషుడగు నా కృష్ణమూర్తి
చెట్లను చూచి నవ్వుచు తన యన్నయగు బలరామునితో నిట్లు
పలికెను:

శ్రీభగవాన్: అహో అమీదేవరామరాష్ట్రితం
పాదాంబుజంలే సుమనః ఫలార్ద్రణమ్||
ఈ చెట్లు తమ వృక్షజన్ములు దేనివలన కలిగినదో అట్టి
జుష్టాన నివృత్తికారకు దేవతలచేత నర్పింపబడినదియును,
పువ్వుల పండ్లు మొదలగు వాటిచేత పూజించునవియును...

అగుచున్నది. ఈ చెట్లయందలి ఆనురాగముచే కాదే
కర్ణయోః కర్ణికారం,
విద్రద్వాసః కనకకపితం వైజయంతీంచ మాంసం.
చెవులయందు కొండకగు (గొడ్డికార) పువ్వును,
వైజయంతీవనమాలను ధరించినవా డాయెను.

విన్యస్తహస్త మితరేణధునానమబ్జం
కర్ణోత్పలాలకకపోలముఖాబ్జహాసం
శ్రీ కృష్ణమూర్తికి బ్రయితమంబులగు చెట్లచాటున గోప
చనితలు నెవకుల యారీతిగ వర్ణింపబడినది.

నీ|| పున్నాగ కాననే పున్నాగవందితుఁ
నిలకంబ కాననే తిలకనిటలు
ఘనసార కాననే ఘనసారశోభితు
బంధూక కాననే బంధురీత్రు
మన్మథ! కాననే మన్మథాకారుని
వంశింబ కాననే సంకథకుని
జంధన! కాననే చందనశీతలుఁ
గుండంబ కాననే కుండరచను
నింబ్రభూజమ! కాననే యింబ్రవిభవుఁ
గునలవృక్షమ! కాననే కునలయేను
బ్రయికపాదప! కాననే ప్రియవిహార
ననుమఁ గృష్ణుని వెదకి రయ్యజ్జుముఖులు

ఉ|| నల్లనివాడవచ్చు నయనంబులవాడు .....
మల్లియలార మీసాచలమాటునలేడుగదమ్మ చెప్పరే.
ఈ కీతిగనే లవంగ, లుంగ, వత్సక, అర్జున, ఆశోక,
కాంచన, కురువక, పాటల, విలేయ, చూత్, మాధవీ, కడళీ,
తులసీ, కింశుకేత్యాది వనావధులు వర్ణింపబడినవియేకాక తత్సా
మిష్యదేహంగ సౌప్తమముకూడ దీనిచే తెలియగలము.

ఈ సాదరింతిలో, ఇయ్యాలమునచోట, ఈ మహి
జమునీడ ఈ పుష్పలతసంతో, ఈ ప్రసూనవేది యిత్యాది
వనవిహారనీమల

“పూర్వలీలఁ దలచి పొగడి రథప”
అని హిందూశాస్త్ర పురాణేతిహాసులలో సుగంధ
పరాగముచే చుట్టునుండువాయువు పవిత్రమై మనోభిరామంబు
గావించుచెట్లయొక్కవర్ణన, చెట్లుపెంచు విధానము వివరింప
బడి కవుల మనోవికాసకల్పనల జీవనమైయుండ ఈకాలపు శ్రీ
మంతులయాచార మీక్రింది విధముగ నుండుట శోచనీయము.

నీ. ఇదిగాద సవర్ సోపా యిదిగాద సిసిర్ హంపు
యిదిగాద సోపు వర్ష 3 అనుచు తరుల |
కోటనులబాతిలో కూపరై క కానియా * ద్యూ
రాంటు 4 దూరియా 2 ద్యూతు కలమరు |
లతలలో కాన్సివలు ౨ రంగూల శ్రీపర్వల ౧౦
యాంటిన్ ౧౧ యాంటింగ్ ౧౨ ఆల్లవండలు
౧౩ పర్వసాభా గ్యంబు ప్రతిభతోడుతనుండు పెండ
నెన్ ౧౪ బెగోనియా ౧౫ బెంచురకట.

ఇట్టి నిర్గంధవిల్లుల పుట్టినిల్లు
మట్టిబొమ్మల కుండునే వధురవాణి
వట్టికాగితముల వన్న వేయభంగి
గట్టుదురు ఘనలైట్టా గారజమున||

- 1 Anona Muricata రామఫలము. 2 Agave Rigida
చాగచెట్టు. 3 Sapnariacalabica 4 Croton-
cooperii 5 Cassiaalata 6 Duranta Alba 7
Croton Dcolia 8 Croton Duke of Edinburgh
9 Cowslip 10 Kangoon Creeper 11 Dioscorea
Sativa నెలుసుగడ్డ 12 Yanting 13 Allamanda
14 Pandan odoratissimus 15 Pongia.

నీ. సహకార శ్రీతత్వ ప్రచ్ఛదలవోట
సాలెట్ల ౧ ౨ క్షణము ౩ స్వాల్పావర్త్య
కేరకేమందార కింశుకపాటల
జాతులుబడుటగా జాలపులుసు ౪
శ్రీతాళ, హింతాళ శ్రీగంధమునకును
బడుటగా చెంతురు బర్బరైడి *
శ్రీకంజాగరు సరళవిన్న వీలకివోట
వైడియోన్ ప్రింగోజా చెంచుచుండు
కుముదనవమాలికాకుంద కురువకముల
కాంతి నిచ్చున కాల్దాల్ నెంపర్వణున్న ౨
వివి ౩, ప్లాక్సు ౧౦ ఇంకేమన్న, ౧౧ హెలియట్రోపిం
ఎంతవింతగనున్న పూబంతి యగునె||

- 1 Allium ascalonicum నీరుల్లిభేదము.
2 Helianthus annuus ప్రొద్దుతిరుగుడు.
3 Asclepias curassavica కాళతుండి.
4 Exogonium purge: Jalap విరచన ఓషధి.
5 Berberis asiatica మానిఫసుపు
6 Pine trees: Pinus Longifolia దేవదారుభేదము
7 Primula vulgaris-primrose
8 Cordalis semperviens
9 Hedera Helix Ivy బదనిక భేదము
10 Phlox Drummondii
11 Impatiens Malabarica కర్ణకుండలము చెట్టు.
12 Heliotropium peruvianum హాస్తితుండి.

బోహదేశములో విభవల్లములగ పూలుపూచు
చుండు జాతులు 4800 కలవోయు అందులో 420 మాత్రము
కొంత వాసనకలిగియుండునవియనియునిటీసల డెయిలీమెయిల్
తత్వితలో ప్రకటింపబడెను. పూలయం నిఃఃః వాసన బొత్తి
గా లేకపోవుటెందుకని పరీక్షించిన ఆంగ్లజాతివారు కావించిన
ప్రకృతితత్వపరీక్షోనలే యిందుకు కారణమని తెలుప
బడినది. ఒక జాతినుండి మరియొకజాతి పుట్టించువిధానముచే
వరిపరివర్తముగల జాతులనేకములు ప్రబలి గంధవిహీనతకు
కారణమైనవి. చెట్టుయొక్కకళయే సాగంధికము. దానిని
హరించిన వెంటనే సుగంధకుసుమంబులు ముచ్చటగుకూడ దొర
కవు. ఇటులే శి యూజ్విన్కుసానైటీవారు హిందూదేశవా
సులు దృఢబలగాత్రులును మేధావులు కావలెనని, హైంపవ
శ్రీలలో ఆంగ్లేయులజత జేయమనచున్నాడు. పీరిప్రయత్న
ములచే నరపశువులనేకు బుద్ధివింపవచ్చునగాని కళాహీనులై
యుండు చని భీతియగుచున్నది. ఆసంభావనంపర్కములు
వృక్షదులలో జాతిహీనత కలగజేయునగాన తద్వ్యతిరేక
మార్గముచే పునః పుష్కరులలో స్వాభావికగంధము ఏర్పడు
ప్రయత్నములు సల్పదురుగాక.

సుఖభోగి తైలము
డబ్బీ 1-కి గు. 1-0-0
అన్ని విధముల పుండ్రమున, కొడుకు పుండ్రమున ఈతైల
ము ఉపయోగించును. ఈతైలమునురాచిన పుండ్ర మునును. లో
పలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్యును
కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

కార్య సిద్ధి

[చింతపల్లి రామకృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు]

చ. పరిజనముల్ మృగంబులు నికాన మగణ్యముభూర్జనస్త్రమున్
బరిజననంబు కుంభ, మళనంబుఫలంబులుఁ గందమూలముల్
కరకమలంబునక నిలిపెఁ గంధి నగమ్ముడ; కార్యసిద్ధి ధీ
వరులగు నామహాత్ములప్రభావమునందగు; లేదు సాధనక.1
చ. అరదము నైకచక్రము జవాక్యము లేదును సర్వబద్ధముల్,
సరణి నిరాశంబనము; సాధి నిష్పన్నుఁ, డిట్టిసూర్యుడెడ
నిరత మపారభాంతమును నేర్చున నెగ్గడి; కార్యసిద్ధి ధీ
వరులగు నామహాత్ముల ప్రభావమునందగు; లేదు సాధనక.2
చ. అరిదశశ్చి, చుట్టువినహాయలు కోతులు లంక జన్మయా,
నరుడుక, బాదచారి, చరణా త్రరణీయమువాఢి, యెన ను
ర్వోఃఖలకర్పగాన్వయము; రాముడుగూర్చెను; కార్యసిద్ధి ధీ
వరులగు నామహాత్ములప్రభావమునందగు; లేదు సాధనక.3
చిరులు ధనుస్సు, తుమ్మెదలు వింతగునారి, వెలందమాపుచాల్
మురుపుటలుంగు, నెచ్చెలి జడుండగుజాబిలి తా ననంగుఁ జొ
క్కరుడ; జగంబులంగలచి కుండగఁజేసెడి; కార్యసిద్ధి ధీ
వరులగు నామహాత్ములప్రభావమునందగు; లేదు సాధనక.4

దుర్దినము

[గంటి జోగినామయ్యాజిగారు బి. ఏ, యల్. టి.]
కా. ఆకాశంబనుదేహమందు, * హాజోద్వర్తాంతిపుంజంబు శా
లోకానీకవిలోకనాకరణుడక లోక దోచుజీవాత్మ మే
ఘాకారంబున బొల్పుమాయలనక ఆచ్ఛాదితుండై, గృహ
ప్రాకారాంతతమోయతుం డగుమఁ జాపట్టె దురహ్నుం
బునక.

మ. వివిధాధీశుడు, లోకబంధపుని, కాంతిపూహమర్శ్యంతముక
లచి, నాకంబునుండియుండగని, యుమ్మాతాభిమానంబుతో
వ్యవశంబోధనవాహినీక దరణిపైఁ బంపింప, దత్యేందనా
రవముల్ గర్జలుగా, నసిచ్చువీటిద్రాణివిధిం గోఁచెడిక.

ఉ. శైలములందుఁ గల్గు రససంయుతభూరుహాపం క్తిజంబు నా
కామఁ గాంచుదావకభి కాంతుల నెంచి మృగేంద్రవాదకృ
ల్లీల దలంచుచుక మెఱుపుతప సదాగల మేఘుపం క్తి గాఁ
బోలనియెంచి, స్నేహమును బూనగ నుద్దులకేరమేఘముల్.

చ. జలధరతక్కునల్ నభముచక్కిని వచ్చుచునుంటాంచి, యే
నిలువపదార్థముల్ నిలువ నీయరుగాకని యెంచి, యెండలో
నిగిసిన వత్సరాశిపరినిర్మితవస్తుసమూహముల్, జనుల్,
నెలవుల దాచివైచి రణితులబారికి దవ్వనట్లుగాక.

మ. భువనవ్యాప్తనిజాచ్చ కాంతిజనుశోభాసుండునా
మిత్రుడుక
పదనోహతవిసీల మేఘపటల్ ప్రచ్ఛన్న తేజస్కుండై
విశకుండై; నిజకాంతిజ్యోత్సములదర్శ్యతైంతముం గాంచి య
శ్రువులకొరల్పు ననంగ నాకసము, రాల్పుంగాదె వాష్పిందు
వుల్.

ఉ. చండతరోగ్రదీప్తకరంభముచేతను వాహినీవహూ
తండములక, గుణార్ణవునిఁ ద ప్తలఁజేసిన బుట్టుపాపముల్
పండి మహోద్ధతిక గునలబాధకుఁ జుట్టెను మేఘురూపమై
యండజయానలక బుధుల నాజడివెట్టిన రి త్రవోవునే.

మోహి నీతైలము

గీ తు|| నూనెగల సీసా 1-కి యా. 0-12-0
శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.
ఇదిమనోపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదేర్లు, ఉద్యో
గస్తులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విక్రాంతినిచ్చును. నుండరుల
మోహాలావణ్యములకు ప్రాపకు కురులును మనోహరముగ బెం
చి కాపాడును. ఈతైలమునంతకల రుచిజీయగును సువాసన
చెప్పనలవికాదు. తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వార
లకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్టనివ్వ
దు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన క్షిద్రవ్యములను చేర్చి త
యారుచేయించి తేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడినీ
యున్నాము. వేయేలక సాపరికరించిన నిజము తెలియగలదు
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నూరత్ పట్టణమందలి

పూర్వకూలియిల్లు

(టాల్ స్టా యి)

(కేమి రెడ్డి పోలారెడ్డిగారు)

నూరత్ పట్టణములో ఒక పూటహాలి ఇల్లు ఉండెను. అచ్చటికి వేళవేళ ప్రయాణికులు వచ్చుచుండినందున ఆయిలు ఎల్లప్పుడు నూజులతో నిండి యుండెను.

ఒకనాడు అచ్చటికి పన్నెండు దేశపు వేదాంతి ఒకడు వచ్చెను. ఆరడు రెండువేలకు అంతయు దేవునియొక్క స్వరూపము, గుణములు మొదలగువేదాంత విచారమునందు గడపెను. ఈవిషయములలో నేకసంవత్సరములు ఎడతెగక పరిశ్రమచేసినందున కాబోలు అతనికి తుదకు ముద్దెఱచినపలుడయ్యెను. అటుపై అతడు నా స్త్రీకమరస్థుడుగా పరిణమించినందున పన్నెండు దేశపు చక్రవర్తి అతనిని దేశమునుండి వెదలగొట్టెను.

ఇదికి ఆస్తికాదేశపు బానిసవాడు ఒకడు ఉండెను. నానితో మాన వైదెప్పిర తూటకూటి ఇంటికి వచ్చి ఆ బానిసవానిని ఇంటికి నలుపుట ఉంది అతని లోపల ప్రవేశించెను. నల్లమందు కడివనలను కొంచెము త్రాగగానే అతనికి మత్తైక్కినది. అతడు తన దానినానిని పిల్చి ఇట్లనెను.

“ఒరీ! ప్రపంచములో దేవుడు ఉన్నాడా, లేదా?

బానిసవాడు ఒక కొయ్యలొమ్మను పైకి తీసి చూపుచు, “దేవుడు లేకేమి? ఇదిగో చూడు. ఈ వేపుదేనమ్మ పుట్టినప్పటినుండి కాపాడినవాడు. మాదేశములో జనలు ఒకచెట్టును పూజించువాడుక కలదు. ఈవామ్మ ఆచెట్టుయొక్క కొయ్యలో నేయబడినది,” అని పలికెను.

వీరిసంభాషణయు వివగనే అచ్చట ఉన్నవారికి ఆశ్చర్యము కల్గెను. వారిలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఆ బానిసవారి తో ఇట్లనెను.

“ఒరీ! బానిసేనావా! భగవంతుని మోసికొని పోగలమునుప్పుడు ఉన్నావా? ఈ ప్రపంచములో ఒకదే దేవుడు. బ్రహ్మ! సర్వప్రపంచములను సృష్టించిన భగవంతుడు. ఈ ప్రపంచముకంటె గొప్పవాడు. అట్టిభగవంతుని ఎల్లప్పుడును పూజించుచు దైవభక్త్యమును పూర్తిగ గ్రహించినవారలు పూజారులగు బ్రాహ్మణులులేవు మరెవ్వరులేరు. అట్టిదేవుడు ఎల్లప్పుడును రక్షించుచు ఉండినందుననే కేలకొలది సంవత్సరములగు ప్రపంచములో ఎన్నిమాట్లు కలుగుచున్నన బ్రాహ్మణుల ఆధిక్యము మాత్రము నిలిచి ఉన్నది.”

ఇది వివగనే వర్తకుడైన ఒకయూదుడు ఆ బ్రాహ్మణునితో ఇట్లని పలికెను.

“నీవు చెప్పినవారయందు ఏమాత్రము నీజము లేదు. నిజమైనదేవుడు ఆర య ము ఈ ప్రపంచములో లేనలేదు. మీరు పూజించుచు నిజమైనదేవునిని కాదు. ‘అబ్రహము, ఈసాకు, మోకొను’ - వీరియొక్క ప్రభువే సర్వాంతర్యామి అగుభగవంతుడు. అట్టిదేవునిరక్షించు కొనిన వాని ఒక్క పన్నాదోలేయులే. అట్టిది మాత్రే! దేవుడు చెప్పినట్టై రాబోవుకాలములో మాత్రేవాడు అతడు కేలకొలది సంవత్సరములకు కూడి పూర్వాధిక్యమునుగొంది అన్నిజాతులను మించినవాడు కాగలడు.”

అతడు మాటలుచుట ముగిసినక పూర్వమే ఇంటిదేశపు మరెవ్వరము ఒకడు ఇట్లనెను:

“నీవు చెప్పినది అబద్ధము. మిగిలిన వారికంటె మీ యాయు డేవునికి మక్కిలే. ఆరీమానము ఉన్నదనుట కల్ల. నీవు చెప్పినట్టై దేవుడు ఇంద్రాదేవతలను కౌపాడినాడు అనుట ఒప్పుకొన్నను వారు భగవంతుని ఆగ్రహమునకు ఒకప్పుడు గుడియై కేలకొలది. వారిని అంతయు నాశనమై పోయెను. ఓ యీ పిల్చి నాకా! దేవుడు ఏ ఒకజాతియందుగాని ఆభేదమును కలుగకుండా, జీవన్ముక్తి కావలెను. అనుప్రతిమనుజుడు ను సోకుపట్టణమందు స్థాపింపబడిన ‘కాఫిలకో’ మతమునందు శేరక రెవ్వరు. ఈజాతులు నిన్న ఒక ప్రాటప్రెంటు మతస్థుడు వెలనెల బోయి ఇట్లు పలికెను:

“నీయొక్క మతమునూలముననే ముక్తి కలుగనని ఎట్లు చెప్పగలవు? ప్రభువగు ఏనుకీప్రవాక్యముప్రకారము దేవుని నేవించువారికి తప్ప మరెవ్వరికి స్వర్గము లభింపదని తెలిసి శ్చనుము.”

అచ్చట కూర్చుండి పొగత్రాగుచుండిన ఒకతరుప్పుడు ఆ ఇద్దరు క్రైస్తవుతో ఇట్లనెను:

“అన్ని మతములను అంగగ్రోక్కినది మహమ్మదీయమతము. అదినిజమైనమత మగుటకేసేయే ప్రపంచమందు ఎల్లెడల వ్యాపించుచున్నది. తుదకు వైదాదేశమందు కూడ నా మతము ప్రబలు చున్నది. ఈమతములోనే ‘ఓమర్’ అయ్యి, ‘అలీ’ అనియు రెండు లెగలున్నవి. ఈరెండవలెగవారికి ముక్తిలేదు. ‘ఓమర్’ మతమే అన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమైనదని ఒప్పుకొనుడు”

అచ్చట ఉండిన పర్షియాదేశపు వేదాంతి ‘అలీ’ మతముకాబట్టి ఆతురుప్పునికి ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వప్రయత్నించెను. కాని అప్పటికే వాదప్రతివాదములు ఎక్కువ అయ్యెను. అచ్చట ఉండిన వివిధమతస్థులను వాదమునకు దిగిరి. ప్రతివాదము తనమతము ఎక్కువ అని వాదించు దొడగెను.

ఇట్టి వతివివాదములో పాల్గొనక ఆ ఇంటియందు ఒక మూల ఒకవైదానాదేశమును కూర్చుండి ఉండెను. అతడు ప్రసిద్ధి చెందిన ‘కన్నానియస్’ అను వైదాదేశపు వేదాంత శాస్త్రజ్ఞుని యొక్క ప్రియుడు. అతడు వీరి ఆంధరిమాలలను వినుచు కూర్చుండి ఉండెను. అట్టివానిని ఆతురుప్పుడు పిలిచి, మహమ్మదీయ మతము అన్ని టి కంటె శ్రేష్ఠమైనదో కాదో తెలుపుమని అడిగెను. ఈ విషయములను గురించి అతని అభిప్రాయములను తెలుపుమని పలువురు అడుగగా అతడు కొంతసేపు కంచుమానికొని ఏమియో ధ్యానించి ఈవిషయగు పలికెను:—

అయ్యలూ! మీరు నేను ఒకక్కడ ఉదాహరణముగ చెప్పెదను వినుడు. నేను వైదాదేశమునుండి ఒక ఆంగ్లదేశపు పొగయోడలో వచ్చితిని. వారిలో సుమత్రా ద్వీపమునందు ఆ నితిమి, మధ్యాహ్నపు వేళ అచ్చట దిగినందున మేము కొందరము సముద్రతీరమందలి టెంకాయచెట్టు నీడను కూర్చుంటిమి. మాలో దేశదేశస్థులు ఉండిరి. మేము ఆక్కడ కూర్చుండి ఉండగా అచ్చటికి ఒక గ్రుడ్డివాడు వచ్చెను. నూర్యుడనగా ఏమి కిరణములను నేమి? వీనినికనుగొనవలెనని అనేకదినములుగ నూర్యునివంక ఎడతెగక చూచుచునల అతనికి అంగభక్త్యము కల్గెనని మారుతము వార తెలిసెను. అతడు తనలో తా నిట్లుకొనుచుండెను.

“నూర్యునిరక్తి అనునది ఒక ప్రవచనార్థముకాదు. ఏలయన దానిని ఒక పాత్రనుండి ఇంకొక పాత్రకు నీటివలె పోయలేదు. అది గాఢిలగు కదిలుట లేదు, అది ఆగ్ని హడకాదు. ఏలన, నీరుదానిని చల్లార్చుటలేదు. అది ఒకపదార్థము అనుబయ్యేతప్ప కారణము దానిని మనము కదలించజాలము. వీరిలో ఏదియు కానందున నూర్యురక్తి అనునది ప్రపంచమునలేనేలేదు.”

ఇట్టి పనిపమాలినవాదములలో కాలము గడపుచున్నందున అతనికి కనదృష్టి తప్పుబయ్యేకాక బుద్ధిమాడ చెడిపోయెను. పూర్తిగ అంధుడై, ప్రాప్తించినరహత నూర్యుడేశేతగు. అని అర్థము తీర్మానము చేసెను.

ఈరంధునితోగూడ ఆరనిసేతుడు ఒక బానిసవాడు ఉండెను. యజమానుని చెప్పి క్రింద మాట్లాడతట్టి అత డొక ఎండిన టెంకాయను తీసికొని ఆరాత్రి ఉపయోగార్థము ఒకదీపమును చేయదొడగెను. కొంచెము పేరుమెల్లెట్టి ప్రతిచేసెను. ఒక టెంకాయచిప్పలోనికి కొచ్చెరనుండి నూనెను పిండినది. ఇదియే అతడుచేసిన దీపము. అప్పుడు, గ్రుడ్డివాడు వానితో ఇట్లనెను:

“ఒరీ! ప్రపంచములో నూర్యుడులేడు. అని నేను చెప్పిన మాటనిజముకాదా. లేనియెడల ఇంత అంధకారము ఎట్లుకలుగును. నూర్యుడున్నాడు అని అందరు అజ్ఞానక. ఎక్కడున్నాడురా. నూర్యుడనగా ఏమి?”

బానిస:—“అది ఏమా నాకు తెలియదు. వెలుతురు ఆనగా ఏమా నాకు తెలియదు. ఇదిగో నేరుదీపమును చేసితిని. దీని వలన మనగుడిలో రాత్రివేళ ఏపదార్థము ఎక్కడ ఉన్నదో కనుగొనగలము. ఇదియే నాకు చూపుట. అప్పుడు అచ్చట ఉండిన ఒక కుంటివాడును ఒక బెన్నవాడును. ఇట్లనిరి:

కుంటివాడు:—(నవ్వుచు గ్రుడ్డివానితో) నీవు పుట్టించుచున్న. కాబట్టి నీ నూర్యుడులేదనుచున్నావు. నూర్యుడు ఒక నిప్పుముద్ద. ప్రతిదినమును తూర్పుసముద్రమునందు పుట్టి సాయంత్రము మనదీవులకు పడమటికొండలలో క్రుంకిపోవును. తెలిసినదా?

బెన్నవాడు:—(కుంటివానితో)- నీవు ఎప్పుడుకాని ఈద్విపమును బాటిపోయిపట్టు లేదు. నీవు పడమటో సముద్రమున పోతివేని నూర్యుడు మనదీవులకు కొండలలో క్రుంకిడని యప్రాంతకాలమున సముద్రమునుండి ఉడయించినట్టై సాయంకాలమున సముద్రముననే అస్తమించుననియు తెలిసి కొన

గలవు. ఇదివాస్తవము నాకంటితో నేను పోలిదినమును చూచునంగతి.

మూలో ఉండిన ఇండియా దేశముడు ఇది విని ఇట్లు పలికెను:

“వీరికి ఏమియు తెలిసినట్లు నాకు తోపదు. నూర్యుడు నిప్పుముద్ద అనెదరే అట్టైన సముద్రమున కుంకినప్పుడు చల్లారిపోదా! నూర్యుడు ఒకదేవుడు. ఎల్లప్పుడు మేరు పర్యంతము చాటును ఒకరథములో తిరుగుచుండును. ఒక్కొక్కప్పు ‘రాహువు కేతువు’ అనుసర్పములు నూర్యుని అడ్డగించి, మింగివేయెను. అప్పుడు ప్రపంచమందు ఎల్లెడల అంధకారమే. అట్టి సమయమున నూర్యునివిముక్తికై మేము పార్శ్వముల నల్పదుము. అటుపై నూర్యుడు తిరుగు అగుపడును. మీరు ఈ విధముగ మాటాడుటకు కారణము మీ అజ్ఞానమే!”

అచ్చట ఉండిన ఒక ఈశట్టదేశపు ఓడ అధికారి అరనితో ఇట్లనెను.

“నీవు చెప్పినది రెప్పు నూర్యుడు దేవుడుకాదు. నూర్యుడు నీదేశముయొక్క మత్రీమే తిరుగుటలేదు. నేను దేశదేశములు తిరిగితిని అన్ని దేశములకును నూర్యుడు వెలుగును ఇచ్చుచున్నాడు. నూర్యుడు జపానుదేశమునకు తూర్పున ఉన్న సముద్రమున ఉద్భవించి బ్రిటిషు ద్వీపములకు పశ్చిమమున సముద్రమున అస్తమించును. ఇది నాకు పూర్తిగా తెలియను మాత్రని సముద్రపు కడ కనుగొన్నవాడు. అతడును ఇట్ల చెప్పినాడు.”

ఇది వినిన ఒక ఆంగ్లదేశపు నావికుడు ఇట్లు పలికెను.

“మాదేశస్థులకు నూర్యుని చలనమును గూర్చి తెలిసినన్నివిషయములు మరీ ఎవరికిని తెలియవు. నూర్యుడు ఒక చోటపుట్టి ఇంకొకచోట అస్తమించుటలేదు. కాని ఎల్లప్పుడును భూమిచుట్టు తిరుగుచుండును. ఇది నిజము. మేము ప్రపంచము చుట్టు ఒకసారి ప్రయాణముచేసితిమి కదా? మాకు ఎక్కుడను నూర్యుడు అడ్డము రావేలే!”

ఇట్లు చెప్పెను అతడు ఇసుకపై కట్టితో నలయములు వేయుచు నూర్యుని చలనమును గూర్చి వారికి విశదముగ తెలియజెప్ప చూచెను. కాని అతనికి సాధ్యముకాక అచ్చట ఉండిన ఓడనడుపువానిని చూపి అతనిని అడుగుడు అని వారికి చెప్పెను. వారందరూ అడుగగా అతడు ఈవిధముగ పలికెను.

“మీరందరూ తప్పతొలివనుపడి ఉన్నారు. నూర్యుడు భూమిచుట్టు తిరుగుటలేదు. భూమియే తనచుట్టు తాను తిరుగుచు నూర్యునిచుట్టు తిరుగుచున్నది. నూర్యునివెలుగు ఏ ఒక ద్వీపమునకో, సముద్రమునకో దేశమునకో కలుగుటలేదు. మనప్రపంచముననేకాక ఆకాశమున కనుపడుచున్న అసంఖ్యాకములగు గ్రహములపై నూర్యుని వెలుగు ప్రసరించుచున్నది. ఇది మీరు గ్రహించిన ఎడల మీ ఆభిప్రాయములు మారిపోవును.”

అన్నివిషయములు బాగుగ తెలిసినవాడు ఈవిధముగ చెప్పెను. మీరును దేవునిగరించి ఈవిధముగానే వాదించుచున్నారు. మీలో ప్రతిమనుష్యుడును తనకు తనదేశమునకు ఒక ప్రత్యేకపుదేవుడు ఉన్నాడు అని ఎంచుచున్నారు.

మీరు నిర్బించిన ఏదేవాలయముగాని దైవనిర్మితమైన ఈవిశాలప్రపంచము ఒక పెద్దదేవాలయము. ప్రపంచమందలి మానవులందరూ ఒకమతమునే కలిగి సోదరభావముతో మెలగుటయే దేవుని ఆభీష్టము.

మానవనిర్మితములగు దేవాలయములకు వెలుగు ఇచ్చుటకు దీపములను ఉంచినట్టై భగవంతుడు ఈ ప్రపంచమునకు అంతకును వెలుగును ఇచ్చుటకు నూర్యుచంద్రాదులను సృష్టించెను. మనుష్యుడు రచించిన ఎట్టిచట్టము లైనను కాసనములైనను వైవర్ధిత్వములగు మానవసృజయమందు వ్రాయబడిన వాక్యములంత పట్టుములుగ ఉన్నవా? మీదేవాలయములలోని బలిపేతమునకు సాటివచ్చునా? నిష్కళంకహృదయజడగు మానవుని వైవర్ధానకు మీదేవాలయములందలి దేవార్చణ సాటి అగునా? కాబట్టి ఎవడుపై వత్తెవ్వమును నిజముగ తెలిసికొనునో అతడు దేవునివలెనే మానవకోటిని అంతను అపారముగ దయ, కరుణ, ప్రేమ మొదలగు సద్భావములతో చూచును.

ఒకడు నూర్యునివెలుగు ప్రపంచము అంతయు నిండి ఉండుటచూచును. ఇంకొకడు ఆవలకులలో ఒకకరణమునే చూడ కేక్కిలవాడుగఉండును. వేరొకడు అంధుడై నూర్యునే బొత్తిగా చూడలేక పోవచ్చును. అందువలన వీరిలోపూర్ణజ్ఞానము కలవాడు తక్కినవారిని తృటికరింపరాదు.

ఇది విని అందఱును తమమతవివాదములను మానిరి.

రాజకీయ పరిస్థితులు-

సంస్కరణలు

సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారి ఆధ్వర్యమున

తెన్నవెల్లి భూస్వాముల సంఘము

నడు ప్రతిపక్షములకు చదువునందు జగరుచున్న తెన్నవెల్లి భూస్వాముల సంఘము వేళమనకు ఆస్పత్రికి పంపించిన గా॥ సర్ ఎ. పరశురామ పాత్రోగారు ఉపన్యాసము నందు రాజకీయాభివృద్ధి సంస్కరణములగుర్చి చరిత్రగా చెప్పిరి:-

సంస్కరణలలోని ముఖములు

సమైక్యతాధారపడియుండగలరు శక్తిలేనిది యేదేశము స్వపరిపాలము జేసికొనజాలదు. మనకొరకై ఇతరులు రాజకీయ పరిశ్రామికవ్యవహారములును పుట్టుకునుము ఆలవాటుపడియుంటిమి. కాని యిప్పుడు పరిస్థితులు మారినవి ఇప్పుడు ప్రతిజిల్లా యు రాష్ట్రము తనంతతానే కృషిసలుపవలసియున్నది. మనదేశమునందు రాజకీయాభివృద్ధియందు సంస్కరణములవలన నూతనయుగము ప్రవేశించినది. సంస్కరణవిధానము త్రొత్తపాత ముద్దాగితివంటిది. కావుననే రాజ్యాంగవిధానాభివృద్ధియందు శ్రద్ధగలవా రెల్లరు సంస్కరణములను ఉపయోగించుకొనవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టమునందు రాజకీయసంస్థలభివృద్ధికి అవకాశముసంగబడెనుగాని, శాసనసభవారికిగాని, మంత్రులకుగాని రాజకీయ బాధ్యతలేమియు నీయలేదు. ఈపద్ధతి ప్రకారము మంత్రులయవస్థ చాలకష్టమైనది. సంస్కరణలలో ముఖ్యంశ మేమన ద్వంద్వప్రభుత్వమును స్థాపించుట. ఇందు కా క్షనిర్వాహకసభ్యులు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడుదురు. చట్టము ప్రకారము వారికి శాసనసభయెడల నెట్టిభాద్యతయు లేదు ఎన్నికల సభ్యులలోనివారు గవర్నరుగారిచే మంత్రులుగా నెన్నుకొనబడి ఆయన దమదలచినన్నట్లు ఉద్యోగమునందుదురు. ప్రజాయత్రశాఖల విషయమున గవర్నరు మంత్రులవలన ప్రకారము ప్రకర్తించును కాని ఆయనకు ఇష్టములేనిచో వీరి సలహాను లక్ష్య జెట్టనవసరములేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వమునకు ముఖ్యదన్నగా మంత్రులుండునట్టి బాధ్యత యభివృద్ధిగా లేదు. మంత్రులు శాసనసభకు, గవర్నరు గారికి గూడ జవాబుదారీగా నుండవలెను. ఈ చట్టము నిబంధనలవలన మంత్రులస్థితి సందిగ్ధమైనది. ప్రజాయత్రశాఖలను గవర్నరుగారే పరిపాలించెదరు. మంత్రులు సలహానిచ్చుట మాత్రమున్నారు. శాస్త్రతాయత్రప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు యీచట్టము సమర్థత గలిగియుండలేదు. ప్రజాయత్రశాఖలను మంత్రులే పూర్తిగా పరిపాలించి గవర్నరుగారు సలహా నిచ్చుట మాత్రమే చేయవలసియుండ, పరిస్థితులు తాయనూరైనవి. చివర కెప్పుడైన మంత్రులు గవర్నరుగారి సలహా మెట్టివేసినచో అప్పుడే తనకు నచ్చిన వేరొకరాజ్యాసనున గవర్నరుగారు నియమించుకొనవచ్చుగదా యీయడవచ్చును. గవర్నరుగారు మంత్రులతో సంప్రతించి ప్రభుత్వ వికృత సుస్థిరముగా నుండునట్లు పరిపాలింపవలెనని జాయింట్లు కమిటీవారు. రాజ్యాంగసంస్కరణముల గుర్చి చెల్లుపును సలహాజేసిరి. అప్పుడు నిజమైన ప్రజాయత్రశాఖలు రెండుకు కలసి సజ్జితగా పనిజేయవలసివచ్చును ఏ విషయమునందైన ఉభయలకు కలహమువచ్చిన అప్పుడే పరిపాలనాపద్ధతి ధ్వంసమగును. కావున రెండుశాఖలు కలసి పనిజేయక తీరదు. కాని మంత్రులు శాసనసభలయందు తమపక్షమువారి విధానము ప్రకారము నడచుకొనవలెను. నిజమే శాఖవారి విధానము తమపక్షమువారి నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నున్నచో మంత్రులు తప్పక తమ సహచరులగు రిజిస్ట్రాళువారికి విరుద్ధముగా నుండవలెను. అప్పుడు ప్రభుత్వమునందు వికృతముండదు. శాసనసభల పక్షము వారు మంత్రులు రిజిస్ట్రాళువారికు సహాయ మొనర్చినచో తమ పదవులు విడిరవ్వనుటయో లేక ప్రతిష్ఠంభము కలిగించుటయో చేయవలసియుండదు. బాధ్యతాయత్రప్రభుత్వము స్థాపించుటయే సంస్కరణల యుద్దేశ్యము. కాని రిజిస్ట్రాళు శాఖపై పలుకుబడి నుపయోగించి యిచ్చనచ్చినట్లు చేయించు నుటకు వీలులేకుండుటచే, మంత్రులైన వారికి చెప్పగల రను నుద్దేశ్యముతో మంత్రులపై తిరగబడుచుండును. ఈరీతిగా శాసనసభల బాధ్యతా బాధ్యతను కోగింపవలెనను సంస్కరణములయందలి యుద్దేశ్యము నిరుపయోగము.

చెన్నరాష్ట్రము

అస్పష్టవశమున యీ రాష్ట్రమునందు రెండు శాఖలకు తీవ్రమున తగవులేకుండునచో, దానికి శాసనసభయొక్క తేలికేటలు, భారతదేశ మిత్రుడగు విల్లింగడను ప్రభువుగారి చాకెక్కుము, కారణముల యందును, స్వవిషయము కెప్పుకొనుటకు వచ్చించినచో, యితరులకు మనస్సంతాపము గలిగించువనియు, అందరికన్న యెక్కువతరగా నభివృద్ధి గోరవారు దురభిప్రాయపడుదురనియు జంకకుండ సంస్కరణముల ప్రారంభమునందేయు జయప్రదముగా జరపవలెనని బొబ్బిలకొని మంత్రులవారు గూడ కొంతవరకు కారణమగుదురు. సంస్కరణచట్టము నిబంధనలను కొనసాగించుటయందలి సాక్షాదాన కములగుర్చి విచారింపబడుచు యిప్పుడు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములపని గావున నేనావిషయమున యిప్పుడు విపులముగా జెలుపను. గతమాడున్న రవత్తరములలో శాసనసభలవలన గొప్పమేలు జరిగినదని యెరుంగవలసియున్నది. సంస్కరణముల యందు లోపము లున్నను, వాటిని జయప్రదముగా కొనసాగించు నుద్దేశ్యముతో అధికారమునం మన్న పక్షమువారు ప్రభుత్వమునకు సహాయ మొనర్చిరి. గొప్ప సందిగ్ధపరిస్థితులయందు మంత్రులవారును ఉద్యోగముల స్వీకరించిరి. పంజాబు దురంతములు దేశమందంతటను ఆందోళన కలిగించినవి. సంస్కరణలకు వ్యతిరేకముగా గాంధీమహాత్ముడు ప్రతిదృష్టిని మరలించెను. కిలాఫతు సమస్య ఆందోళననభివృద్ధిజేసెను. పశ్చిమతీరమున మోహావిప్లవము, తూర్పుతీరమున పన్నులని రాకరణము, సివిలు ఉద్యోగముల అస్థిరత, కొరకబడిన ఆయవ్యయ పట్టికలు; ఇన్నీయంగలసి గొప్ప విమర్శలను జెట్టి నవి. ప్రజాయత్రశాఖనియు జాతీయతానిర్వాహకములగుటచే ప్రజల విద్యాభివృద్ధి వైద్యసహాయము పరిశ్రామికాభివృద్ధి మున్నగు వాటికి ఎక్కువసహాయము గావలసియుండెను. ఇట్టి ప్రతిబంధకములుండినను శాసనసభవారు అధికారపక్షము వారును గతనాలుకేంద్రలో జరిగిన శాసనసభమునకు గర్వపడవచ్చును. అన్ని రాష్ట్రములకంటె మదరాసు రాష్ట్ర సీ ఆర్ గ్య విద్యాసహకారోద్యమములయందు అభివృద్ధిజూపగలెను. శాసనసభలోని తీర్మానములు, వివిధశాఖలలో జరిగిన పనియు గమనించినచో నిట్టి చిత్తుల మధ్య కొనసాగించిన కార్యములు ప్రశంసార్హములని తెలియగలము. ఈ కొలది కాలము అన్ని శాఖలలో జరిగిన పని గూర్చి నేను జేరుజేరుగా జెప్పజాలను. చట్టనిబంధనలు అభివృద్ధికి అవకాశమిచ్చుటకు, ఒకసభ్యుడుగాని, మంత్రుగాని తనచేతికింద నుండు పరిపాలనా శాఖను గూర్చి యేదైనను నూచనగావించినచో నది అచరణీయములలోవున చాల మార్పులు చేయవలసియున్నది. ఎటులైనను ఉద్యోగుల సహకారమువలన పరిపాలనా విధానమునందు చేయిస్వభావమున కనుకూలమున నూతన విధానమును ప్రవేశ పెట్టగలిగితిమి. సంస్కరణలను నిరసించుట అతిసులభముకాని, యీ కొలది కాలములో మదరాసు శాసనసభవారు అధికారపక్షము వారు నెరవేర్చిన కార్యక్రమాల దిలకించినచో పక్షధ్వంసమునకు రకుగనక జేరాభివృద్ధికి కొనసాగించినచో అది ఉత్కృష్టమైనదనియు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత రాష్ట్రీయ పరిపాలనము నడచుటకు తగియున్నదనియు విశిష్టముకాగలను.

రాజకీయ కార్యములు

మంత్రులవారు స్వరాజ్యము సాధించుటకు నిశ్చయించిరి. స్వరాజ్యమే వారి ముఖ్యస్థానము. గెర్రహామన్నర యేండ్లలో జరిగిన ప్రతికార్యము ఆందోళన ననుసరించినచో మన మంత్రులలో సిద్ధముగా నుండిన అంతర్వరగా స్వరాజ్యమురావచ్చును. మంత్రులవారు స్థిరముగా నొకకార్యక్రమము ననుసరింతురు. వారికారణోద్దేశము లీదిగవ యంతయులుజెట్టి తెలియును:- 1 సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము. 2 ఈరాష్ట్రమునకునందరినిన అన్ని విషయములు ప్రజానుభవజీన మంత్రుల కొప్పగించుట 3 వీలునంతవరకు ఉద్యోగములందు స్వదేశీయులను నియమించుట 4 భూమికిన్న సుసస్థలన్నియు పరిష్కరించుట. 5 నీటిపారుదలవిషయము రయితులకొక్కలను భూస్వాములకొక్కలకు గూడ సంరక్షింప దగ్గశాసనము గావించుట. 6 సాఫికు, పాతినీయముల గౌరవ వేరద్యోగములన్నిటియందు అన్నిసంఘముల వారి కవకాశ మిచ్చుట. 7 రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన కప్పము నిలిపివేయుట 8 రిజిస్ట్రా ఆడవులవిషయమున రయితులకుగల యిబ్బందులను బాపి, అడవులను లాభకరముగా సంస్కరించుట. 9 ఉచితవిద్యుదవిద్యావిధానము మునిసిపాలిటీలయందు ప్రవేశపెట్టి ప్రాథమిక

స్వరాజ్యము 10 స్వరాజ్యమునందు, కళలయందు దేశీయ విధానములను ప్రోత్సహించి గ్రామములలోను గూడ వైద్యసహాయ మేర్పరుచుట. 11 ప్రభుత్వ సహాయము సహకారముల వలన వ్యవసాయ పరిశ్రమల వృద్ధినిజేయుట.

12 మిత్రపక్షపక్షి కనుకూలముగ స్వరాజ్య సంస్కరించుట. నిప్పుజాతులవారికి వైద్యవిద్యావిషయములందు సౌకర్యములే ముచ్చుట.

14 ఎలలరాజ్యములలో భారతీయులసంరక్షణము

15 విశేషముగా సంఘటిత జేసి అవసరముగు సమయములందు ఎక్కువప్రయత్నములు చేయుట.

ఇచ్చియున్న మేరగా వచ్చింపవలసిన సరళము లేదు కట్టిదేయు నందుగా సన సభలో నున్న పరిషత్తునుగోరిన రాజకీయవేత్తనుకొనినవైద్యములుకొన్నిటి నుమూరింతును. గా॥ సర్. కి. రాజగోపాలాచారిగారు ఇంగ్లాండుబోవును నిట్లుజెప్పిరి:- "మదరాసు శాసనసభలో విశ్వాసరాహిత్యతీర్మాన సంకల్పమున జరిగిన చచ్చిట్టి ప్రస్తుత ప్రభుత్వము నేనాటకు మద్దతునినాకుపట్టకది. నేను మంత్రుల పక్షము వాదించబూతులేను. కాని వారెవై మోపబడిన నిండుల స్త్రీయు, వారిని ఉద్యోగులు గా నియమించిన ప్రభుత్వవిధానము నందలి లోపములను జెందుచు. ఈవిధాన మున్నంతకాలము ఎవరు మంత్రులు నున్నను యీగించుట లిష్టము. వెంటనే శంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నిర్దిష్టమయ్యెయే యిందుకుమందు" సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారు పదివియందుండి బాగగ విచారింపింపబడెనని నున్నది యీ ప్రవచనము యెక్కువవిలువ గలదు.

స్వరాజ్యము

నేను ముగించుచోవున, జాతీయమహాభక్త కేరళేశ్వరి కొని జేరాభిమానమునందు తామెను త్రగినినట్లు భావించి మంత్రులవారు అన్ని విషయములలో నిరసించు కొనవలసి గూర్చి జెప్పెను. వారితోనేకేరళవిజయినా రెల్లరు భాగ్యతరంగని వారని పీడియకీప్రాయము. మంత్రులవారు స్వరాజ్యముకొరకై పాటబడుచున్నానని నేనిదివరకే జెప్పియుంటిని. స్వరాజ్యపక్షమువారు జేరాభిమానమునందుకున్నారేలవనియు, స్వాధీనుకీ ప్రజాసేవకేయుచున్నారనుచుండుగల మోసము స్పష్టముగా నుపశుచుండుచు నేనుగా జెప్పనవసరములేదు. తాము చేయవలసిన నిర్మాణకార్యక్రమము నే మాత్రము కొనసాగింపక ప్రతిపక్షులలో మంచిని నిరసించుట నీచప్రయత్నమగును. వారికి నిలకడయగు విధానము నియమములేదు. చీకటిలో లెబువులాడుకొనిపోయే యెడి వారకైన దానినే సహకారము పట్టుకొనువారి యవస్తయంచున్నాను సహాయనిరాకరణమునందు గల విశ్వాసపూర్వకమగు ప్రతిజ్ఞ చేయవలసి మనలను స్వరాజ్యమునకు చేరవగా గొనిపోవుటకు గర్హణండ్లలో వారేమినిర్మాణకార్య మొనర్చిరి! మదరాసులోని అభివృద్ధిపక్షము వారనడువారిని యంగ్రెజుకాపత్రిక "స్వరాజ్యముగా దారిపెట్టవలెను జంతువులని" జెప్పించియుండెను. స్వరాజ్యపక్షము వారు గాంధీమహాత్ముని విషయ విశేషకర్తృమలను కట్టుచు పాశ్చాత్య పద్ధతుల ననుసరించుచున్నారని స్వరాజ్యపక్షాతిక నిష్ఠావిలేఖరి ప్రానియుండెను. వారిదివరకు కిద్దగు గాంధీమహాత్మునియందు కారణముగ గట్టికగాని అందుగల సమర్థము చేగాదు. స్వరాజ్య పక్షముయొక్క "శీర్షివిప్లవ" (చంపవర) ముందుగా దారిపెట్టెను. యంగ్రెజుకాపత్రిక జననలలో యిట్లుప్రాసెను:- "స్వరాజ్యపక్షము చింతనంపర యాచునున్నది. మదరాసులో గెర్రహామన్నర మేమును గూడెనది. మదరాసుపక్షము తిరుగు చాలు. జేయుటకు నిశ్చయించెను. పంజాబుతిరుగుబాటునర్చినది. కాని కాకినాడ తీర్మానము నంగీకరించుటకు కారణములను గూడప్రకటింతుమనిరి. మదరాసు పక్షమువారు కార్యనిర్వహణమువారు గూడ స్వరాజ్యపక్షవిధానము ఆచరణ యోగ్యముగ లేవని ప్రకటించిరి. మదరాసు సభ్యులను శాసనసభలకు బోనూడెనుటచే వారు కనుక చెందుచున్నార" స్వరాజ్యపక్షమువారి నుండుకార్యవిధానముజెట్టి జూచినచో కాకినాడ విధానమే మంచివని అన్వాయము దెలిసినది. "స్వరాజ్యపక్షము వారి విమర్శకు లలో నొకడు ఆపక్షము దారిపెట్టి చరించువారందరికి ప్రాధాన మందిరము కాగలవని నుజిజెను. ఆపక్షము నాయకులలో నొకడి ప్రథమునకు కనుక చెందెను. ఆ విమర్శకుడు నిజమాడెనని యిప్పుడు దెలిసెను. ఎన్నికలలో లాభముంచుటకు స్వరాజ్యపక్షమునందు చేరిన వారందరు యిప్పుడు దేశద్రుమ్ములైరి. దారిపెట్టి అశ్రద్ధగా చరించువారి పట్టికి నల్లేయున్నారు. ఆపక్షమును ఆక్షేపించిన నాయకుడు అందలి నిజమును కనిపెట్టి యిప్పటికైన దానిని రచించినయాలని అక్షేపించి చుగాక. కాని యీవిషయ మింతటితో ముగియును." కలకత్తా శాస్త్రోపేక్షనులో పక్షాభిమానములగులిగి ఉద్యోగముల నిచ్చుట మన మెరుగుదుము. మద

రాను కాననసభలో పాల్గొనిన మునుగుమ్మి ఆశ్రమమున వత్స
మువారి రాజకీయనితి యెంతబాగున్నదో విశేషమయ్యెను. పద్మ
రాజ్యపక్షమువారి ప్రభుత్వమును అనుకాశము చిక్కగాఁజేసి,
ఆపక్షములో నాయకులను సహకారియైన ఒకని, యితరుల
నుసాహచ్యములను గణించక, ఉన్నతపదవియం నుంచిరి.
సంగరాష్ట్రమునందలి స్వరాజ్యపక్షము లోపములను “మోక్ష
గనుపూర్ణి” పత్రిక ప్రచురించుచు మాసపత్రిక జ్వలంతేనెనెడి
“లతై” పత్రిక స్వరాజ్యపక్షము అమెరికాదేశ ప్ర.
స్థాయిలగు విభాగము న విలంబించినది. కాన్సలేషన్
“నామ ఉన్నతో” పత్రికను “పక్షపాదముకై విమ
నుచిన్న ఉన్నతా” పత్రికను అనుకూలముగా ప్రాముఖ్యమును కల్పించుచు
కన్సలేషన్ ప్రభుత్వమును ప్రశంసించుచు స్వరాజ్యపక్షమువారుగూ
పక్షమును “ఈషయమున ఇండియా నోములు విభాగము
ప్రతినిధియై “ప్రభుత్వముక్రింద 15 రూ నుపాహు
య్యగించువారు సహకారియగును. ఆప్రభుత్వ నిబంధనలను
దేనియొంపబడిన మునిసిపాలిటీలో గూ 1500 ఉద్యోగిగూం
దే ప్రభుత్వమును దగ్గర అనుకూలవాదియై యగను.

రాజకీయ నీతులను, స్థానికమును, దేశాభిమానముగల స్వ
రాజ్యవాంఛయుకలి నమోనాగా చువయెదట గోచరమగుచు
న్నది. వారిరాజకీయవిశ్వాసమును ముందుగా గుఱించినచో
యిట్టిస్థానికస్వరాజ్యమునందే ముమ్మరముకలదు “అనిప్రజలకున్నా
ను. వారిని ప్రజలప్రతినిధులుగా విశ్వసించుటకు వీలులేకుండు
చో నామ సహకారమును నిరసించు చున్నారనుట ఆసర్వము
ల సంగ్రహములలో అప్రమేయము జరుగుచుండు మాట్లాడు
నుగుమ్మియొందుక దేలికైనది. వాక్యాలికార్యక్రమము, శిల్పకళ
నుని తీర్మానములు, నాగపూరి కాన్సలేషన్లో అల్లిమేరు
లోనియు నిర్ణయముచేయఁ దెను. కాకినాడలో జరిగిన జన
యిలు కాన్సలేషన్ల సభ తీర్మానములందు
స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యక్రమ మి మిడియున్నది.
జనవరి 15 తేదీన నూచింపబడిన మరతులకు ప్రభుత్వమువారే
మి జవాబు నిత్తురో ప్రశ్నలను దెలిసికొందునని సామ్రాజ్య
కానన సభకు స్వరాజ్యపక్షనాయకు డెనెను. ప్రభుత్వ
మువారు తమ ముఖ్యకార్యముల కంగీకరించినప్పుడు ఇతర
స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులతో సంప్రతించి, స్వరాజ్యపక్ష కార్య
నిర్వాహకమువారి అనుజ్ఞ లేరని మరతులు మార్చబడుచు
నచో తాను ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తరప్రభుత్వముల
జరిపెనని ఆయన పలికెను. ప్రభుత్వమువారు తమ మరతుల
కంగీకరింపనియెడల తమ పక్షమువారు నిరంతరప్రతిఘటన
ను జరిగి, కానన సభల ద్వారా ప్రభుత్వము జరుపుట దుర్ల
భముకేసెనని తెలిపెను. కానన సభ్యులు తమంత తాము
గాని యితర పక్షముల సహాయమునగాని ప్రభుత్వమును
ఓడింప నెంచినపు డెల్ల నట్టి ప్రతిష్టాంశ న
జరుపవలెను. ఇతర సహాయములందు చర్చలలో పాల్గొనమని
గూడ ఆవకటనయందుగలదు. సభ్యులెన్నియను గౌరవ ఉద్యో
గములనుగాని, వేలనోద్యోగములనుగాని పుచ్చుకొనక. సభ్యు
లెన్నియను ఉపసభ్యులు అగృహీతపరిగాని, సభ్యులను
గాని అంగీకరింపనందుటయేగాక, అట్టి ఉపసభ్యులకు ఏ
న్నికలయందుగూడ పాల్గొనక. సభ్యులెన్నియను ఎట్టి ప్రభుత్వము
లను, ఎట్టి తీర్మానములను ప్రతిపాదించక. కాని యితరపక్ష
ముసభ్యులు ప్రభుత్వమును ఓడించుటకై వీరి సహాయమును
కోరవచో సహాయము కేయదు. ప్రభుత్వ డిమాండులన్నియు
తిరస్కరింపబడును. ఇట్లు పూర్తిగా నిరాకరింపబడును.
అట్లే రాష్ట్ర ప్రభుత్వములలోగూడ అన్ని డిమాండులు నిరా
కరింపబడును. కాని ప్రత్యేక కారణములనుచో వినియోగ
చు ఓటమియందుకలదు. మనరానులోను పంజాబులోను స్వ
రాజ్యసభ్యులు కొలదిమందియుండుటచే సంఖ్యతకుదురదనితయన
యెనెను. కావున వారు స్వల్పలో పాల్గొనరు. కాని స్థలములు
భూమి కారణములకు ఆప్యదప్పును పొడగుచుండును. 1924,
జనవరి 2 న తేదీన ఈ ప్రకటననుండి నాలుగు నెలలలోనే నిర్మా
లో స్వరాజ్యపక్షమువారు దారిద్ర్యము గమనింపవలయు
న్నది. టాలెన్ట్ లెల్లు నెలకుకొంతిలో స్వరాజ్యపక్షములో ము
ఖ్యులున్నారు. సాంఘిక పక్ష నాయకత్వమునకు స్వరాజ్యపక్ష
నాయకులలోను గ్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియవచ్చును. ఈ
విఖ్యాతి దుర్లభమయిన ప్రభుత్వ విగ్రహముయందర భూప
నువేయబడెనని న్యూ ఇండియా పత్రికావిలేఖరి వ్రాసెను.
నిరంతరప్రతిష్టాంశ విధాననాయకు డగు పట్టెలుగారు ఇట్లు
చెప్పెను. “ప్రభుత్వము వారు కానన సభయు సమా
ధానపడకుండునచో మన మేమి చేయగలము? మనకిక యాత

తెను.” నెలకుకొంతిలో రంగీకరించిన టాలెన్ట్ లెల్లు ఇతరు
లందరు నిరసించగా, పండిత నెహ్రూగారు అనుమతించిరి. ఎసం
ఖ్యలో స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వమునకు సహాయమొనర్చు
చున్నారనుట విశేషమనక, అలెజాండురు వడ్డీమునుగారు దేశ
యంగంసభ్యుడయినందులకు స్వరాజ్యపక్షమువారే అభినందిం
చిరి. సహకారులు ప్రభుత్వమునకు సహాయముజేయుట కవలం
బింప తాము నిరసించినచో విధానమునే స్వరాజ్యపక్షమువా
రిప్పు డనుసరించుచున్నారు.

కాంగ్రెసు భావికర్తలనుగూర్చి, కార్యనిర్వాహక
వర్గ అధికారియును గూర్చి, గాంధీ మహా
త్ముడు గా విలంబించిన ప్రకటన గమనింపు
డు. కాంగ్రెసు ముఖ్యమూలమునందు నమృతములేవారు
కాంగ్రెసు సభ్యులమని చెప్పకొని స్వాధీనపరత్వమున దేశక్షే
యమున కవలకొనుటకు వీలులేదు. మహాత్ముని ఆనుదర్శన
ము నిబూనిక ములాడు వారిప్పుడు కాంగ్రెసు
ఉద్యోగములను సభ్యత్వము అనువిడచి పెట్టి
తాము ప్రకటించిన రాజకీయ విధానమును
కంటియందుకో లేదో చూడవలసియున్నది. ఏయెడకాయెడ
గొడుగుపట్టుటయే తమ రాజకీయవిధాన మగునట్లు కాంగ్రెసు
తీర్మానములను త్రోసి రాజకీయమైన అధికారము ఒడచుటకు
జూపుచున్న ఆచారత గమనింపవలసివెది. కాంగ్రెసు సాంప్ర
దాయము ప్రకారము చెందేపక్షములు, 1. కాంగ్రెసుసభ్యులు
2. సహకారవాదులు, ముండవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారి
స్థితి అసత్యమైనది. మోసము చెబుచున్నది. వారు మహాత్ము
నితో అంగీకరించుకొననిచో బాధ్యతాయుత సహకారమే
అవలంబింపవలెను. అధికార మోహమున వారు మహాత్ముని
సందేశమునుగూడ నిర్లక్ష్యము జేయుచున్నాడ ఇది యెటులు
పరిణమించునో తెలియదు.

మనరాష్ట్రములోని విషయములగుమ్మి ఆలోచించె
దను. బాతీయపక్షము వేమమున గంతులవేసి బోలెలుగొట్టుట
న్నవారి సహకార గుర్తించెము. వీరి సమర్థకముగూర్చి యంగం
కిగూ పత్రిక వ్రాసియుండుటచే, నేను వేమగా చెప్పనవసర
ములేదు.

వీటినిబట్టి ప్రస్తుతము మనరాను కాననసభలో అధికార
పక్షమునందు గొప్ప సుఖమున్నదని యెల్లక తెలిసికొనగలంక.
ఈ పక్షము తమ సహకారపద్ధతియందు ఆదినుండి అంతము
వరకు ఒక్కరిగినే యుండిరి. కావున మనము జాతీయవర్గ
మును సాధించుటకు యాపద్ధతి నే యవలంబింప
వలెనని సర్వప్రయత్నముల నొనర్చుచున్నాము. ప్రజాసేవకు
ఏయెడ కాంగ్రెసుపట్టుటగాక, విశ్వాస ముండవలెను. అది
గరిగినచో ఆత్మస్థయిత్వము స్థిరపరచుకొనగలగుము. స్వరా
జ్యపక్షమువారు లెవపద్ధతియందు గల తప్పులను సవరించుకొని
ఆభివృద్ధిగొను పక్షముతో బాటు రిస్కానిపు కోఆపరేటరుల
న రె పాటు బడెదరని నమ్ముచున్నాము. దేశ
భక్తు లెల్లరు ఒక మత్వముతో పాటు బడవలసి న
యవసరము ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నెక్కువగా నున్నది. స్వరా
జ్యపక్షమువారు అసహాయకమును వీటి సహకారపద్ధతుల
ననుసరించి, అనూయతో గాక ప్రేమచేత యిసుక నేలను నా
గుకేయ ప్రయత్నింపక జాతీయతానిర్మాణమునకు పాటుబడి
నచో డిమాక్రాటిక్ పక్షము వారమును మాకన్నయెక్కువ
సంతోషించువా రుండరు.

సిక్కులకు ప్రభుత్వమునకు
రానుబాధలు
శిరోమణి సమితి సమితి ప్రకటనము
గౌరవమువారికిని శిరోమణి సమితి సమితి వారికిని రాయ
బాధలు నిలచిపోయినవి. దానికిగల కారణములను సముగ్ర
ముగ నిపుడు వివరింప వీలులేదుగాని ఒక్క ముఖ్యవిషయ
మునుమాత్ర మే పును తెలుపగలెదము. జయట్లో ఖయిలలో
ముఖ్యులను కొందరి నిపుడు వదలవలెను. గురుద్వారములచట్టము
కాననసభలో నామోదించబడగానే పక్షసంబంధమున తైదుకు
పంపబడినచో సందని పదలవలెనని ఘోషము కోరగా గౌర
తన సువా ర్థము బహిరంగముగా వాగ్దానము చేయజాలవనిరి.
వారినివలెను తత్వపరమని కాననసభ్యులలో సిక్కుసభ్యులు
పడవతో కోరుచునేయున్నారు. తక్కిన అన్నివిషయము
లలో నేటిభవించిన యీ విషయమున పా రంగీకరింపనందు
ననే రాయబాధము లాగిపోయిన వని శిరోమణిసమితివారు
ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె)

గోదావరి డెల్టా రైతులకష్టములు
నీటివనతులు లేక ఆకుమళ్ళు పాడైపోయెను
గ్రామము లో త్రాగుటకైన జలములేదు
నిడవవోలు, జూన్ 20:— యూనియనుబోర్డు అధ్యక్షు
డును, తాలూకా జిల్లాబోర్డుసభ్యుడును అగు శిరిగినిధిసుబ్బా
రాయుడుగారు, నిడవవోలునుండి మాకిట్లు తంతివార్తనంపిరి.
గోదావరినదికి మూడు అండుర స్థాయిలు గలవు. గొప్పవర
దులు వచ్చినపుడు వీనినితెరచి, ప్రవాహమును త్వరితముగ సము
ద్రములోనికి వెళ్ళునట్లు లానర్పుట కి యుద్దేశింపబడెను. సా
ధారణసమయములలో నెప్పుడు వీనిని తెరవరు. అండురస్థాయి
యిసులయెదుటనున్న ఇసుకకట్టలను సామాన్యముగా విస్తార
ముగ నీరు నిలువయెందును. ఈకట్టవేయటకు ప్రతిసత్వరమును
మూడువేలరూపాయలను కారణముచే చెండుసంవత్సర
ములనుండియు ప్రభుత్వమువారు కట్టవేయుటనే మానివేసిరి.
ఇట్టి తప్పుడు విశ్వయములను ప్రజలకు జెప్పరానికష్టములు
గలుగుచున్నవి.

ప్రభుత్వములగుండెను, అండుర స్థాయిసలలో గల
రంగుములగుండెను, నదిలో చాల నీరు సముద్రములోనికి ప్రవ
హించి పోవుచున్నది. ఇట్లు వృథాగా ప్రసహించిపోవు నీటివన,
మరియుక గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాయంత ప్రదేశమును సాగుకేయ
విచ్చును. ప్రస్తుతము డెల్టా రైతులు పశువును బాధలగుంచి
అలకించువా రెవ్వరునులేకున్నా. ఈసంవత్సరము అండుర
స్థాయిసులుగూడ తెరచివేయబడెను. అందువలన కాలువలు
మొదలగునవన్నియు పాడైపోయి, బోటునడచుటకుగాని, వ్యవ
సాయపుకార్యములకుగాని, ఎంతమాత్రమును పనికిరాకుండెను.
గ్రామములందు త్రాగుటకుగూడ జలములేక శాధ్యమగున్నా
రు. లాకులయెదుటనున్న ఇసుకగట్టను త్రవ్వలేదు. అందుచే
పడవలనుడచుటకు వీలులేకున్నది.

ఈసంవత్సరము వరి ఆకుమళ్ళు పూర్తిగా పాడైపోయి
నవి. ఇట్లు నిరాధారులైన ప్రజలు వందలకొలది, వేలకొలది పల్లి
కువర్చున అధికారులయెదుట దీనులై యనభిమంతులను కష్ట
ములు జాలిగొలుపుచున్నది. మంత్రిగారు స్వయముగావచ్చి ఈ
విషయముల నన్నిటిని విచారించి, నోరులేనిప్రజల కష్టముల
నివారించెదరని నమ్ముచున్నాము.

త్రాగేళ్ళు
20 వ తేదీ అరెస్టులు
నిన్న 16 గురు వలంటియలను అరెస్టుచేసి నెరంపూరు
తీసికొనివెల్లిరి. (అ. ప్రె)

అల్లాబాదులో వేడిమి తగినది
అల్లాబాదు, జూన్ 21:— నేటియడయకు న అల్లాబా
దులో తొలకరి ప్రారంభమయ్యెను. వేడిమి శేషముగా తగినది.
(అ. ప్రె)

హామూరు దేవాలయము దోపిడికేసు
పదమూడుమందికి శిక్ష వేసెరి
ఈశేసులో బందిపోటు చేసినందులకు దేవాలయము
ను మైలపరచినందులకును 18 మంది మహమ్మదీయులకు చెరి
ఏడెండ్లు కఠినశిక్ష వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

డిల్లీ మ్యూనిసి పు సంఘము
ఒక అసహాయవాది ఎన్నికలకు నిలిచెను
అసహాయవాదియగు బాల్ పుర అసఫాలీగారు ఎన్నిక
లకు నిలిచెను. 20 తేదీ ఎన్నికలుజరిగెను. ఫలితము లింకను
తెలియలేదు. అ.ప్రె

శిల్లీ బీర్లామిల్ల సమాచరము
తిరిగివిచారించుట కొక సంఘము
శిల్లీ, జూన్ 21:— శిల్లీ బీర్లామిల్ల ప్రమాదమును
తిరిగి విచారించుటకై నిపుణులైనవారి తోమాడిన ఒకసంఘ
మును నియమింపవలెనని స్థానిక ప్రభుత్వ
మువారు ఆలోచించుచున్నారనియు, ఈ సంబంధమున లా
హోరునుండి బాయిలరు యిన పెక్కిరుని రమ్మని సమ్యముచేసి
నారనియు తెలియవచ్చును. (అ. ప్రె)

క ఆర్. రంగస్వామి అయ్యంగారు తిరుపతావస్థలో
ప్రభుత్వపు న్యాయవాదిగా నియమింపబడిరి. అ.ప్రె

ప్రస్తుతమునా అధికముగా నున్న నుగూర్చి గులర్జుగారు తనప్రశ్నను అడుగును.

విశ్వాసము

పార్లమెంటువారు హెరియలు ప్రభుత్వమున నమ్మకముగలదని తీర్మానము గావించిరి.

పోయింకేరుగారిచే కేంద్రమున డిస్మిస్సుగారే నేనటు అభ్యర్థులుగ ఎన్నుకొనినది. హెరియలుగారిచే కేంద్రమున యభ్యర్థి ఓడిపోయెను.

పాస్ నిసులక్షరము

కోము, జూన్ 19:— పాస్ నిసులక్షరమునకు ముస్సో లినిగారివెనుక మరెవరిగారే పెద్దలు. అతనిని మ్యూటీయోటి గారి నెత్తుకొనిబోవు సందర్భమున అరెస్టుజేయుటచే ప్రజలంకరును ఆశ్చర్యబోయిరి. ఇతనిని మంత్రివర్గములో జేర్చలేదు. ముస్సోనిగారికి తనయందు విశ్వాసములేదనియే నియమింపలేదనుచున్నారు. అయినను చాల పలుకుబడిగలవాడట.

బ్రిటిషు వర్తకము

ఎగుమతులు దిగుమతులు ఎక్కువగుట

లండన్, జూన్ 19:— వర్తకము యశస్వదీయగుటచే వర్తకసంఘాభ్యుత్థానకు ఇకమిడలు సాలు 1-కి 200 పాసుల జీతమునిచ్చెదమని వర్తకసంఘాభ్యుత్థులైన వెబ్బుగారు తెలియజేసిరి. వర్తకపరిస్థితులు నిరీక్షించుట చాల అనుకూలముగ లభి కరముగనున్నవి, దిగుమతులు ఎక్కువఅయినవి. ముఖ్యముగ అపకృష్టద్రావ్యములు దిగుమతులు ఎక్కువైనవి. ఎగుమతులుగూడ ఎక్కువైనవి. యుద్ధమునకు పూర్వమువలెనే బొగ్గుఉక్కుఉత్పత్తి ఏర్పడినది.

ఆక్స్ ఫర్డులో భారతవిద్యార్థులు

నిబంధనాసమన్య

లండన్, జూన్ 18:— ఉదయం 8-30 జూనియరు భారతవిద్యార్థి ప్రతిపత్తిని గడించుటకు ముందుగ ఒక ల్యాటి నో, క్రెంటయో గ్రీకుభాష, జర్మన్ భాష చదవవలెనని నిబంధనను ఆక్స్ ఫర్డులో నిబంధించిరి. 80 మంది కావలసినది. ఆక్స్ ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యనభ్యసించు భారతీయులకు ప్రెంచిగాని ల్యాటిను గాని రావలెననుచున్నారు. (సిలోను ప్రెముస్)

మెక్సికో బెదంపు

క్యూబును వ్యవహారము

బ్రిటిషువైఖరి

లండన్, జూన్ 19:— క్యూబునుగారు అగౌరవమును ఉత్తరములను వ్రాసినని నిందించి వారిని తక్షణము ఇంగ్లండుకు రప్పింపవలెనని కోరిరి. బ్రిటిషు ప్రీమియర్ లాకు ఆస్టి మెక్సికో ప్రభుత్వమువారు కలుపుకొనకొరచి క్యూబునుగారు వ్రాసిరి. ఆలేఖను ముగ్ధునాల్దగారు చదివి కామస్పృహలో వినిపించిరి. ఈ ఉత్తరములందు ఆక్షేపణీయముగ సంగతులు లేవని ముగ్ధు నాల్దగారు రిపొర్టు చేసిరి. విదేశాంగకార్యాలయమువారు రిపొర్టు లేకును ఆక్షేపణీయముగ రాజ్యాంగసంబంధములకే అనుకూలమందు. సమాఖ్య ప్రకారము ప్రపంచము తుల్యముగాను, ముగ్ధునాల్దగారు క్యూబునుగారి బ్రిటిషు రాయబారిని బలంతుము. బ్రిటిషు వైఖరిని జేయుట దని ముగ్ధునాల్దగారు కాన్ఫుజనరలుకు తెలియజేసిరి.

సర్ థామస్ హేలగారు వచ్చేవరకు మెక్సికోవా రెట్టి చర్యను దీసికొనరాదని. మెక్సికో ప్రభుత్వమువారు రెండులకు నిరాకరించిరి. ముగ్ధునాల్దగారు కోర్కె ననుసరించి క్యూబునుగారిని సురక్షితులగు మరలించుటకు యునైటెడ్ కింగ్ డొమినియో చొప్పున జేసిరి.

ఆరాయబారి స్థానమును యునైటెడ్ కింగ్ డొమినియో సార్వభౌము జేసికొనుట కేర్పాటుజేసిరి. బ్రిటిషు ప్రజలను గాపాడవలెననియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ప్రతిజ్ఞను గాపాడవలెననియు ముగ్ధునాల్దగారు పత్రికీరించిరి. మెక్సికోలోనున్న బ్రిటిషు ప్రీమియర్ ఆస్టి ఏమైనచో తెలియవలయు కాని ఆరాయ

ము వాటిల్ల లేదని తలచెదనని ముగ్ధునాల్దగారు రిపొర్టు చేసిరి. ఈ సంగతం తెలుసు చాల చిత్రముగ నున్నది. ఈమెకు దిక్కులేదనియు ఒక అమెరికను సాహసీకయవకుడు మాత్రము సహాయ మొనర్చుచుండె నని క్యూబునుగారు తెలియజేసిరి.

మెక్సికో ప్రభుత్వభ్యుత్థులు ఓబ్రిగ నుగారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు క్యూబునుగారిని రేపు ఇంటికి రమ్మనిరిగాన ఆతనిపై చర్యనదీసికొనరా దనిరి.

పివిలు సర్వీసు కమిషనువారు క్రొత్తగ విధించిన రేటు వలన తమ అసమ్యక్తిని దెలుపుటకు పోస్తలు పనివాండు అందరును ఆట్టావాలో సమ్మెగట్టిరి.

కాంటునులో బాంబును ప్రయోగించుట

ఇండో-చీనా గవర్నరుపై గురిపెట్టుట

నలుగురు యూరపీయులు ముగ్గురు చీనావారు చనిపోవుట

హాంకాంగు, జూన్ 20:— ఇండో-చీనాగవర్నరు క్యాంటునుకు బోవుచుండ, ఆతనిపై ఎవరో బాంబును వైచిరి. ముగ్గురు యూరపీయులు చనిపోయిరి. గవర్నరుకు హానిగలుగలేదు. బాంబు వేసినది చీనావ్యక్తి. ద్రోహి నదిలో దుబితీ చీకటిలో పారిపోయెను. ప్రెంచి కౌన్సిలువామహస్తము తెలిపాయెను.

బాల్ తడవేయు

ప్రజాసామ్రాజ్యము

(అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూన్ 21:— నేషనలు యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు 'ముందుకు చూడుడు' అను శీర్షికతో ఒక కర పత్రమును ప్రకటించిరి. అందు తమ సిద్ధాంతములను ఉద్దేశ్యములను మరల తెలియజేసిరి. భారతదేశము నుద్దేశించి ఇట్లు చెప్పిరి:— ఇంగ్లండుకును ఇండియాకును సంబంధము చాల అవసరము. రెండు దేశముగిది ఆత్మంతావసరము. బ్రిటిషు ప్రజలు క్రమముగ భారతీయులను స్వపరిపాలనమార్గమునకు గొనిపోవలెనను సిద్ధాంతమును అంగీకరించితిమి. సామ్రాజ్యాం త్యంతమును స్వపరిపాలన మార్గమునకు గొనిపోవలెను. భారత దేశము ఇంగ్లండు విడిపోవుటకు జేయు ప్రయత్నములను యూనియన్ ప్రజలు తీవ్రముగ నిరోధమును జూపెదరు. భారతీయుల ప్రభుత్వ ప్రకారములను సామర్థ్యమునకు తగునటుల సంస్కరణములను, రాజకీయసత్వములను క్రమముగ ఇచ్చువలెను. అంతియగాని ఎక్కువగ నీయరాదు. భారతీయులు పట్టుకు సర్వీసు ఉద్యోగులకు తోడ్పడవలెను. వారు తనిజ వారి సహకారము లేనిదే భారతదేశము రాజకీయాభ్యుదయమును గాంచలేదు. భారతదేశమును వెలుపలనుండి దండెత్తిన గాని ఇండియాలోనే రింగబాటు గల్గినపుడుగాని కాపాడుటకు పీలుండదు. ఇవియే యూనియన్ ప్రజల సిద్ధాంతములు. పిటిని విడువరు.

జపాను - అమెరికా సంబంధములు

అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త

టోక్యో, జూన్ 21:— అమెరికనుల ప్రత్యుత్తరము స్నేహ భావముతోడను సమద్దేశ్యముతోడనే ఇయ్యబడెననియు ప్రతి కలు అంగీకరించుచున్నవి గాని ఆ ప్రకటనను సిద్ధాంతమునే జూపుచున్నవనియు క్రియాశీలమును దాల్చువిషయము గాదనియు, నిరర్థకమనియు అనుచున్నవి. జపానువారి వాద మనకు ప్రత్యుత్తరము అమెరికను లేఖయందు లేదనుచున్నవి. క్రొత్తకాంగ్రెసు ఎన్నికలు అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరిగినతరువాత ఇంకొకటి అనుకూలము అవకాశము గలుగువరకు జపాను ఈ విషయమును వదలిపెట్ట దనుచున్నారు.

చిట్టగాంగు, జూన్ 20:— రెంగాలు అస్సాముపై త్వ భాటియాగ్రీమిరాస్త్రిమనుల మధ్య నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలనుండిరాకపోకలు సరిగా జరుగుచున్నవి ఒక చిట్టగాంగు సం దేశమువలన తెలియుచున్నది. (అ|| ప్రె||)

సాంధుహద్దు రాయలు మిలిటరీ కళాశాల

విజయమునకు అభ్యర్థులు

సిమ్లా, జూన్ 20:— ఈక్రిందివారు రాయలమిలిటరీ కళా శాలకు ప్రవేశపరీక్షయందు తీర్చులెరి. 1. కొండార ఫజలు సోధన్ 2. ప్రాణనాథరామారు 3. శోదండరు దేవయ్య బాపయ్య 4. శోదండరుసుబ్బయ్య తిమ్మయ్య 5. తారాసింగు 6. బ్రిజ్ భవానసింగుగార్లు.

సార్వభౌమునకు మహజర్లు

క్రొత్తసంబంధము ప్రకటించబడెను

సిమ్లా, జూన్ 20:— సార్వభౌమునకు భారతకార్య దర్శిని మెహరియలను, మహజర్లు అందుకొనుటనుగురించి యు సంపుటనుగురించియు భారత ప్రభుత్వము వారికి పిటిషనుల పెట్టుకొనుటనుగురించియు ప్రస్తుతమున్న నిబంధనలకు రద్దుజేసి క్రొత్తగానొనర్పబడిన నిబంధన లీవారముగ జేటులో ప్రకటించబడెను.

భారత ప్రభుత్వకానను 96 (బి) సెక్షన్ 2 వ సబ్ సెక్షన్ క్రింద భారతకార్యదర్శిచే నేర్పబడదన నిబంధనలగూడ ప్రకటించబడెను. వీనిలో కొన్ని ఇదివరకే ఆచరణలో నుంజె ను. మిగిలినవి, జూన్ 21వ తేదీనుండి ఆచరణలోనికి వచ్చును. (అ. ప్రె.)

తిమ్మరువాయువ; ఇంద్రియస్కలనము సరముల బలహీనము, అవయవములు చిక్కిపోవుట, పుండు మచ్చలు మొదలగువాటిని కుదుర్చు ఆమోఘమైర్లు జౌషధము

అజ్ఞానులు-పక్షపాతముగలవాకు మాత్రమే కారణములేకనే ఆయుర్వేద వైద్యమును నిందించుచున్నారు. అంగ్ల ఔషధములచే కుదురనివ్యాధులనేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిరువర్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురనివాసి యను, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము జార్జి టౌన్ ఆస్పీని యన్ వి.సి. నెం 72 రు గృహమునందుండు వండిలి స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారు నాకుండిన చిక్కు వ్యాధిని బాగుచేయుటవలన నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగితిది.

నేను 3 వ 18ములనుండి కీర్మకాపిచే బాధ పడుచుంటిని, నా కుడికాలు మిక్కిలి కృశించి యుండెను. నా ఎడమకన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. గ్రుడ్డు ఎత్తగానుండెను, దృష్టితగ్గెను, మరియు శుక్లముకూడ స్కలనమగుచుండెను. యివన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమందు చంకలకు ముందు భాగమందు పుండు సంబంధమైన మచ్చలుండెను. నేను వండితులవారివద్దకు చికిత్సకై వెళ్ళినప్పుడు నా దేహస్థితిపై ప్రకారముగాయుండెను. ఈ సం దర్భములో మరియుక విషయముకూడ తెలుపుచున్నాను.

నేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. న్యల్లు కాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే వండితులవారు నాకరినవ్యాధు లన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైన విషయము. వండితులవారికి భగవదనుగ్రహము గలను. వారి ఔషధములు విలువగలవియైనను మంచి గుణమిచ్చును. వండితులు నాకిచ్చిన నూతనశీవమునకై నేను వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. కాలు మ చికిత్సకి వచ్చెను. కీళ్లయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుడిరెను. జబ్బుచేసినకన్ను పూర్తిగా కుడిరెను. శుక్ల నవ్వుము నిలిచెను. పుండు సంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసిపోయెను. జబ్బుచే బాధపడుచున్న క్రజల నిమిత్తమై యీసంగతులను తెలుపుచున్నాను. జె. హెచ్. ఎడ్ మోండ్సు

90, శేవర్ మిల్లురోడ్డు, పెరబూరు. ప్రకటన నెం (88)

వెంకటగిరిటవున్

నిన్నటిదినమున (ఆనగా 17.6.24 తేదిన) ఆంధ్రప్రదేశ్ కలలో "స్వరాజ్యపు పతాకమును తగుల పెట్టుట, మహాత్మాగాంధీపరమను కాలిక్రిందత్రొక్కుట" అనువ్యాసమును పాతక మహాశయము గమనించుకొనుచును. దైవ్యాసమును "వెంకటగిరి స్వయంవిశేషి" వ్రాసియున్నాడు. వీరు వ్రాసినవ్యాసము యథార్థముకాదు. శుద్ధఅబద్ధము. వీరుపెట్టిన చరిత్రపెండ్ల రోడ్డు ప్రక్క నున్నది. అందువలన యెవరికిని యిబ్బందిలేదు. వీరు ప్రజలకు వాచాను తీరుటకు చరిత్రపెండ్లపట్టుట సంతోషమే గాని, దేవుని కాటంకముగా వీరు బ్రహ్మాత్మవక్తలమున రోడ్డున కడ్డముగా గుడ్డచేరికలలోగ్నమును కట్టవమున్ను, దానిని విప్పవము తేదని కాధి చేయవమున్ను, చూడ ప్రజలకు అసంతృప్తిని కలుగజేసినది. కాంగ్రెసు సభ్యులగు కటికనేని వేంకట్రామాచార్యగారు దగ్గరుండి శ్రీ స్వామివారి ఉత్సవమునకు ఆటంకము కలిగించు ఆగమ శాస్త్రవిరుద్ధకార్యములను ఆచరించిరి. ఇది శాస్త్రవిరుద్ధమేకాక, ప్రజాభీష్టమునకు దూరము. కాంగ్రెసువారి ఆచరణ విరుద్ధము. ఈతొర్నము కట్టినందువలన తేని పాని అల్లరులున్ను, పోలీసువారి ఆంక్షనమున్ను, ప్రజలకు కోడమున్ను కాంగ్రెసునందు భక్తివిహీనతయు, కలుగుటయే గాక సహాయనిరాకరణమునగా అల్లరు లాచరించుటయేయని ప్రజలకు అర్థమగుచుండెను. వీరు కట్టిన తొర్నమునకు మధ్య భాగమున "ఆంధ్రులు గాంధీభూజానిధికి లక్షరూపాయలు దయచేయుడు" అను అడ్వర్టైజ్మెంటుకాగితమును అతికించి యుండిరి. ఈతొర్నము స్వామివారి ఉత్సవమునకు ఆటంకము వియు, స్వామివారు వేంచేపు అయిన తరువాత కట్టుకొనుటకు మా కేలాటి ఆక్షేపణలేదనియు, దేవాలయపుపెత్తనదారులు న్ను, దైవభక్తిగలిన ప్రజలున్ను వేడుకొనగా, ఇదిదేవుడు గాడనియు లోపపు బొమ్మలనియు, వీటికి మ్రొక్కుట బుద్ధి హీనతయనియు, మరియు నేకమైన దుస్సహృషులను మాట్లాడుచు విగ్రహారాధనలను మామూలునొప్పించిరి. మీకు దేవుడుగాకపోయినను మాకు దేవుడే కనుక దయయుంచి తొర్నమును విప్పిస్వామివారిని పోషియవలసినదని యావస్యండి వేడుకొని నను నిరాకరించిరి. వీరిచేష్టలు సమంజసమైనవి కావనియు, దుర్మార్గులను, విగుర్ణభావమునున్ను, నూచించు యిట్టి నీచకార్యము కాంగ్రెసువారు సమర్థించినచేరి దేవాలయ పెత్తనదారులు తొర్నమునువిప్పి, ప్రక్కన జాగ్రత్తగా పెట్టి, అరగంబువైగా నిలిచియుండిన, స్వామివారిని వేంచేపుచేయించిరి. అందుపై దుర్మార్గులను మాటలు మాట్లాడుచు మరలగట్టిరి. మరు దినము ఉత్సవమునకు ఆటంకముగుటచే మరలవిప్పిరి. మరలగట్టిరి. అంతట పోలీసువారు వీరి అక్రమమును చూచి విరోధమును జూ

పెడరా? మహాత్ము డిట్టినదపుపనులు చేయవలెనా? అని వారిని మందలించి, కట్టుకొడవని గట్టిగా వుత్తర్వచేసిరి. దీనిని విప్పినప్పుడు స్వామివారిని వేసియుండు, దివిటీలపైబడి, ఒక చిన్నపేలిక కాలినదని కొంతమంది చెప్పిరి. ఇది చేతత చేసిన పనికాదు. కాంగ్రెసువారిచే 15.6.24 తేదిన స్థాపించబడి రాజ పీఠిలో ప్రకాశమానముగా నేటికిని యెగురులాడుచుండు స్వరాజ్యపతాకమును యెవరును ముట్టియుండలేదు. మహాత్ముని పతనముగాని, మరియేపతనములను గాని కాలిలో త్రొక్కినది శుద్ధ అబద్ధము. అట్టిచందాలురు యాయారనే తేరని చెప్పవచ్చును. కాగితమును త్రొక్కుటే పాపమని భావించు భారతీయులు, రూపమును యేర్పరచియుండు పటమును త్రొక్కిరన్న, వ్రాసినవారే త్రొక్కివలెను గాని, అట్లుచేసినవారు మాయూర ఇంకెవ్వరును లేరు. శ్రీవేంకటగిరి రాజాగారిపైనుండు ప్రజలభక్తికిని, యేవిధముననైనను తొలగింప సంకల్పించువారి వ్రాతలనుచూచి పాతక మహాశయము భ్రమపడకుండురని నేనీ నిజవృత్తాంతమును విన్నవించు చున్నాను.

పురవాస.

* * * * *

కడచిన సంవత్సరము శ్రీమంత దేశబంధు వాసుగారు వేంకటగిరి మీదుగా వెళ్లుచున్న సమయములో, వారు యిచ్చుట దిగుదురని ఆభిప్రాయపడి, వారిని సన్మానించుటగాను కాంగ్రెసు సంఘమువారు, గ్రామములో కట్టించిన, ఆహ్వాన పత్రములతోకూడిన తోరణముల క్రిందుగా, దైవోత్సవము పోకూడవని, ఎట్టువారు అడ్డుచెప్పగా దైవోత్సవపత్రములకు విరుద్ధముగా పోవుట కిష్టములేక కాంగ్రెసువారు అట్లే తోరణములు తీసివేసిరి. పిమ్మట "ఆరోగ్యవారము"లో కట్టిన చక్రవర్తిగారి పటములలో యూనియన్ జాకు జెండాలు, మొదలగునవానితోకూడిన తోరణములక్రిందుగా దేవుని ఉత్సవము నిరాక్షేపణగా పోనిచ్చుటచూచి, కాంగ్రెసు సంఘమువారు జండాలు తోరణములకు అభ్యంతరము లేదనకొని, గ్రామముందు "జాతీయ జండా"తో చేసిన తోరణముల సమీప లేక, బలాత్కారముగా యెట్టేయవారు తోరణముల పీకి వేయించిరి.

ఇందువలన తలపలసిన విషయము, ఎట్టువారు యుద్ధోగస్థులు కేవలము కాంగ్రెసువారు పూనిన పనికి అడ్డు తగులుటకాని, మతవిషయములలో యోచించుట లేదు.

క. కళ్యాణరావు

(ఇంతటితో ఈచర్చవిరమింపబడును. ఆం|| ప|| స||)

చెన్నపురి జజ్జుధరలు

జూన్ 21-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దసయలు బా 1-కి రు 85.00	మొదలు 45.000	వరకు
బియ్యము బస్తా	రూ దిలు.	వరకు
కుసుమ తెహావి ,, రు 45 x 100	18.000	14.000
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	16.800	17.000
డిల్లీవి ,, డిటా 45 x 100	16.800	17.000
రాగులు రా. 164 x 100	8.12.0	9.00.0
నవ్వులు ,, ,,	24.000	26.000

(2) వస్తు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.000	రు 12.000
నెయ్యము ,, డిటా ,,	10.12.0	11.8.0
పెసలు ,, డిటా ,,	10.12.0	11.4.0
మినుములు ,, డిటా ,,	12.8.0	18.12.0
ఉలవలు రు 164 ,,	9.4.0	10.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 160.000	170.000
నెయ్యము 1-కి	,, 14.000	26.000
కొండాపురం వరుసెనకపప్పుబా 1-కి	,, 60.000	62.000
యితిర ప్రశేషము ,, ,,	55.000	58.000
వరుసెనకనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 142 మి.కా.నూనె 185	
అమడము నూనె బా 1-కి	రు 165.000	170.000

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి	రు 210.000	215.000
కూరిపనుపు ,,	రు 160.000	165.000
మిరపకాయలు (గుంటూరివి)బా 1-కి	రు 80.000	112.000
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి	రు 45, 50	
కాశవాస్తీ పాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	రు 85.000	80.000
చింతపండు బా 1-కి	రు 26.000	42.000

(5) ఇనుము

పట్టులు రఖం బా 1-కి	రు 88.000	40.000
చదరం ,,	87.000	41.000
రవుండు ,,	87.000	42.000

(6) లోహములు

కెండి 100 తులంకు	రు 78.000	84.000
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25.6.0	25.8.0
నవరస 1-కి		16.8.0
చెత్తడి బా 1-కి	రు 296.000	298.000
రాగి డిటా	రు 840.000	845.000
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 48.4.0	48.10.0

(7) రంగులు చిల్లరైను

అశ్వకృష్ణడు 20 డిగ్రీలు	రు 92.000	
పొట్టి కృష్ణడు డిటా	డిటా	
సింహం డిటా	డిటా	
4 గుర్రం డిటా	రు 86.000	

OM THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY Life and Marriage Assurance Company, Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs 5,000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:-

Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

భృంగామలకతైలము

వేసవికాలములో ఎండబాధ తెలియకుండ చేయును. సకలరోగోగములను, నేత్రరోగములను నివారించును. 6 బొమ్మలుండి 1-కి ధర రు 1-4-0 అన్ని బొమ్మలకు ప్యాకింగుబాష్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

విషాచినివారిణియనుకలరామండు

భ్యాతసించి యున్నది. సాధారణముగ గలిగి అన్ని విధములగు విరేచన వ్యాధులయందును కుటుంబోపధముగా వాడతగియున్నది. రు 1-కి రు 1-4-0 అన్ని బొమ్మలకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కోరువానికి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాలిటానునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0 లు స్వస్థి అనాలు)

తెలుగులభము! (పోస్తుఖర్చుకలక్షము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యము కలిగిడి నైత్యకాకల

మాత్రలు దివ్యావృత్తము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు,

అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

కేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్ప

లను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు

దేవును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పలను వెంటనే

మాన్యును. యిందు ఆ నేకవిషములు చేరివి. అనుభవము

గల బొమ్మలకుచేతను పరమసాంస్కృతిక యని చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరువాత:-

ఆయుర్వేద వైద్యునిలయం,

పోస్తు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కాకినాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

శ్రీ మద్మాతా అన్నపూర్ణయ్యగారికి స్వాగతము

జూన్ 20:— రాజమహేంద్రవరము నాస్థలమున, కాంగ్రెసు పత్రికా ప్రధాన సంపాదకులు ను, (స్థాపకులు) శ్రీమత్కృష్ణయ్యగారి కార్యమునకు గుర్తింపుగా ముద్రలు బిరుదించి యిటీవలే విడుదలయిన శ్రీ అన్నపూర్ణయ్యగారు కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసువారి యాధ్యక్షమున జేసిన 20 గంట బుధవారము కుర్చీకాపుకము మెయిలులో విచ్చేసిరి. గారు కొంతకాలం యిక్కడనుండి, కొంతకాలం ఉత్తరముగానీ యున్నాడు. ఆసామంత్రము వారి గౌరవార్థము బహిష్కరింపబడినది.

శ్రీమత్ బులము సాంబమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమున ఆక్షేపములు సభ్యుల కెఱపించిరి. ఫిర్యాద వాదములను సమాధానములును శ్రీ కృష్ణయ్యగారు వెంటనే సుబ్రహ్మణ్య కృష్ణారావుగారు అన్నపూర్ణయ్యగారు విశ్వాధీశ్వరలో చేసినవర్తము వారికి అప్పటినుండియే యున్న జేతకట్టి ఉత్తరమును ద్వైతము మధ్య గురిగలముల గూర్చి విమర్శనా నోకలు గంటకాలము సభ్యులపర్యాయము చేసిరి. పిమ్మట శ్రీ గారుచంద్రుని కంటకులును అన్నపూర్ణయ్యగారు తనకు పరియ్యలు కావచ్చును, వారితో మోపబడిన సేరమునందలి ప్రశ్న కేంద్రము ననుసరించి ఆక్షేప భారములను పరిచయములుగా నుత్తరమును భాగ్య పరిచయములనును తెచ్చి ప్రశ్నార్థము - ప్రభుత్వవిధానము అను వానిపై ప్రేరణ విచారణ సందర్భమున నుడిచిన వాక్యముల విడుదలచిరి. అటుపిమ్మట శ్రీ అమితపు సాంబమూర్తిగారు హిందీలో నువ్వనింపిరి.

తర్వాత శ్రీ మొదటిగంటి తిరుమలరావుగారు కాంగ్రెసు పత్రికా నిర్వహణముగూర్చి తెల్పిరి, ఆపత్రికను ద్వారా పత్రికాచేసిన వారికి కుతూహలముగా నున్నదిగాని కాకినాడపురవాసు తెల్లరు తగిన సాయము చేయదురని నమ్మకమున్న దనియు నుడిచిరి.

అంత శ్రీ అన్నపూర్ణయ్యగారు లేచి తాను తన జీవితమున చాలకాలము కాకినాడలోనే గడపినందున కాకినాడ వాడనేయనియు, తాను పత్రికాచేసినదానికా కాకినాడవారును ఎక్కువ సాయమునర్పించియు అందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడననియు ఇకపైనను ఆట్టిసాయమునర్పించి సంపూర్ణవిశ్వాసము కలవనియు నుడిచిరి.

తరువాత అధ్యక్షులవారి క్రిందివాక్యములతో సభ ముగించిరి. “నాకును ఒకపత్రిక పెట్టవలయునని ఎన్నోరోజులనుండి యొక అభిలాషయుండెను. జైలునందు స్థిరముకొంటిని. కాని వైఫల్యవశనవల్ల ఒకటి ‘కాంగ్రెసు’ ఉండుటచే పోటి లేకుంటే నిట్టిదియు, ఆ అభిప్రాయముతో శ్రీమంత్కృష్ణయ్యగారు ముద్రాచయము కొనినారు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసుపత్రికను కాకినాడకు తెచ్చిన జేతము దానంత్రము అనగాయు లేకుండ కాకినాడ ముద్రాచయముగూర్చి అన్వేషించగలవని శ్రీ రంగయ్యగారి తీవ్రమైన సేవచేసినందున, అది ద్వారా పత్రికాకాగితమును గూడ చేయవచ్చును. నేను నన్న సాయము చేసెదను.”

అంత అధ్యక్షులవారు శ్రీమద్మాతా అన్నపూర్ణయ్యగారికి సభ్యులకు నందకములతో సభ సమాప్తి జేసెను.

మహాభుగంసంహితా

ఇది గొప్పనాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రమున నకులగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని మాత్రం పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము.

- జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0
- శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0
- అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0
- పోటీజీ .... రు 0-4-0
- మొత్తం ..... రు 2-4-0 అగును.
- అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుదుము.

ఆకర్షణ వెంకటేశ్వర శ్రీ, గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు (గోదావరిజిల్లా)

కృష్ణాపత్రిక

ది|| బ|| తిక్కాని బాలాజీరావునాయుడుగారు

ఈ కేసు 19 వ తేదీ 11 గంటలకు బందరు ఆశిషనల్ జిల్లామేజిస్ట్రేటు న్యాయాం వి. సి. యన్ గారివద్ద విచారణ తిరిగి ప్రారంభమయినది. ఫిర్యాది పక్షమున ఇమ్మానేని కృష్ణారావు నాయుడుగారు (పియూ) జి. డి. సామయ్యగారు ప్లీడర్లుగా నుండిరి.

ముద్రాయపక్షమున నారాజాసి రామారావుగారు, సి. వి. రామచారిగారు, కోపల్లె మాధవరావుగారు వుండిరి. ఫిర్యాది క్రాసుపక్షము యుండుటచేత చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి.

ప్రభుత్వమున మేజిస్ట్రేటుగారు ఫిర్యాది వాక్యాలము దీసికొని స్వయముగా క్రాసుపక్షము జేసిరి. అందు ఫిర్యాది తనకు పరమపుష్టముగా నెంచిన భాగముల నెట్లు పరమపుష్టముతో నిరూపింపవలసినదని కోరిరి.

ఫిర్యాది:—వ్యాసములో ‘ప్రాకే’ అనుమాట సమర్థత లేకపోవుటచేత మామూలుగా గాఢ నిరీక్షలు పడి పైకి వచ్చితి నను నీచార్జమును నూచించుచున్నాను.

రామచారిగారు:—ఇంగ్లీషులో క్రిప్ అను పదముకు ‘క్లెంట్’ అని అర్థము చెప్పవచ్చును.

కృష్ణారావు నాయుడుగారు:—ఆ అర్థము చెప్పటకు కలుగలేదు. డిస్సెన్స్ తెప్పించి చూచిన నిజము తెలియగలదు. అంతట వ్రాసిన నిఘంటువు తెప్పించి చూచిరి. అందు క్లెయింబు అను అర్థము కూడ వ్రాయబడి యుండెను.

కృ. నాయుడుగారు:—దీనిని గభర్న మెంటు క్రాస్స్ లేటరుకు వ్రాసి తెప్పించెద మని చెప్పిరి.

మేజి: ఇది అనవసరము. నాకు తెలుగు తెలియును. ఆకర్షణములో నింద యేమియులేదు.

ఫిర్యాది:—“నీ కారణముచేతనే నిలుపుకొనలేకపోయిరి” అని వ్రాసినది సహితము నాకు అగౌరవము కలిగించుచున్నది. నాయొక్క అసమర్థతయో, అక్రమ వర్తనమో యనుభాగ ముందు గలదు.

మేజి:—భేదాభిప్రాయముచేత నని కూడ అభిప్రాయ పడవచ్చును గదా!

రామారాయణంగారికి “ముప్పదివేలు ఋణమిచ్చి అని” వ్రాయబడిన దాలో కొంతవఱకు నింద యుండినప్పటికి పత్రికా సంపాదకులకు లాప్రకారము కొంత స్వాతంత్ర్యము గలదు గనుక దానిక్రింద త్రోసివేయవచ్చునని మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పిరి. మోటారులోని కొనుట విషయములో వ్యాసములో వ్రాయబడిన సంగతులు కొక్కునూట్టి అసత్యములుగా గనుపించుటలేదని రిజిస్ట్రారు ఫిర్యాదిని ప్రశ్నించిరి. ఏప్రశ్నకు తగిన సమాధానము చెప్పజాలక నిలుచునై మేజిస్ట్రేటుగారు సత్యమని చెప్పినమాటను ఫిర్యాది బహుకొనవలసివచ్చెను. తనకు టన్నుల లాంటి వోట్లతో 4½ టన్నులు యెట్లు లాగగలవని యెంచితిరని యడుగగా నేను తగిన సమాధానము నాయుడు గారు చెప్పజాలకపోయిరి. నంతెనలు మోతుజాలని చెప్పగ్న మేజిస్ట్రేటుగారు నవ్విరి. మోటారు స్ప్రింగులక్రింద బోర్డు రూ 200. యిట్లు చెప్పవలసివచ్చుట మోటారు మంచివికావని నూచించుట లేదా సామ్యు ఎప్పుడు చెల్లించినను బోర్డు మం జూరుచేసిన 80000 లకు మించి 37 వేలమైతే గూర్చి ఖరీదు చేసినమాట నా ప్రసమే గదా! ఈ మొదలగు కొన్ని ప్రశ్నలను ఇకపూర్వముగా నేని వ్యాసములో వ్రాయబడిన సంగతు లన్నియు సత్యములని ఫిర్యాదిచేత బహుమతమొందిరి.

సామ్యుయ్యగారు:—ఈ వ్యాసము వ్రాయుటలో ముద్రాయ యుద్దేశ మేమి?

ఫిర్యాది:—ఎన్నికలలో నన్ను ఓడించుటకే.

మేజి:—నిజముగా ఆదియే లేనియెడల ఆ వ్యాసము యొక్క ప్రయోజనమే లేదు. అది తప్పు గాదు.

పిమ్మట మేజిస్ట్రేటుగారు వ్యాసము, రికార్డు పరిశీలించినపిమ్మట, అందు డిఫమేషను ఏమి గనుపించుటలేదనియు, తాను సమాధానముతో చెప్పుచుంటినియు ఇంకను కేసు సాగించుట అవసరమని చెప్పిరి. ఒకవేళ ఫిర్యాది తనతోనేకేభవింపక తగినకారణములనువనియించి కేసు సాగించునో తన అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసివచ్చునో అట్లుచేయుటకు ఆధ్యంతరము లేదనియు, ఫిర్యాది క్రాసుపక్షము లేకుండ తప్పించుచుంటి ననియు, అట్లు చేసిననో అపరాధములగు విషయములనేకములు బయటపడవలసి వచ్చుననియు, అది ఫిర్యాదికి తగినపనికాదని యు హిపోపదేశముచేసిరి. అంతట ఫిర్యాదియు, వారిప్లీడర్లును

బయటకువెళ్లి సంప్రతించుకొనివచ్చి కోర్టువారి అభిప్రాయ ప్రకారము చేయవచ్చునని చెప్పిరి. అంతట మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్రాయని డిక్లార్జి చేసినామని చెప్పిరి.

రెండవ కేసు

ఈరెండవకేసు కృష్ణారావుగారిమీదను ప్రకాశకుడయిన చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావుగారిమీదను తీసికొనిరాబడి నది. ఈకేసులో ముఖ్యభాగమేమనగా: ఎన్నికల యందో శనలో మాగంటి సీతయ్యగారు పనుమట్టుమీటింగులో బాలాజీరావునాయుడుగారు ‘విషవృక్షమువలె’ పెరుగుచున్న కమ్యుకులమును ప్రేక్షతో పెకలించివేయవలెనని సర్ కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారికో లేక రామారాయంగారికో ఉత్తరము వ్రాసినారని చెప్పినమాట పత్రికలో ప్రచురించి తనకు గౌరవహాని చేసినారని బాలాజీరావు నాయుడుగారి కేసు. ఈకేసు తీసివేసికొనిన బాగుండునని మేజిస్ట్రేటుగారు చెప్పిరి. ఫిర్యాది ప్లీడరుగారు: కోర్టువారు కేసు కొట్టివేయ వచ్చును గాని తాము కేసు తీసివేసికొనమని చెప్పిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు తా మాప్రకారము ఫిర్యాది డిఫా డిషన్ పుచ్చుకొనకుండ కొట్టివేయుటకు చిలువేదనిచెప్పి ఫిర్యాది నిష్పించి, వై న అ ను న ది ం చి న భాగ ములో ఆ గౌరవమును నిరూపింపవలసినదని కోరిరి. అంతట నాయుడుగారు తాను ఆకీర్తిగా నుత్తరమువ్రాయ లేననియు, కమ్యుకులమును తాను నశింపజేయ నుద్దేశింప నెంచి నానని ప్రకటించుట తప్పనియుచెప్పి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేస లము నాశముచేయుటయని అర్థము చెప్పవసరములేను, పైకి రాకుండ అంచితములుయని అర్థముచెప్పవచ్చును అనిచెప్పిరి.

ఫి. ప్లీడరు:—అర్థము ప్రకటించినారు.

మేజి:—అబద్ధమయినను, దానిలోగల డిఫమేషన్ యేమి?

ఫి. ప్లీడరు:—అట్టిగాను ప్రజాప్రతినిధిగ ఉండకగదా అని ఉద్దేశము.

మేజి:—దీనిలో తగడనుభావము లేదు. ఉండకూడ దను భావముండవచ్చును.

అంతట కేసు సాగించుటకు ఫిర్యాదిపక్షమున ఉద్దేశ మున్నటుల కనుపించలేదు. అంతట మేజిస్ట్రేటుగారు ఇద్దరు ముద్రాయలను మరలివేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఈకేసులురెండును ఈప్రకారముగా కొట్టివేయబడుట మిక్కిలివిచారించవలయున్నది. ఏలయన నింతవరకు నెంతటి గంభీరగోళముయినను నిజమేమోబయలుపడలేదు. జిల్లాబోర్డువారు ఎన్నరిచిన ఉపసంఘమునహితము విధివిధులనుగ ప్రవర్తించి ప్రజావిశ్వాసమునుగోల్పోయినది. ఈ కేసులోవైనను పత్రికాశిపతులకు సనన్దముయినను, శిశువశేనను సత్యము బయల్పడునెమోయనిన నదియు జరుగలేదు. ఫిర్యాది క్రాసుపక్షయే జరుగకుండ కేసునుగెనినది. రాజకీయములను ప్రజాపక్షములు నున్న పత్రికలయొక్క భావ మెట్టివో నడుచుట బాగుగ గ్రహింపవలెను. ప్రభుత్వమును అధికారులను నిమగ్నించి ప్రజాను నుగ్గుముగ పరిసాలన సాగునట్లుచేయవలసికావలెనై ప్రతికలపై గలదు. ఈభాగ్యత యెంతటి భారముయినో, యెట్టికష్టములతో కూడుకొనియున్నదో గ్రహించుము. కోర్టుకువెళ్లి దిక్కుపెట్టుకొనుటకు కృష్ణాపత్రికాశిపతులకు ఇప్పుడులేక పోయినను ప్రజలకునిజానిజములు తెలియగలమటను వారు అందుకు పూను కొనవలసివచ్చెను. అనవసరమయిన వ్యయప్రమాసములు లేకుండ నింతటితో వైన నీకేసు సమాప్తి జెందుట సంతోషకరము.

(పురవాసి)

రత్న పురుషలేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముకలుగజేయు అద్భుతరే వ్యాము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పొరదోలు ననిఅనేకులు-కొనియాడుచున్నారు. ఈరేవ్యామువల్ల మేవా మువల్ల వచ్చిన దగ్ధమొదలగు రోగములు మూల్రోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బి రు 8.4-0 లు.

శగలేహ్యం:—ఏబారితగలవైనను తప్పకకుదుర్చున పథ్యములేను. డబ్బి రు 1-8-0 లు.

అయుర్యేదవైద్య అంగర కేంకటాచార్యులు అందుకన్న, ప్రోఫెసురులు, పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

నిరుద్యోగము

నిరుద్యోగులకు భృతిసేర్పరచుట

IV

రంగనాయకులు డి.ఎ.పి ఆర్కుపర్లు సి యస్.డబ్ల్యు.

క్రిందవ్యాసమునందు హాల్దుకాణముల నెట్లెర్పరచ నాయనో, వానివలన కల్గులాభము తెల్పియో, దాని సేర్పరచ వలసిన యవసర మెద్దియో యనువిషయముల విచారించితిమి. ఈవ్యాసమునందు, నిరుద్యోగులైన నిర్వాహ్యుల కెట్టి భృతి, నేవధిముగ సేర్పరచి, మాన ప్రధము ద్వితీయ వ్యాసములందు తెలుపబడిన కష్టములనుండి వారి రక్షింపవలయునో విచారించ గణంపము.

ప్రజల మేలుగొని ప్రభుత్వము, సంఘమునకు, నిరు ద్యోగులకు సుఖముకల్గించి, కష్టనివారణ జేయుటకు, రెండు మార్గములు కలవు. ఒకటి 'నిరుద్యోగులకు' ఉద్యోగరహితులై నంతకాలము నీవనాధారముకై కొంతభత్యము నొసంగుట. రెండు నిరుద్యోగులకు ఆధికపని గల్గించి, వారి కుద్యోగమిచ్చి భత్యమునవలయు లేకుండునట్లు సుఖము గల్గించుట ఎటుల నధిక పని గల్గించుట యను ప్రశ్నను, పై వ్యాసమునందు విచారితము. అంతవఱకు ఆధిక పని సేర్పరచుట సాధ్యమగుచున్నట్లు లంగీకరిం తము. ప్రస్తుతము ఆధికపని సేర్పరచుట మంచిదా, భత్యమిచ్చుట మంచిదాయన వివాదమునందు కొంత జోక్యము గల్గించుకొంద ము. ఏది మిలకన యను ప్రశ్నకు అధికపని సేర్పరచుటను గూర్చియు, దానికుండు కష్టనిష్ఠుములగూర్చియు విచారిం చునరకు, సమాధానమిచ్చుట సాధ్యముకాదు. ఇచ్చట పనివారి సుఖముకై, ఏవద్దలి మంచినను ప్రశ్నకై సమాధాన మిచ్చుట సాధ్యము.

ఈ ప్రశ్నను, మన శీత్రాజులు, బ్రాహ్మణ పాఠశాలలు, లెవెరక విచ్చగాండ్రకు పెట్టుచో, ఆలోచింపకయే, చిరు నగవుతో, లేకేపూర్వముతో, అధికపని గల్గించుటకంటె నిరుద్యోగులైన వారికి భత్యమిచ్చుట మేలని చెప్పెదరు. శీత్రుల జెల్లింపు వైకు నీ ప్రశ్నకు సమాధానము గోరుచో, నిరుద్యో గులకు భత్యము జెల్లింపుటకంటె, అధికపని సేర్పరచుట నాన్యమని పలుకును. కృషిని ప్రేమించుచు, స్వాత్యభిమాన ము కల్గి న్యాయవ్యవస్థను జీవితాధారము భోజనము సంపా దింప నిచ్చుట పనివారి ఆధికపనినే కోరెదరు. సాంఘిక సౌభాగ్యముగోరు, సంఘసేవములు, ఐశ్వర్యాభివృద్ధి గోరు అధిక కార్యక్రమాలు అధికపని సేర్పరచుటయే యుత్తమ మని గట్టిగ నక్కాజింతురు. పిరందరి వివిధాభిప్రాయముల నన్నిటి నిచ్చట విచారించుటకు కలుగెను. కాని, కొంతవరకు, ఆలోచించుట లగవు. ప్రభుత్వమున విచ్చగాండ్రకు సమాధానమిత్తము. సోమరు లను దొరలకు, ఆత్మాభిమానములేని నీచులకు, సోమరతనము తత్వమునం దిమిడించుకొనిన నిర్వాహ్యులకు, పనిచేయుటకంటె, భత్యము గొందుట, నిరుద్యోగులై యుండుట మేలుగా కన్ప డును. నిజమే వైకుకు పనిచేయు జెల్లింపు ప్రజలకు, తగినం తపనిలేని సమయవాండు, ఇట్టి దుర్వాహ్యులసంఖ్య హెచ్చును ననియు, అంత పిరందరికి భత్యము జెల్లింపవలసి వచ్చుననియు తద్వారా సంఘము దివాళాతీయవలసివచ్చునని భయము కలుగ వచ్చు. కాని, పై వ్యాసమునందు తెల్పినట్లు, హాల్దుకాణ ముల సేర్పరచుచో, ఉన్న పని యంతయు పూర్తిచేయుటకు పనివారి సేర్పరచి, మిగిలినపనివారికి భత్యము జెల్లింపవలసి వచ్చునన, ఆభయము కలుగవలసిన యవసరములేదు. తరు నాన. సోమరతనము గోరు వ్యాసములకు భత్యమిచ్చుటకు ముందు రెండువ వ్యాసమునందు తెల్పినట్లు పరీక్షకై కనపని యేర్ప రచుచో, తక్కింపుకొనుట లేక సాధ్యముగాదు. తుదకు ఇన్ని జేసినను, జేతను దానిద్రవ్యసంపై యున్నప్పుడు, పనిచేయు వారికంటె నిరుద్యోగులైనవారి సంఖ్య హెచ్చునని భయపడు వారికి వచ్చు వ్యాసమునందు సమాధాన మిత్తము. ఇక సంఘసేవ ఘట, అధికకార్యక్రమాల విషయము విచారితము. ఒకటి, నిరు ద్యోగులై యధికకాలము భత్యము జొందుచుండుచో పనివారికి కల్గుదుకాణములు, చీట్లాటలు జూపములు, తగవులాటలు చిందు లు నెవములు, కొలుపుల తండనాలు, మురికి నీటిలో చెల్లాటలు బూతుల పంచాంగములందు జోక్యము బుచ్చుకొనుటకు ఎవరులు కల్గుటయేకాక, వానియందు రుచికల్లులయు, వాని ద్వారా చెడ్డ యలవాటులందు ప్రీతి గనుటయు, అంత వైతిక జీవనమునందు రుచిపొవుటయు క్రమముగా యాత్మాభిమాన ము గోల్పోయి, వృద్ధిని బొందువలసిన యగత్యము మరచి,

కుటుంబముఖముల రోసి, లంబల సుఖముగోరి, తక్కువజాతి పనులజేయు యభిలాష; అలవాటు పనివారి సేర్పరచుననియు, అటుల మనవిచ్చగాండ్రయమునండు జరుగుచుండుటనుదినము జూచుచున్నారమనియు, పనివారిలెత్తము సోమరతనముయొ క్క ఫలితములు, బిచ్చగాండ్రుబుద్ధి నెరిగిన సాంఘికసేవములు పలుకుదురు. అట్లకొలదిగానున్న మనవిచ్చగాండ్ర యభిగతి గమనించినవారు, వారిజీవితవిధ మెటుల, ఇతరప్రజల దృక్ప థము నెటుల ఏమి యాబిచ్చగాండ్రందరు భార్యాబిడ్డలతో సుఖముగ నుండుటలేదా, యేల యిట్లు కష్టపడవలయు మనము ఎవరుతినుటకు మనము చచ్చినపిమ్మ టాదిగాగల వాక్యముల ద్వారా తప్పునుదారలకు, నిరాశ, తృప్తిపూర్వములకు త్రిప్పు చున్నదో యాలోచించువారలకు పై సాంఘిక సేవములు జెప్ప దానియందున్న సత్యము కన్పట్టును. తరువాతి, వైతిక సుఖము గోరు పనప్రజలకు, ఆత్మకల్యాణ ప్రేమలకు మనప్రజలకు, ఆధ్యాత్మికవిషయముల ప్రేమించు వనప్రజలకు, దుష్టాచరి మిరెడ్డిగారి శృంగీలుడు' కున్న కృషియందున్న ప్రేమ, పని చేయుటలో నాతినికి కల్గుచున్న యానందము, తనభర్తయు కా యకష్టముద్వారా నెత్తివేల్చినన్న యాత్మసంతృప్తి తీర్చిగ నర్థ మగుననియు, ప్రేమపూర్వకవిషయమనియు విదితము. అట్టి యెడ, సోమరగానుండుచో పైని లైతుకు కల్గుచున్న సుఖములు మృగ్యముననియు, మనస్సంతృప్తి లేక, దాద్ర్యబుద్ధి లలవడి, వైతిక జీవనము నాశనముననియు తెల్లము. కాన, ఎన్నికష్ట ములు పడియైన అధికపని సేర్పరచి, ప్రజల కుద్యోగముగల్గించి వారికి పనిసేర్పరచుటకు దేశముకు లాభము గల్గించుటకు, ప్రజ లభివృద్ధిచేయుటకు, బ్రాత్యవలకు యాత్మసుఖము శాంతిగల్గిం చుట కు ప్రేమాత్మమమే కార్యమని కన్పడుచున్నదిగదా! ఇక యాధికకార్యక్రమాల గూర్చి చూతము. ప్రతిపనివారికి, తాను చేయు కార్యమునందు ఎడతెగక యుద్యోగమున్న నే, కార్య ప్రజ్ఞతకల్గుటకు సాధ్యమనియు, పాడగాపాడగా పాటుకుడు ను అనుప్రజల సామెత నిజమనియు, వారుచెప్పెదరు. కాని నిరుద్యోగము కల్గుచో చేయుచున్న పని నాపుటయు, ఇంటినద్ద యితరచిల్ల రపనులజేసి, తిరిగి యుద్యోగము లభించినప్పుడు, వెనుకటివనిజేయ ప్రారంభించ, వెనుకనున్న చురుకుదనము లేక పోవుననియు, అంత మరల కొంతకాలమువరకు వెనుక నున్న చకచికి కల్గించుకొనుటకై ప్రయత్నము చేయవలసియుండు ననియు, ఇటుల పనివారందరిగూర్చి యాలోచింపుచో, దేశ మునకు వాణిజ్యమునకు మొ తముమీద కల్గునట్లు మింతింతయని చెప్ప పిలు లేదనియు, ఇతరదేశములతో బాటు పనువుల నిర్మించి నానాజాతీయవాణిజ్యమునందు జయప్రదముగా పోటీచేయ వలసినప్పుచో యీనట్లు మధికముగా కష్టము గల్గించుననియు, అధికకార్యక్రమాల చెప్పెదరు. అదినిజమే! ప్రస్తుతము మన పనులందు ప్రత్యేకముగ నేర్పినకులత యంతగా లేకపోవుటచే యీనట్లు మంతయధికముగా లేకున్నను, క్రమక్రమముగా వృద్ధి జొందుకొలది, ఈనట్లు మధికమగుచు, వాణిజ్యమునకు హానికల్గు నని యొప్పుకొనకలేవదు. కాన, వాణిజ్యాభివృద్ధికై, పనివారి సేర్పరచి, ననువులనాన్యముకై, నానాజాతీయవాణిజ్యపోటీ కై, ఎంతవరకు యెంతయధికముగ పనిసేర్పరచుట సాధ్యమో యంతయధికముగ జాత్యభివృద్ధి కలగజేయ సాధ్యమని కన్పడు చున్నది. అంతియేకాదు, అంతకంటె హెచ్చుగా లాభము కల్గును. ఏలనన, నిరుద్యోగులు హెచ్చుచున్న కొలది ఉద్యో గులు నిన్నులు లనచుండుటయు, పనివారిసంఘములు యజమా నులసంఘములు వీనిమధ్య సంఘర్షణ హెచ్చుచుండుటయు తద్వారా వాణిజ్య మాగుచుండుటయు కల్గును. మరియు నిరు ద్యోగులు హెచ్చుచున్న కొలది, అంతమంది హెచ్చుసంఖ్య ప్రజలు ఖర్చుపెట్టుటకు తక్కువగనము కల్గియుండుటచే, వారి కమ్మచున్న దుకాణదారు లందరికి తక్కువపని గల్గుచుండుటయు అంత వారిద్వారా, ననువుల చేయుపని వారికి తక్కువపని గల్గు టయు, అటుల నిరుద్యోగము హెచ్చుచుండుటయు, కష్టము లధికమగుటయు సంప్రాప్తమగును. 'నిరుద్యోగులు' తగ్గుచుండు చో, ఎంతమందికి క్రొత్తగా యుద్యోగము దొరికెనో యంత మంది, జీవితమునకు నలయువస్తువులపై యధికముగ ధనము ఖర్చి డుటయు, ఆగగవస్తువుల నమ్మకుకాణదారులు, వానిచేయు పనివారు, అధికపనిజొందుటయు, అంత నిరుద్యోగము మరింత హెచ్చుగా తగ్గుచుండుటయు కల్గును. కనుక యన్నివిధముల నధికపని సేర్పరచుటయే 'సాంఘికవిషయముల' పై పునఃసంక్షి జూచుచో, లాభమని తేలుచున్నది. ఇక నిచ్చట నిరుద్యోగు లైన వారికెటుల భత్యమియవలయునో యాలోచింతము.

క్రిందటి శతాబ్దపుచివర వత్సరములందు, జర్మనీదేశము నందు, హాల్దుకాణముల సేర్పరచిరి. ఈ శతాబ్దారంభమున, 1908 సంవత్సరమునందు, ఇంగ్లండునందు ఫెంటుమూలి దుకా ణపుపద్ధతుల ననుసరించి, ఫండనులో యేర్పరుపబడిన 'ఆపద

సంఘములు లేక Distress Committees' ను 'హాల్దుకా ము'లుగా మార్చిరి. ప్రధమమునందు కొన్ని వ్యాపారములందే వీని సేర్పరచి, వానికి గల్గిన జయము ననుసరించి క్రమముగా, అన్ని వృత్తులందు 'హాల్దుకాణముల' సేర్పరచిరి. ఒక్క వ్యవ సాయవృత్తికి మాత్ర మింతవరకు 'హాల్దుకాణములు' లేవు. 'ఫెంటుమూలి దుకాణపు' పద్ధతి ననుసరించి, ప్రాన్సు, ఇటలీ, స్విట్జర్లండు దేశమునందు హాల్దుకాణములు సేర్పరచిరి. కాని ఇంగ్లండు జర్మనీ, బెల్జియము దేశములందున్న హాల్దుకాణము లకు, ఇటలీ, ప్రాన్సు, స్విట్జర్లండునందున్న హాల్దుకాణముల కొక్క ప్రధానమైన భేదముకలదు. మొదటిమూడు దేశములందున్న హాల్దుకాణములు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వపుసంస్థలు, వానికి గు ఖర్చును దేశము భరించుచున్నది. ప్రతివ్యాపారము నందు, పూ ర్తిగా సర్వప్రదేశములందు, దేశకలంతులు నీడుకాణము లేర్ప గగనజేసవి. 'ఫెంటుమూలి' నవలంబించిన దేశములందు, స్థానిక గూఢలు, మ్యూనిసిపాలిటీలు, జిల్లాబోర్డులు, తమతమ యవసర ముల ననుసరించి, కొన్ని కొన్ని వృత్తులకుమాత్రము 'హాల్దుకా ణము' సేర్పరచిరి. అందువలన, ఏవ్యాపారమునందైనను, పూర్తిగా, దేశమందంతట 'ఈజుకాణములు'ండక పోవచ్చు. కొన్ని జిల్లాలు, పట్టణములందనలే యొక్కతై నను దుకాణములు లేకపోవచ్చును. ఈదుకాణములు, ప్రభుత్వసంస్థలు కాక స్థానిక ప్రభుత్వసంస్థలై యుండుట ప్రత్యేకప్రదేశముల వరకే యవి పనిచేయుచుండుట గమనింపవలసి. ఇందువలన, పనివారికి తగిన నర లాభము కలుగకపోవుటయు, దేశమందంతట, ఒక్కెక్కై యం దొక్కెక్కడూ కొంత ని ర్యోగులకు రక్షణకలుగ కుం డుట, తరువాత, దేశమందంతయు భరించవలసిన ధనభారమును ప్రత్యేక ప్రదేశములు భరించవలసినప్పుట, తద్వారా ధననష్ట మెంతయో కల్గుట జరుగుచున్నది. ఇదివరకు చూచినట్లు, ఒక్క బెల్జియమునందు మాత్రము పనివారు యజమానులు న్యాయచట్టముల మించక, తప్పక హాల్దుకాణములద్వారా పరస్పరములుగా కార్యములు సేర్పరచుకొనవలసి యున్నది. ఇంగ్లండునందు, జర్మనీదేశమునందు, యజమానులు, పనివారు 'హాల్దుకాణములు' ద్వారానే పనుల పరస్పరముగ సేర్పరచుకొనవలయునను నిర్బంధము లేదు. ఇందువలన, ప్రధ మమున 'హాల్దుకాణము'వలన కల్గునన్న లాభము 'నిరుద్యోగు లైన వారిసంఖ్య యెంతయో, ఏయేవృత్తియం దెంతమందియో యన్న లాభము' కంటె హెచ్చులాభము లెక్కుడుగా కల్గు చుండుటలేదు. పైగా, హాల్దుకాణములు లేని వృత్తులందు పని చేయువారు, మానదేశమునందందరు హాల్దుకాణముల యెన్నడునూ, 'గృహవృత్తులు' అను తరగతికి జేరినవాటి వృత్తులందు న్నారు. వీరికి, మనవారి కున్న కష్టములే కలత. ఒకటి, వీరికి వచ్చుచున్న జీతముగాని, కల్గుచున్న యుద్యోగముగాని, ఉం డుచున్న నిరుద్యోగముగాని, వీరితో సంబంధముగల యజమా నుల యేర్పాటులుగాని, ఇటుల నున్నవని తెలుసుటకు సాధ్యము కాకయున్నది. మన, సాలీలు, కుమ్మరవారు, తట్టలు బుట్టలను చేయువారు, జడలు, కొప్పులు చేయువారిస్థితి యంతకంటె కష్టమని తెల్లమేగదా! ఇట్టి ప్రజలను రక్షించుట నవసరమని జె. జె. మాలనుగారు, 'గృహవృత్తుల ప్రదర్శనము' ద్వారా 1909 సంవత్సరమునందు తెల్పగా, పిమ్మట గల్గిన యాందోళనాఫలిత ముగ ప్రేమబోర్డులు అనుసంస్థల సేర్పరచిరి. ఈబోర్డులందు, యజమానులు, పనివారు సమముగా స్థానముల నలంకరింతురు. ప్రభుత్వనియోజితులు కొంతపంది యుండురు. ఈబోర్డు ఉభ యపక్షముల మధ్య చర్చలో గల్గిన పర్వసానముగా, Mini mum wages, Pikevates Versus timework అను రెండు హాల్దుకాణముల సేర్పరచురు. అధమపుహాల్ది యంతకంటె తక్కు వుండరాదను పరిమితి, ఈ యధమపుహాల్ది యెట్టి పరిస్థితులం దైన చెల్లింపవలయును. దానిపై, చేసినచో ట్టి హాల్ది నిర్ణయం చుపరిమితి ఈరెండు పరిమితులమధ్యని వ్యవరచుచుండును. జీని తములకు వలయువస్తువులభరంబున, వ్యాపారమునందున్న స్థితిగతుల ననుసరించి, ముందు కలుగబోవు అధిక లేక తక్కువ 'పని' ననుసరించి, ఈ పరిమితుల నిర్ణయింతురు. కాని, ఇతర వృత్తులందు, హాల్దుకాణము లుండుటయు, వానిద్వారా నిరుద్యోగు లైన వారికి భత్యము కల్గుటయుండ, ఈ వృత్తులందవి యేవియు లేవు.

శృంగారశీతనాధము

శ్రీనాథుని పమగచరితము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ తెల్పు వెల 2-0-0.

చాటుపద్యమణిమంజరి 1-6-0

ప్రబంధరత్నావళి 1-8-0

మూన్యాళ్లముచ్చట 0-4-0

శ్రీకాకుళ శ్రీహరిశతకము 0-3-0

మణిమంజరి - మేనేజరు, 3/15 నల్లతంబి వీధి తిరువల్లిక్కేరి, మదరాసు

“న ర్ని న న్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవామృతము

అమెరికా ల్యాబోరేటరీస్ స్వర్ణము చేరియున్న మృతమే కాదు అయితే గాని చక్కగా వాడే ప్రపంచమునందు గల సామాన్యము లన్నిటికీ రాక్షససంకీర్ణ హింసాశక్తి ప్రాచీన ఋషులు తెలిసి నట్లుగా ప్రాచీన ప్రపంచ ఔషధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవారి మిశ్రితముచేసి, అమెరికా చేయబడిన నిర్వేద్యము నవలంబించి, పుంసకర్మము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, కక్రీణత, బలవృద్ధి, అపరిమితమగు దుష్టలక్ష్యము, మూర్ఖత్వము వలంబకము, ఆజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చేయుచున్నది. శిశుత్వాధిను లెప్పుక గుణమును. కశనకర్మము, లంకణముచే నవ సమములేను. సాధారణ దుష్టలక్ష్యములకు వైకి కనుగొనెలయును వాడవలెను. పరిమితమైన అశక్తి అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్జీనము జీవము స్వల్పముతో మిశ్రితమై, బుడ్డి 1 కి దు 5-0-0. పై పూర్ణజీవము రు 2-8-0 ఒక పూర్ణిస్థులు రు 7-0-0 తిహల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణశక్తిములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెక్ట్రాపు ఎస్క్రియ, డి. ఏ. సైబాకేట పోస్టు “చి పుష్టిరీతియకేసివది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయక్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కార్తరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాస్సె ఆహునదాబాద: “నూరక్షివీయ రోగికి చాలమంది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ. డెట్టి చువ్రాసు “2 పోల బయలు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. వి. డి సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎస్క్రియ డి. ఏ డెట్టి కర్తరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసివది”- మిస్టర్ పి. స్వర్ణరామలు, రంగును” సంపూర్ణత్వప్తి నికాయకేసివది మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా కానిటో ఇన్స్ పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది. ఆరోగ్యముగా నుండ గోల ఇవ్వడే ఈవిధమ విలాసమునకు వ్రాయుదు సేతులో బాగోళూరు విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును లేక ఏజంట్ వద్ద తీసుకొన వచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur, or obtain direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacannoo Mufalial Madras Woollen Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

వెంట్రుకలే అందము?

రాని పోతుండ, జాగ్రత్త!

“Everybody's favourite Toilets, Kamini Oil, & Otto Dillabhar, Sold everywhere,”

వెంట్రుకలు దుష్టనతో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడుడు. ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును. అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే కమినీయానూనెను వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల రక్త రోగమునకు, శిశో హింస మున్నకు, యిది నివృత్తము వెంట్రుకలు చిట్లుట నానీ, గడకుగ నానీ యుండదు మీ వెంట్రుకలు నరల యొప్పటి పెర్రనమును గర్భి కట్టుకలే నుండి పెర యు మందును.

ఈ రోగమునే తీసి వదిలించి చూడుడు

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధింతునో కనిపెట్టుడు

కమినీయానెలను నెన్ను శరోత్కృష్టమైనది తెలుసు.

ఇది బుడ్డి 1-కి ఒక మాసాయి. డి. డి. రాష్ట్ర ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ ప్రపంచ తెలుపబడిన ప్రకారము వికలించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

“ఓటో డిల్ బహర్” కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. శరోత్కృష్టమైనది తెలుపబడినది.

- 1 కమినీ బుడ్డి 1 కి ధర రు 2-0-0
2 కమినీ బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-12-0
3 కమినీ బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-8-0

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు “ఓటో డిల్ బహర్” కు వ్రాయుడు. 1 కి కమినీ బుడ్డి, బొంబాయి.

అనంగ ప్రభయాకాలి

వాటిని విశేషమైనవి, ఖచ్చితమైనవి, కాశ్యతయవ్వము నిచ్చును, కాస్త్రసమృద్ధిగా తయారుచేసిన ఈవిద్య మగము నింపనొక మైట్టి ఫీటులలో కూడ క్రొత్త గురుకులమును పుష్టినియిచ్చును యింద్రబాలములతో నూతనమార్పును కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసి యివాముగా పంపబడును. 80 గురీకలు గల బుడ్డి 1 కి రు 10 మాత్రమే

కందర్ప సంజీవని తైలము

ఒకరులను బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యూటూరు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేసవజీ, నెం. 49 బందరుపేర్, మదరాసు.

“తార్కు”

పాంటెక్

కలములు

14 క్యారట్టు బంగారు పాంటెక్ కల వి- ప్రశస్తిమైన “ఇరిడేయం” పోయంట్లు వేయబడినవి- చిర కాలము కనిచేయును- నాణ్యమైన కలములు, ప్రత్యేకముగా మాగోరకు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి. “బేబీ తార్కు” కలము రు 2-12-0 “బ్యానియరు తార్కు” కలము రు 3-12-0 “తార్కు” కలము 5-0-0 “సెల్ఫ్ ఫిల్లరు” తార్కు కలము రు 6-8-0 “తార్కు” సిరా- పాంటెక్ కలములకు సుందరకము 0-8-0 సిరా నిక్కెలు పాంటెక్ కలము క్లిప్స్ 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు, అండు నన్ను, పోస్టువెట్టె నెం- 29,

కాకినాడ.

కావలెను

ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు వంపిన క్లిమరతులు తెలుపబడును.

Rajvaid Sri Hamandasji Kaviraj 152 Harrison Road, Calcutta

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ ఫ్లుఎన్సా!!!

హెచ్ నన్ను

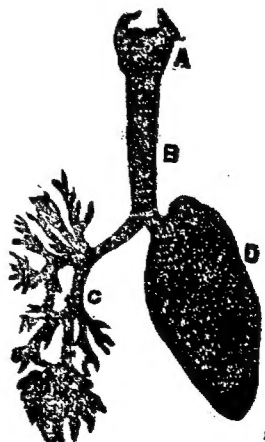
“యూమెంకల్ జుజుబులు” అన్ని విధములదగు, జలుబు, గొంతుపుండు, రొమ్ము పడికెము, ఇన్ ఫ్లు ఎంజా మొదలగువాటిని తప్పక తుడుర్చును. తుడుమును రానియక ఆటంకపరచును.

“ది లాస్ గెట్” “ఆస్ట్రేలియన్ మెడికల్ గెజెట్టు”, “ది సాక్రిఫైవర్” “మెడికల్ ట్రెన్సు అండు సర్క్యుల్” “మెడికల్ రివ్యూ” “ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్” థర్లి (ఇండియా మొదలగు వైద్యప్రపంచముచే సిపాయ్యచేయబడినది.

కంతర్వని కుత్తుక

ఉపిరితిత్తులు మొదలగు వాటికి కావలసినది

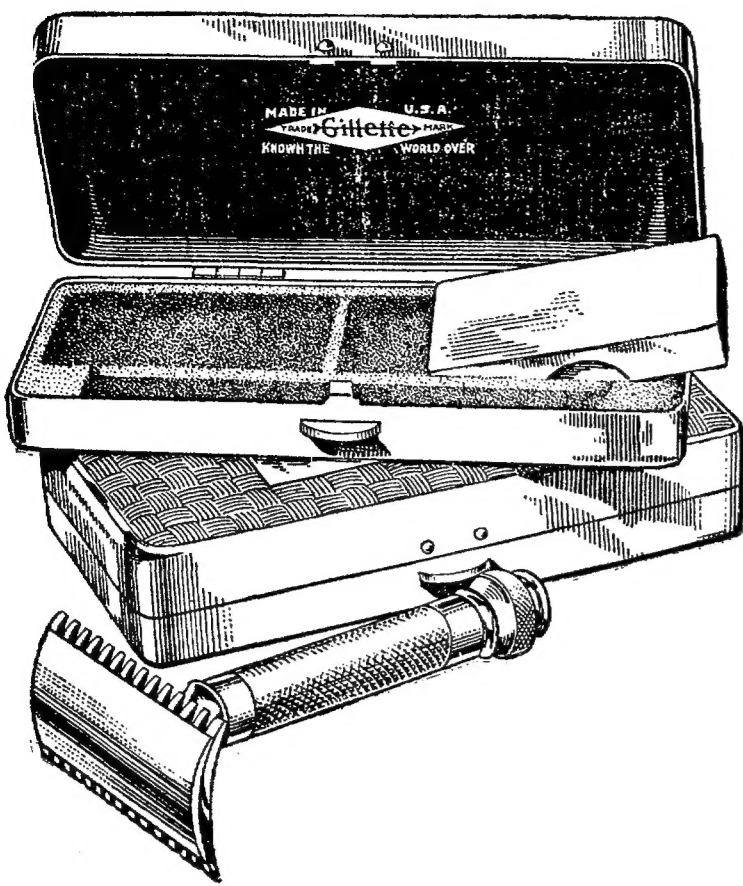
- ఏ.స్వరపేటిక.
వి.క్వాసనాశము.
సి.క్వాసనాశము యొక్క గొట్టుము.
డి.ఒక క్యాకెకోశము ప్రత్యేక భాగము. అన్ని కెమిస్టు రుకా ణము అందును వెలకు దొరకును.

ఆస్ట్రేలియాలో చేయబడినది, బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-2-0. అన్ని చోట్లలో దొరకును, ఈడిగె తెలుపబడిన బాగా లలో దొరకును.

మెసర్స్ ఎన్. డికాయి గౌండ్స్ అండుకో, వైవా బహుళోద్దు, అక్విస్ అండుకో కెమిస్టు, బ్రాడ్వే. సోల్ ఏజంట్లు:— వైవామహమ్మదు అండుసన్ను 5 మెట్లవీధి, బాల్గన్, మద్రాసు

గిల్టెట్ సేఫ్టీ రేజరుతో

క్షౌరము చేసుకొనుటవలన

నాలుగు లాభములు గలవు

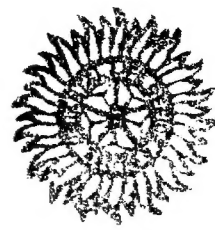
- (1) నులభముగా క్షౌరము చేసుకొనవచ్చును:-
గిల్టెట్ రేజరుతో శ్రేష్ఠమయిన కత్తిని ఉంచిన చాలును. ముఖమునకు సబ్బును పట్టించి, క్షౌరము చేసుకొనుడు.
- (2) క్షౌరము హాయిగా నుండును:-
ప్రపంచమందు అంతటను గిల్టెట్ బ్రేడు చాల మిక్కిలి వాడిగలదని పేరు పొందినది. బిరు సగా నుండు గడ్డమును కూడ శుభ్రముగా క్షౌరము చేయును. నొక్కడము, గీచుకపోవ డము, మంట మున్నగునవి ఉండవు. క్షౌరము చల్లగాను, ఆనందముగాను, శుభ్రముగా నుండును.
- (3) అపాయము లేని క్షౌరము:-
కోతలు, అందుచే కలుగు తొండరలు లేకుండా గిల్టెట్ రేజరు నిన్ను కాపాడును.
- (4) క్షౌరమునకు మితవ్యయ మగును:-
గిల్టెట్ రేజరు ధర కొంచమే ఒక కత్తి సుపయో గించిన అనేక సార్లు సుఖముగా క్షౌరము చేసు కొనవచ్చును.

నేడే ఒక గిల్టెట్ నుకొని, క్షౌరము చేసికొని, ఆనందింపుము.

4

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette SAFETY RAZOR
Made in Boston, U. S. A., by the Gillette Safety Razor Company

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్యురన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము
1874

బాంబే గవర్నమెంటు
1924

గొప్పమూలధనముగల సింగపూర్లో భీమాకంపెనీ వాళ్ళు నాకులకు నిచ్చించిన దాదాపు మొత్తము 8,00,00,000 అనుము 6,00,00,000 వ్రాసిన గలదు. సరిగ్గా ఆదాయమున్న 1,00,00,000 వ్రాసిన గలదు. పోలిస్ హోల్డర్లు 80,000లకు వ్రాసిన గలదు.

అధిపతులు ఈదిగువస్థలములందు కలవు

అహమదాబాదు	బెంగళూరు
అజ్మీరు	బొంబాయి
అలహాబాదు	కలకత్తా
దెల్లీ	కోల్కతా
కాంచీ	చంబూరూరు
కరాచి	నాగపూరు
కోలాలంబూరు	పునా
లాహారు	రంగూరు
మద్రాసు	రావల్ పిండి
మాడ్రాస్	తిరువేంద్రము

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరు తక్షణము చేసి దానివలన గలదు లాభమును పొందుటకుంచిరి, దీని లాభములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధియగు నూచనము గలవు. ఓరియంటల్ మిక్కిలి లాభకరమైన ప్రత్యేక పడుపాము ములని యిస్తు. ఆది మిక్కిలి జననమ్మకమైనది. (ప్రతిధర్మములను పాలిసి, పరిశీలనలకుల ప్రత్యేక పాలి సిలు మున్నగునవి తెలుపు వివరముల కట్టికత్తై కంపెనీకి వ్రాయుడు.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8. Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

సూర్యనిమార్కు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్య మార్కును గమనింపుడు.

కరస్పాక్ డెస్కు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ డి కంపెనీ,
21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

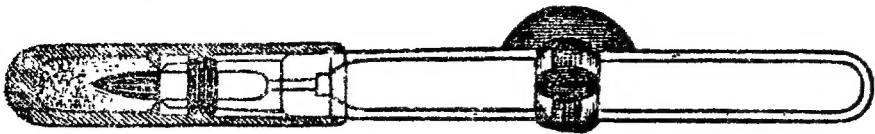
చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా యువు అరు బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతు రాపు, రొమ్ముపడి పెంపు, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు నివరింపగలనని మహాశంకరై పోవును, అన్ని వాగా లతో విక్రమం చేయుచున్నది. (3)

కాగిత పిల్లింగు

"ఆగేట్"

ఫ్రంట్‌స్ వేనా

కాగిత పిల్లింగు క్రమచయమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆఫీస్ లియా, మొదలగు ఖండములలో వివిధంగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలిమీమాగా జనాదరణియై పుచ్చుచున్నది.

సాదారణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలంగా ఉపయోగించబడు ఈ మృదాళికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి పిరాలో మంచిసయెడల అందును నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

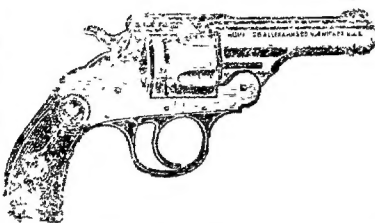
మదరాసు.

ఒంటికాగితముతోటా తుపాకి నుప్రసాదము

కంపెనీవారిచే పంపబడ్డది. (8068)

నానావిధములగు రివాల్యూర్ల ఆరులేక

విక్టోరియా యెక్స్‌ప్రెస్ [స్టాంప్‌ము ౧౦౬౩ గలది]

ధరలు

సరసము.

క్యేబలాగు

ఉచితము

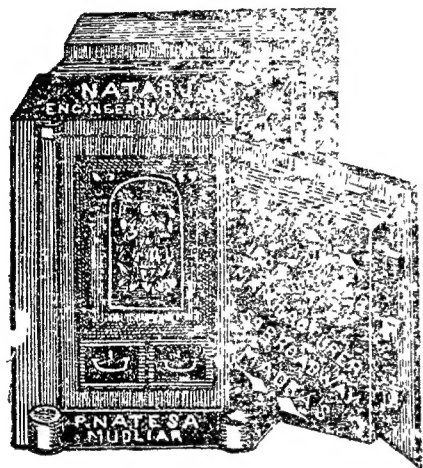
కాగితము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో కొరకను ఉన్నవి. కేబుల్ పేట్టతో గలిగినవి కూడ కొరకను.

య. వి. కాగిత పిల్లింగు ఆంధ్రమునందు, కం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటిమా స్వర్ణప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపేట్టలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

వి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇరుపపేట్టలు చేయువారు,

ప్రాచైన్‌గర్,

59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్స్. ఐరన్ అండు బ్రాస్‌ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లీ గు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్ప శ్రీనిధి, పెద్దనాయుకున్ పేట, మదరాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

అత్యద్భుతకుస్తురోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా ఔషధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!

రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును

ఈ ఔషధమును పొందకల నేనామచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునివల్ల లభించినది. ఇది సేవించిన ఏడుపు, నొప్పు, రాగిగర్భపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అద్భుతక కుస్తురోగములు, స్వర్ణజ్ఞానము లేకుండుట ఎట్లయిన ముఖము, అరకాళ్లు, అచేతులు, విశేషంగానుండు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కిరకాంతిని కలుగ జేయును. కుంకరపోయిన కేట్లు యథాప్రకారము వచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు ఔషధము రూ 6-0-0, 2 నెలలకు రూ 10-0-0, 3 నెలలకైతే రూ 12-0-0. మూలకము రోగాలవలన బయలుపడెనున్నది. కాగ్రత్త! మోసపోకుడు!!

సహాయములే:- ఈ మూలకము మోసముగా కనిపెట్టబడినది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పొక్కు, రొమ్ము చిట్ట రస, అగ్ని, క్రోధ, అంకి, మదపు, కాటు రోజులకై చివర, బగ్గి-మొదలగు ఎల్లవంటి సహాయరోగములను నివారించి, బీజించిన సహాయములగు. మచ్చలు, కీర్ణవృద్ధిలు దారదపోతు చిముకాయలు, మేహరకాలములను ఖండించును. వివాధిమైన ౧-౨ నెలలవరకు పొమ్మచావను చేయవచ్చును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.

ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అందుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపేట గోదావరిజిల్లా.

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది పొగడ్తగాంచిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

వేగు మందుల వివిధ కలరా మందులు

అనేక వేల జనులను మృత్యువువారనుండి కాపాడినవి

నెట్టు రూ. 2-2-0 లు, రూ. 1-2-0 లు.

ప్యాంథం, పోస్టేజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగులు ఉచితము.

సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద ఔషధము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

తండ్రివిలాసము: ఆయుర్వేదాశ్రమం

పండిట్, మదరాసు. 41, ఆచార్యులవీధి, జూరిటపుక్, మదరాసు.

వజ్రము:- దాదా కంపెనీ, చైనాబాగువీధి, జి. టి, మదరాసు. స్వస్తిచార్మసి, కద్దవిధి ఉరువల్లికేణి, మదరాసు.

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్‌పోడివాలా

M. B. B. S.

గారి అభిప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruvi you sent to me. I tried n some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely, relieves nueralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. If stands every chance of becoming very popular as a ouse hold medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే కలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెరక పూర్తిగ నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టుచు. మరియు విశేష ధన వ్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంత కాలమునుండి యున్నను మొదలంట నాశనము చేయు చున్నది.

నమ స్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

Table with 4 columns: పక్షవాతము, కలరా, చెవిపోటు, తామర, కేగరోగము, విశేషములు, పంటిపోటు, తీట, చర్మ రుగ్మ, వరుసములు, తలనొప్పి, వాపులు, కబ్బుసము, అజీర్ణము, వాయువుపోటు, మూలకం, తేలకాటు, జ్వరము, గాయములు, లేబులుకు

కోంకనే అనేక యోగ్యతాపత్రములు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1.కి రూ 2-0-0 20 ,, ,, రూ 0-10-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది. జూలై నెలలో బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును. ప్రతి అమృతధృతితో యందు రూ 100-0-0 లు బహుమతి టిక్కెట్టు నుంచుకొనుడు.

కానుగో అండ్ కంపెనీ,

ప. శే. ల. బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము దీపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తయారైంది మదరాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ:

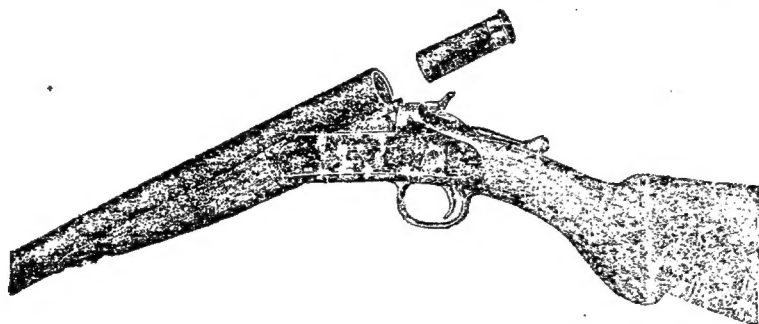
అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిల్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శివనరీ సామానులు 1909 ఎంగ్లీషింగు

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకులు

18 పలువిధ నూదిరీలతో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరీ ఎజెక్టరు ఆమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ మెన్సు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బ్రీచి - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 32 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హాంకెట్ అండు రిచ్చర్డుస్ ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల హెవి బ్రీచి డ్రెడ్ నాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ మెన్సు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్లుబోల్డు ఆక్షన్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోరులుగలది. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది.

2 పర్ ఫెక్టు సింగిల్ బారల్ బ్రీచి - లోడింగు తుపాకి 12 బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎజెక్టర్ క్యాబిటి ప్రత్యేకఉక్కు-బారలుతో బెల్లియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ నట్ ఉడ్ స్టాపు, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్నివిధముల వేటలకుతగిన ఆహుమైన తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితోనులభ్యముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. బి. పానుల బరువుగలది. 1 కి ధర రూ 80.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల సైడ్ లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్ లాడు గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్లింగ్ హామరు సి. జి. బాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరు లెస్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెలిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది.

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు లెస్ గాఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు అండు స్టాపు, మాస్టింగ్ ఆక్షన్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్డులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేరిఅండు సన్యువారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిట్యూల్ ఫోర్ లాకుతో సహా

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బ్రీచి - లోడింగు 12 బోరుల టాపులీవరు నాన్ ఎజెక్టరు సైడు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కు-బారలు, ఫోర్ వర్డులాకులు గలది. లండనులోనున్న వెలి అండు స్కాట్టుకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా మిక్సిలి మేల్లెన బారలాకులు గలది.

సింగిల్ బారల్ హామరు లెస్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకి. ఆటోమాటిక్ స్ప్రింగ్. మిక్సిలి మేల్లెనది. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు, పిస్టల్ గ్రెప్ స్టాపు, మిక్సిలి మేల్లెన సైడ్ లాకు గలది.

ధార వివరమునకై మాకు వ్రాయుము. చెన్నై రాజధానిలోనున్న యింకాకంపెనీ లిమిటెడ్ కంపెనీ మేము సహజముగా సరఫరాచేయుచున్నామని రుజువుచేయుగలము.

ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రదర్శించి బుల్లెటు పాటుతో సహా పరిశీలించబడి తయారాతి పర్చబడును.

స్పెన్సర్ అండు కో. లిమిటెడ్.

మదరాసు.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.